

47
 habere de Existentiâ Dei: Sed nullus homo quamvis Agressus potest
 non habere Cogitatione, Suspitione, aut Divina de Existentiâ Dei quod
 tota Terri Universitas predicat, et proclamât: Ead. v. et per hoc manet
 explicata Secunda pars Conclusionis.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

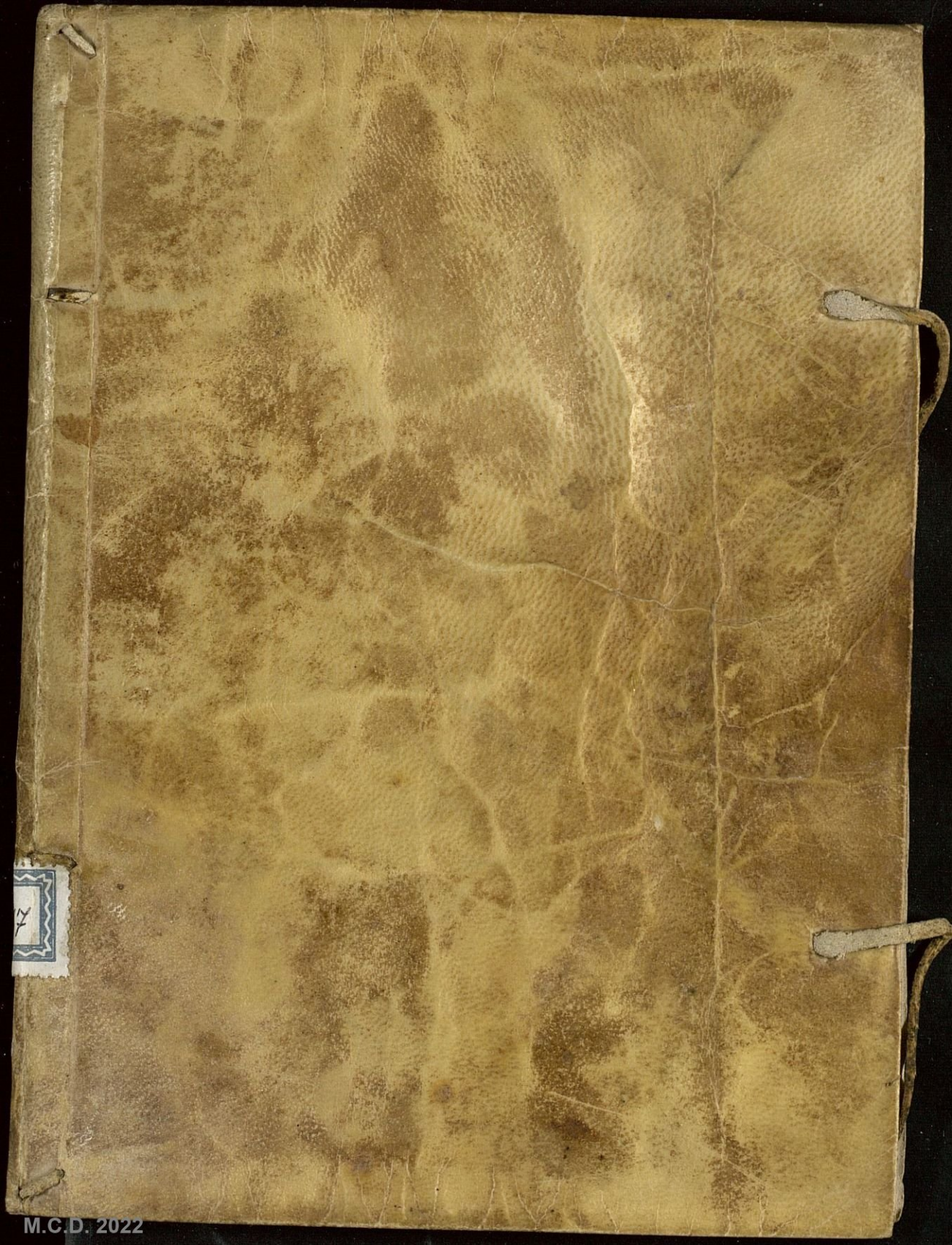
Obiæ 1. existentiâ Dei non esse per se nota quoad nos: ead potest invincibi-
 liter ignorari: nec Conseq^m nat ut diximus facile deducitur ex universitate
 tenet. Instabis non Solus non esse per se nota, Sed obscura, siquidem in ea
 demonstrandis plurimus Laboris et operis Conciliaverunt. Præstantissimi
 Philosophi: Ead. v.

Respondeo aliud esse Loqui de Cognitiõne demonstra-
 tiva existentiâ Dei, quæ à Sôis Philosophis et Theologis haberi potest: aliud
 vero de Cognitiõne morali et Certa non permittere Judicium prudentis
 aut probabilis de opposito: hoc posteriori modo dicimus ab omnibus ratio-
 ne utentibus existentiâ Dei agnosci quia dicamur Conscientiâ Simp-
 liciorum percheamus mundi Ordo & clamant dari Existentiâ alia-
 rum primæ Causæ, quæ omnia Creaturas morales induunt eius
 Veritati quamvis non demonstratur.

Obiæ 2. non minus obligatur homo
 elevatus ad Cognoscendū et Amandū Deū Auctore Supernaturali, quod
 sine tale elevatione obligatur ad amandū et Cognoscendū Deū Auctore
 naturali: Sed circa primū potest dari ignorantia invincibilis de Deo
 iusta S. Thomam 2. 2. quest. 10. art. 1. Ead. v. iusta Secundū. - Respon-
 detur paritate: disparitas est manifesta quia ignorantia invincibilis pri-
 mi principii et finis naturalis oritur ex defectu prædicationis et illuminationis
 Supernaturalis sine quibus non potunt misteria fidei Assentiri: Ceterū
 nemo est adeo barbarus et latrone vitiosus ut non habeat auditū prædicato-
 ris Copios, et Auxiliū proximæ Sufficiētiæ ad Cognoscendū Existentiâ Dei su-
 peris naturalis, ut patet ex illo Celi Enarrant Gloria Dei.

Obiæ 3. quod
 creditur per fidem potest invincibiliter ignorari, quia ex S. Thoma dicitur infide-
 lis negativè falsus: Sed Deus creditur per fidem: Ead. v. min^{us} patet ex Apostolo ad He-
 bræos 12. dicente: accedentes ad Deum oportet credere quia est. - Respondetur min^{us} Deus
 creditur per fidem per accidens, et respectu illorum qui non habent Cōscientiâ de
 eius

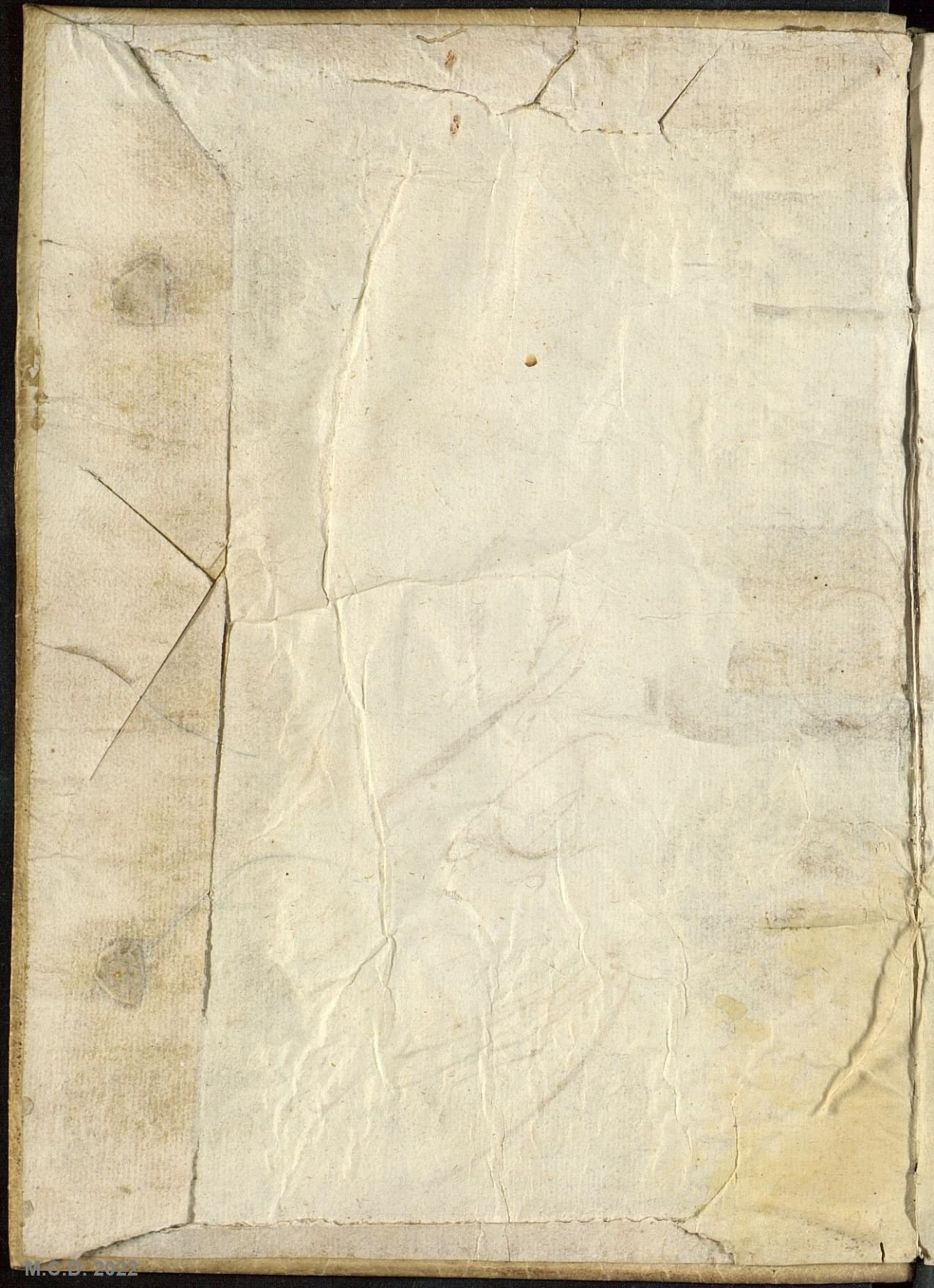

7

Ms. 911

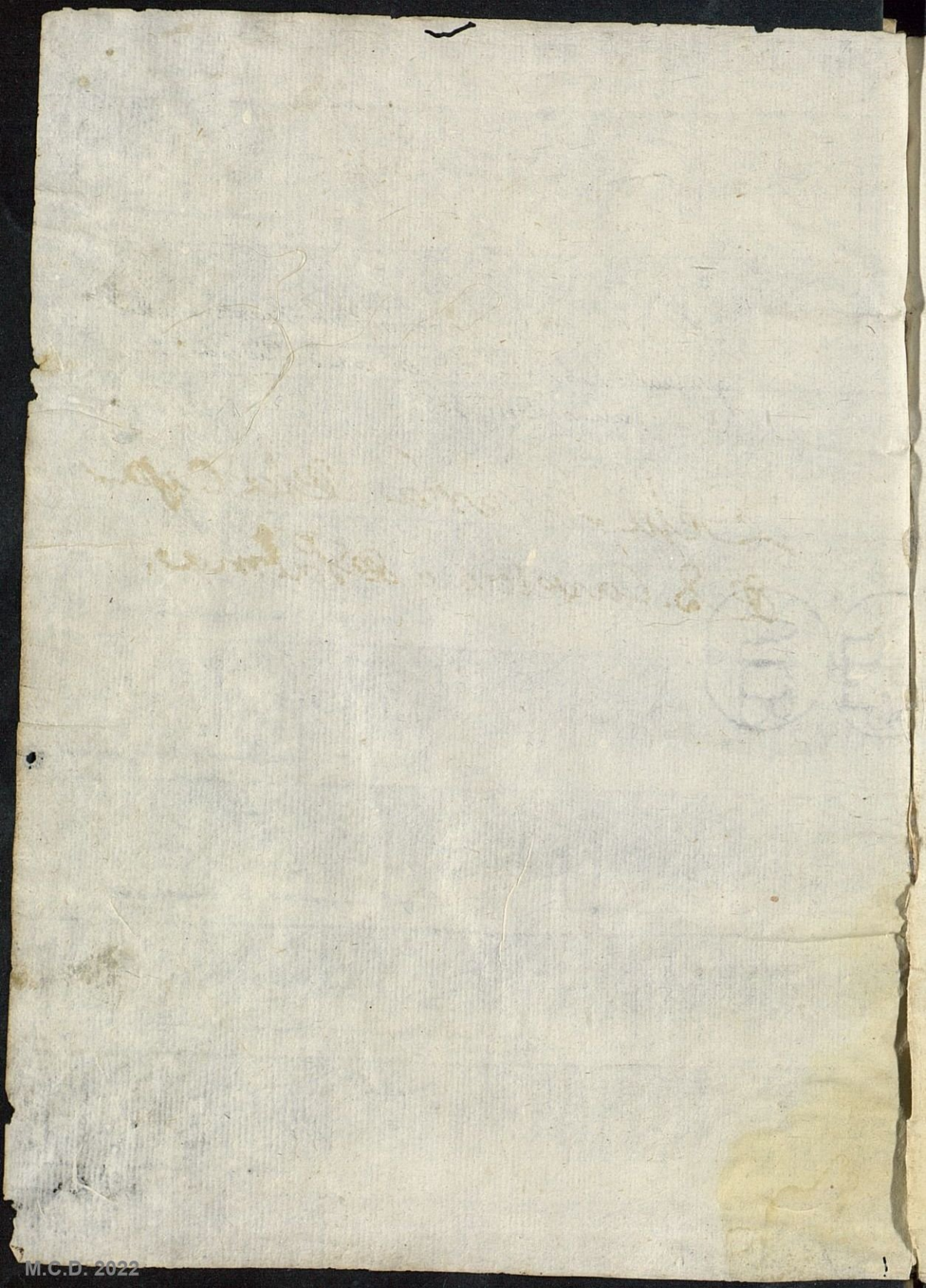

+

Ad Hum P. D. Hieronimi San Martin C. D.
qui illum habuit a P. D. Andrea de Rivera C. D.
anno Dni 1753. =

De la Libreria de la Casa
de S. Cayetano de Palma.

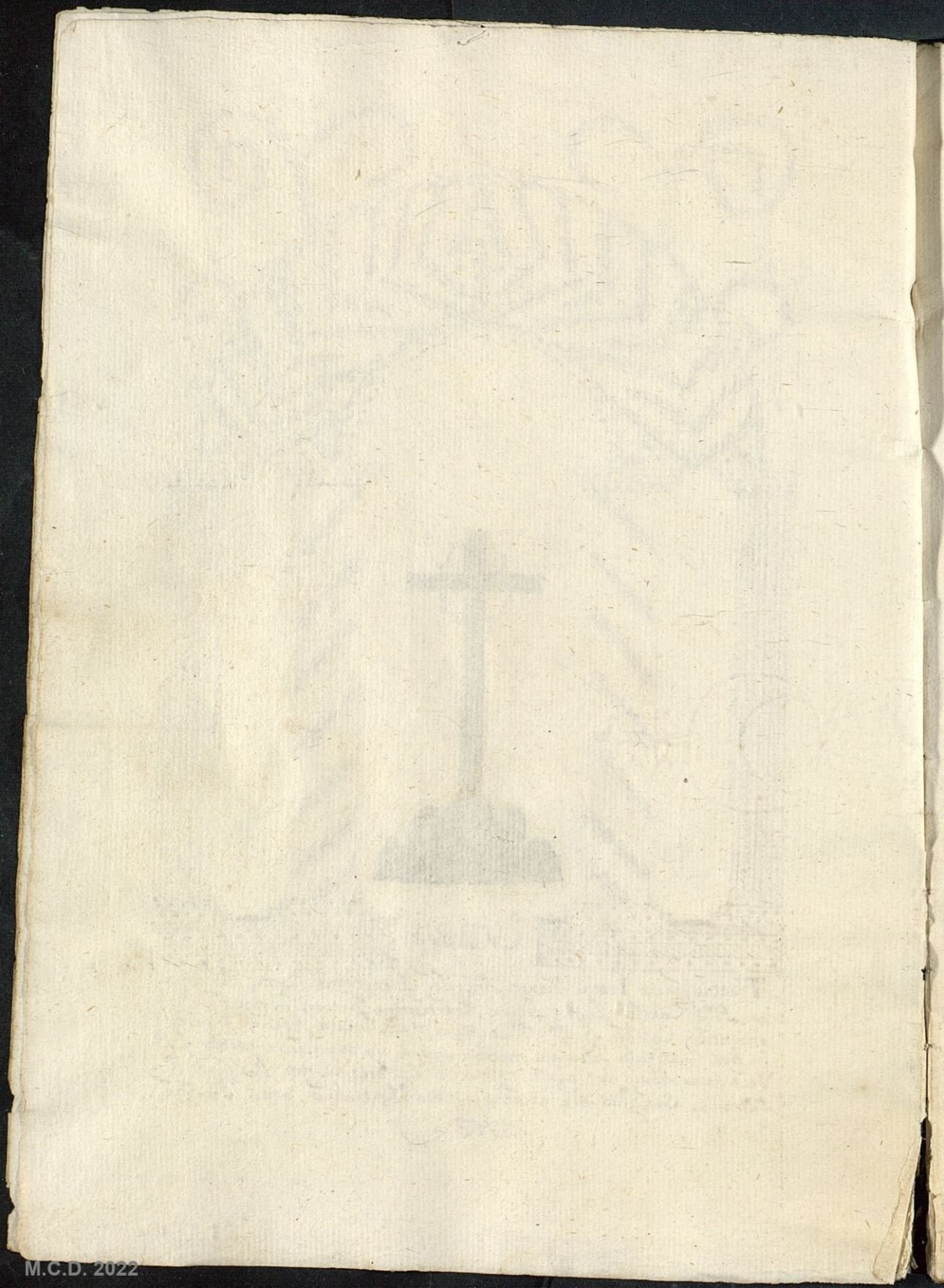

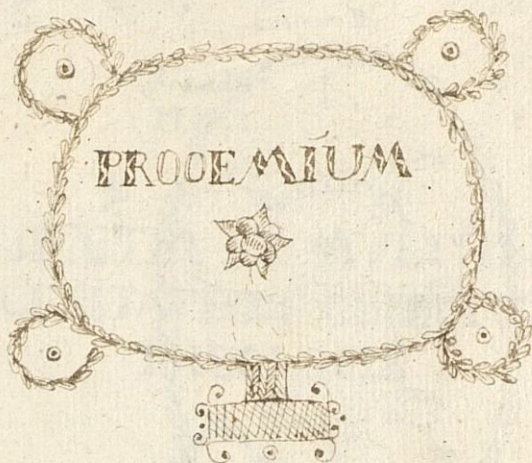
*Theologicus Iuxta Normam Angelicam Exceptionis Mentis dictatus,
a P. D. Carolo Lani y Agua, Reverendissimo Lectore, in hoc nro Sal-
mantino Colegio S. P. N. Cayetani, et S. Andrea Avellanii a quibus
in hoc Curriculo Literario merceda suam patto omnium necnon a L.
Verparca, Titulo de Salute, necnon a L. Josepho nro Religiosis,
Latoro. Scriptus die decimo Sexto Septembris anno Domini*

1743

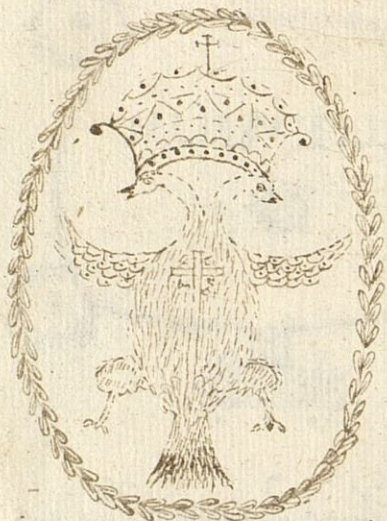

Ab implexis Philosophis penetrabilibus, qua fausto pede
quidem, Veris (quod vobis ex animo gratulor) Suberatis,
ad Secretioris Sapientiae arcana reseranda. forsitan sanis
Vultu, ipsa vox Theologia, allicit et invitat, ea est Curus no-
vitate scientiae praestantia, ut Divinitatis Emula naturae om-
nium tuorum P. L. tuorum Scholasticorum encomiis Exaltatur usque
ad inter Ceteras facile Coronetur Princeps, qua propter res
suo, ut a Supremo Veris Opifice, qui Deus scientiarum Sacris
Literis Vocatur, Enixè tu Salomone Expetatur; ut
mitat illam de Calis Sanctis Suis, ut nobilissima sui
praestantia nobiscum sit et nobiscum, impredebitis scientia-
rum Curando Theauris Laboret; hoc ut fieri feliciter assequa-
mur si illius Angeli qui Theologia ad Terras et Calis de-
duxit stans in Via quod videtur in Latua, nec ad
Latum ut inquirunt unquam Vestigium deiremus, id mi-
hi in votis est, sit vobis discendi flagrans desiderium

et

et Sedulum studium et mens et pax est Respondet votis
Eventus.

JESUS MARIA I
JOSEPH.

DE ESSENTIA ET MULTIPLICITATE NECESSITATE ET OBIECTO SACRE THEOLOGIE.

QVOD ET QVOTVPLEX SIT THEOLOGIA

Theologia ut sic dicta eius hec theologia est consideratio, vel sermo de Deo teste
 S. Augustino lib. 8 de Civitate Dei. Cap. 10. hec enim vox Græca Deus et logos scientia signifi-
 cat: unde Etimæus A. H. et Lætie, qui de Linguis loquitur, hæc etiam Theologi. Vocantur. Cui
 autem sermo de Deo scilicet Divinus potest fieri sine fidei revelatione per discursus natura-
 lem et etiam Civitatem, in ea duplex distinguitur Theologia, una naturalis, que metaphisice ape-
 latur, alia Supernaturalis, que scientificas conclusiones ex præmissis secularibus deducit, non
 vocat S. Thomas Sacra Theologia, et de ista in præfatione et primo que sic Commenta-
 definitur: est facultas aut habitus agens de Cetero Divino, ut deducibilis ex secularibus: On-
 de ut (obiectione præceat) Theologia non est scientia de secularibus, hoc enim ade-
 fides expectat, sed de conclusionibus illatis: quare Clarus ab aliis definitur: ha-
 bitus ex præmissis secularibus aliquid concludens. 2° habitus qui ex hoc præmissis se-
 culatis hinc est homo inferat ex secularibus, ead. est rationalis.

Dividitur Theologia

in Creatam et increatam, hæc in Deo reperitur illa in Creaturis: hoc subdividitur in
 Theologiam viam, et factam, prima ex præmissis fidei conclusiones deducit, secunda ex-
 præmissis Clari Cognitis, et per rationem Dei manifestatis. Theologia viam subdividitur
 in infusam, et adquirentem, prima est que à Deo infunditur, et hæc facta infusa fuit,
 Adamo: secunda laboris, et industriæ comparatur, sursus Theologia alia est expo-
 sitiva, alia scolastica, prima est que mysteria fidei, et Sacras literas suis materiis expo-
 nit. Secunda est que Speculativa, et practica, hoc est Theologia moralis, que versatur
 circa directionem actuum humanorum, et resolutionem casuum contingentium, speculativa di-
 citur in contemplatione mysteriorum fidei.

Circa hæc divisiones sunt nonnullæ que

2
stimus sedent quia ad Theologia vel practica, vel speculativa inquantia, sed de hoc in suo loco ademus. alii vero Theologia adquirent non concedunt, dicunt enim esse habitus per se infusus, sicut habitus fides qui nisi actibus non adquiretur, sed a Deo tribuitur in iudicia.

Opponit tamen dicitur S. Thomas contra hos AA. Tenemus nimirum Theologia esse habitus per se adquirentem, ita expressit Aug. super. 22. quest. 59. art. 1. et quest. 5. art. 10. et Clarus in prologo Sententiarum per hoc: sicut habitus principum principum habitus a natura, sed adquirentur habitus Conclusionum ex primis principis deducturum. Ita clarus in hac doctrina non adquirentur habitus fides, sed adquirentur habitus omnes qui ex eis deducuntur: in his dogmatibus adquirentur quia adquirentur studio suo ex principis fides, et est factum a prior resolutioni sua.

Respondens pro: ex nullo Cap. respondet quod Theologia sit per se adquirenti: Cuius dicitur alibi est facta. Am. pro. si ex aliquo Cap. maxime quod habitus Theologiae est Supernaturalis, sed etiam si habitus Theologiae sit Supernaturalis potest adquiri: Cuius dicitur pro. minor. etiam si habitus Theologiae sit Supernaturalis potest adquiri nisi actibus, quod est ex natura praesumptiva virtutis Supernaturalis: Sed ex natura praesumptiva virtutis praesumptiva. Cuius potest adquiri et nisi actibus produci. Cuius dicitur ex Thomae Aquinas. man. pro. ex parte natura praesumptiva habitus fides Supernaturalis qui est Seminarius Theologiae, sicut. Thomae naturale est Seminarius in scientiis naturalibus: Cuius sicut intellectus per lumen naturale principium causat in se habitus scientiarum naturalium, ita etiam per lumen habituale habitus fides Supernaturalis potest causare in se ipso habitus Supernaturales Theologiae. quomodo autem hoc Supernaturalitas se habeat infra dicentibus.

Obiter primo ex S.

Thoma 2. 2. quest. 5. art. 2. ad 2. qui postquam dicitur de septem generis scientiarum Theologiae annumerat inter dicitur dicitur dicitur, non omnibus, sed aliquibus; sed natura dicitur dicitur est per se a Deo infusa: Cuius dicitur Angelicus super. 11. Sicut ex planissime menter Super. Cap. 12. Epistolae. et ad Corinthios. loquendo de illis dicitur: illis datur Sermo sapientia, illis scientia, ubi inquit Angelicus super. 11. Apostolus non aperit Sapientia, et scientia, sed Sermo sapientia et scientia pertinent ad hoc et homo alii pariat datur Sermo quod sit Sapientia et scientia.

Ex dictis colligitur in quo sensu loquitur S. Thomas loco in Argumento citato: loquitur non de scientia, sed de sermone scientia, hoc est de spiritu illo quo quis eo qui ad fidei expectant, tanta efficacia doceat, ut fides adversarios persuadeat, hic Cado spiritus vocatur dicitur dicitur dicitur, et non omnibus concessa: Cuius vero videmus Theologos plurimos, non solum tali efficacia verum abui Verbi spiritus Carentes: Theologia vero distincta est ab huiusmodi spiritu.

Obiter secundo

tunc potest nisi actibus aliquis habitus produci quando supponitur principium habitus permanentis Cuius virtute dicitur dicitur dicitur habitus, sed hoc principium non praesumptiva ad Elenciam Conclusionum Theologiae. Cuius dicitur maior est S. Thomae in 2. 2. quest. 51. art. 2. ad 3. Sensus omnis habitus Supernaturalis est immediata participatio Dei, in linea Effectiva, sed omnis participatio immediata Dei est per se infusa et non adquirenti; Cuius dicitur.

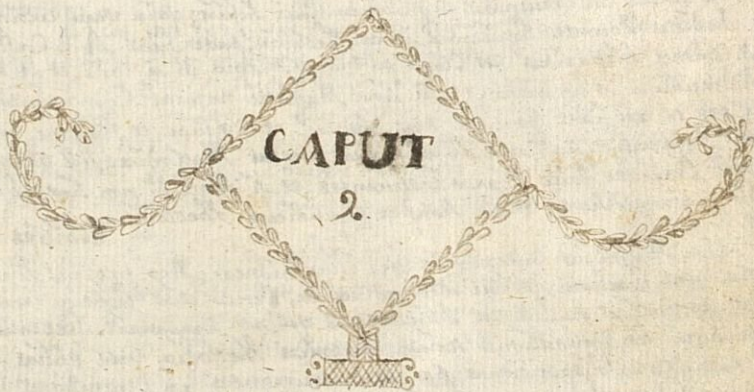
Tertio habitus Supernaturalis Cuius

est virtus dicitur absolute omnino deves ab omni subiectione ad leges humanas, et directione humana sui acquisitioni; sed si Theologia esset per se adquirenti a

his non abstrahitur: Ergo non est abstracta, vel non est Supernaturalis sed ad pri-
 mo neg. min. presupponitur fides. *Quæstio* que ut dicitur in prædicatione Conclusionis
 se habeat ad Theologiam, sicut *Lumen* naturale præcognoscit ad rationes naturales,
 ad secundum neg. absolute min. et instatur manifeste in Charitate, que non est in-
 mediata participatio Dei, in linea abstracta, sed mediante gratia cuius est vel ut
 proprietat: Sicut et Charitas dicitur mediata participatio, per gratia ab Intra Con-
 sequitur: ita et Theologia, que consequitur ad fidem, est mediata participatio,
 licet per se abstracta.

Dices gratia habitus Charitatis est Supernaturalis requirit Cau-
 sam, necesse est tibi: Sed quia habitus Theologia est Supernaturalis non potest
 hinc instari in se solus abstracta. Ad Tertium dicitur magis habitus Supernat-
 uralis fundentur in alio tanquam in causa neg. min. non potest instari in causa
 et dicitur non Theologia ab his non abstrahitur tanquam a Conditionibus sine
 qua non, Concl. abstrahit neg. min. et Conseq.

DE NECESSTATE THEOLOGIE.

Difficultas est, an Theologia sit necessaria ad ea que spectant ad fidem, subiecta
 potest aliquis ad fidem spectare per se et per accidens: per se que dicitur Excedunt
 facultatem, et actualitatem potentia naturalis ut Cognoscatur. *Quæstio* Inimitas, in-
 carnatio, per accidens spectant ad fidem que pertinent ad illa. Ceterum ponunt
 naturalia, si se ex actibus naturalibus Cognoscit: *Quæstio* Inimitas Dei eius Causantia.

Assero 1. Theologia est necessaria ad ea que per se spec-
 tant ad fidem: pro. fides sumitur ex Theologia ut ait d. Augustinus: quia fa-
 cit evidentiam *Quæstio* Causantia misteriorum sine qua evidentia, fides nequit
 dari in Comuni Sententia Theologorum = Sensus fidei *Quæstio* Inimitas, nutritiva et de-
 ferentia a Theologia, que etiam dicitur que sunt Causantia ead. persuadent fides,
 eam est ex auditu, et auditus non absq. externo dicitur. *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas
 id ad Romanos: *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas
 sine prædicant.

Assero 2. ad ea que per accidens spectant ad fidem non est
 semper necessaria Theologia: dicitur semper quia absolute et Simpliciter semper ne-
 cessaria non est, sicut *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas
 accidens spectant ad fidem: Assertio pro: nam per *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas, *Quæstio* Inimitas
 Theologiam, nec est necessarium ut immediate per revelationem Cognoscatur *Quæstio* Inimitas

a fide

4
 a fide) et hoc ab illa, probatur quoniam necessarium est recurrere ad Theologiam:
 circa Veritatem Veram quae ex Causis fidei Divina inferuntur, est necessarium ad
 eas Cognoscendas Theologiam. Ratio huius ultimi est; quia demonstrantur de illis et fi-
 de Divina Causis Veris inferuntur Solum ex una premissa de fide, et aliqua
 Lumina naturali nota; sed ad Cognoscendas Veritates illas ex huiusmodi pre-
 missis est necessaria Theologia; ead. v.

Obiicit 1. sola fides sufficit ad ea quae per se ad fides spectant; ead. non est necessaria Theologia. Ant. pro. ea quae per se spectant ad fides, se habent ut principia indemonstrabilia sunt & abindivisi-
 bile Divina; ead. v. Confirm. prima principia naturalia sola luminaria explana-
 tione, et sine Magistro instructente, evidenter Cognoscuntur: ead. etiam quae ad fides:
 Rursus Lucis sufficienter in fide apparentibus instruuntur quoniam Theologi sunt:
 ead. non sequuntur Theologia ad ea v.

Ad d. ar. dum. distingo Ant. solo fides sufficit in Credente ad ea quae per se spectant ad fides Conc. Ant. in Docente neg.
 Ant. et Conseq. ad Credentem ead. Lumen fides sufficit; quia vero Credentem si-
 ne Magistro Docente sequuntur in eo Theologia, postea fides. Ad Confirmationem
 neg. Conseq. dispositio est Clara prima principia in se ipsis, et de se ipsis sunt
 Evidentissima et notissima, et sic sine Magistro naturaliter Cognoscuntur: ea autem
 quae per se ad fides spectant sunt obscura, et Credita, et Resolubilia, unde sequuntur
 Evidentia sine Credibilitate, quae probatur Theologia. Ad ultimum dico
 quod Lucentes sales Lucis instructentes, et si Theologi non sint, ab aliis Theo-
 logis instructi sunt, unde semper sequuntur Theologia. Obiicit 2. fides

est prior Theologia; ead. negatur hoc illar. d. negare. Ant. pro. non Theologia pri-
 oria sunt Revelata et fide Divina Credita. Sed etiam respectu vere fidei ad
 fides spectantibus nullus est Philosophus qui non exerceat. Secundo Apparet
 non loqui de generatione scilicet, quatenus Theologia vere est prior fidei; sed
 ad motus quo Dispositiones per se Concurrentes ad generationem formae de-
 cendantur formae generare; sic etiam quia Theologia distinet ad fides, quatenus
 dat Evidentiam Credibilitatis misteriorum dicimus fides generare; et in hoc sen-
 su Theologia est prior fidei non prioritate adpositionis, sed Dispositionis.
 Ad ultimum neg. Conseq. Lucis omnes Philosophi exaverunt, licet eis difficultate
 potuerunt non Carere. Cur tamen hoc difficultas sit naturaliter vincibilis, in-
 de Solum probatur necessitas Theologia ad fides non Excedat Circa Veri-
 tates quae facultate naturali non Excedunt.

QUODNAM SIT OBIECTUM THEOLOGIE.

Hic recedenda sunt quae in Philosophia dicuntur de Objectis illorum, quae
 divisiones in materialia, et formalia, et quod formale dividitur in quod et
 sub

sub quo, aliud extensivius aliud intensivius, haec omnia in Philosophia Constanti, videantur ibi dicta.

Ad sero 1 obiectum formale et specificativum Theologiae (scilicet obiectum quod) est Deus sub ratione Veritatis, est sensus Communis, Laicus exceptis et expressa d. Thomae hinc Curis ratione pro, illud est obiectum formale quod aliquid scientia, Curis Consideratio proprie attenditur, et ut quod sciuntur cetera omnia quae in sui scientia pertinetur; Sed Consideratio Sen sub ratione Veritatis est praecipua attentio Theologiae, et quae in ea tractatur ad Deum sub ratione Veritatis ordinantur, ead. Deus sub hac ratione est obiectum formale quod Theologiae, mai. Constat, minor quoad duas partes pro, quoad prima ex nomine Camblogia Theologia enim est scientia de Deo scilicet quae Divinis, quoad Secunda quia quod in Theologia pertinetur et est Deus, vel aliquis ad illud pertinens, vel ordinatus, vel ut effectus, vel ut medium, et exo d. Thomae item dicitur esse obiectum principiorum, et scientia Curis sunt principia: Sed obiectum principiorum Theologiae est Deus sub ratione Veritatis, ead. etiam Theologiae, mai. est. Inq. Recop. sic autem in Corpore: min. pro. fides prebet principia Theologiae, fides ut pote, veritas Theologica habet pro obiecto Deus sub ratione Veritatis; ead. obiectum formale Theologiae est Deus sub ratione Veritatis.

Dices hac ratione oppositum probari; nam Deus non est obiectum fidei sub ratione Veritatis, Sed sub ratione primae Veritatis in dicendo, et Communiter dicitur Theologiae; ead. nec est obiectum Theologiae sub ratione Veritatis: Sed Contra fides et articulus fidei distincte respicit Deum primo tanquam subiectum de quo creditur, Secundo tanquam motivum ad Creditendum: ad primum Communiter dicitur sub ratione Veritatis, ad Secundum sub ratione primae Veritatis in dicendo: Ratio d. Thomae procedit in primo sensu, non in Secundo, et sic manet Episcopus.

Ad sero 2 ratio formalis sub qua Theologiae (scilicet obiectum formale quo) est Revelatio Divina Virtualis et mediata: pro. Theologia est quia media inter fidei et Metaphysicam: ead. Ratio formalis sub qua debet esse quae distinguit Theologiae a fide et Metaphysicam; Sed haec est Revelatio Virtualis et mediata: ead. d. min. Subiuncta pro. si esset Revelatio Divina formalis et immediata esset eadem Theologia cuius fides quae habet illam Revelationem pro ratione sub qua; si vero non dependet a Revelatione, Sed manet ex principis lumine naturae notis, esset eadem cui Metaphysicam quae ex illis procedit; ead. sola Revelatio Divina Virtualis et mediata est ratio formalis Theologiae.

Ad sero 3 obiectum materiale extensivius Theologiae est quodcumque ens Revelatum a Deo, pro. a priori: illud est obiectum materiale extensivius abstractius facultatis quod cadit sub ratione formali sub qua illius, et ad quod illa extendi potest: Sed omne ens a Deo Revelatum ita se habet: ead. d.

Contra 1. Axiomata Indivisa primo: Nulla scientia probat de suo obiecto quod sit: Theologia pro. de Deo quod sit: ead. Deus d. min. patet: nam scientia sub obiecto supponit: min. etiam Constat: nam d. Thomae in sequenti quaest. probat Deus esse. Resp. quod Deus potest Considerari ut Autor naturalis et Supernaturalis, hoc Secundo modo Creditum, non probatur primo modo pro: Sed rationibus ex Metaphysicam desumptis, ut de a priori non pro. et hoc est quod obiecto sequitur, non quod a posteriori et per medium probetur.

Ad quatuor 2 obiectum formale scientiae debet predicari de omnibus partibus illius: Sed Deus non predicatur de omnibus partibus de quibus agit Theologia, non predicatur de Angelo, de homine d. ead. d. Recop. distinguenda sunt inter Verba predicari in lecto, vel in obliquo Coni. Semper in lecto nec mai. et distincta minori Similitate, nego Conseq. Theologia agit de Angelo et homine prout Ordinantur ad Deum, et sic in obliquo de illis predicatur.

Adiungitur Illud est obiectum formale Theologie de quo Theologia proprie-
tates demonstrat, sed Theologia non solum de Deo, sed etiam de Christo, in Carnatione,
et diuina proprietates demonstrat: hęc omnia erunt obiectum formale Theologie. = Hęc
punctos distinguendo maius de quo primario et per se Theologia proprietates demon-
strat Conc. de quo secundario et prout ad alia ordinatur, nec. p. r. q. Sub eadem distinc-
tione excepta min. nec. Conseq. Theologia sane de omnibus illis agit, sed prout ad
Deum sub ratione Veritatis ordinatur, et sic solum Deus sub ratione Veritatis, est obiectum
formale: reliqua vero secundaria et ratione Veritatis, abstracta.

Adiungitur S. S. Tho-
mas in primo sententiarum distin. 1. art. 1. art. subiectum huius scientie esse omnino
inseparabile a Deo, quod preter Deum plura alia comprehendit. = Resp. S. Thom. ibi
locus de subiecto extensivo et materiali, non vero de formali, et sic omnia coordi-
nantur. Nullo alia Argumenta que ex Logica revocari solent.

DE MULTIPLICITATE THEOLOGIE.

Patet Vaquez Theologiam prout extendit ad partem moralem non esse eiusdem speciei
cum Theologia prout extendit ad reliquas partes, oppositum tamen expressit S. Tho-
mas hic art. 3. ubi inquirat: An Theologia sit una scientia, et Respondet in Corpore
articuli: Respondens dicendum Sacra Doctrinae una scientia esse, et dedit rationem infra
ponendam ibi docet in primo distin. 1. quest. 1. art. 2. ad 3. Cum ipso Cap. 1. o.
Adit una Conclu.

Theologia quoad omnes partes est una, seu eiusdem speciei Thom. pro. ratione S. Thom.
unicuique seu diversitas scientie precipue consideranda et determinanda est ab obiecto, non quidem ma-
teriali, sumpto, sed formali, et in ratione formali obiecti. Sed secundum omnes suas partes ha-
bet eadem obiectum formale, et omnia de quibus agit, attingit sub una eademque ratione for-
mali: Cap. 1. maior preterquam quod est S. Thom. pro. ex Comuna Melthathronum senten-
tia docentur, unitate seu diversitate formali habitu, desumi ex diversitate, aut uni-
tate, obiecti: min. pro: nam omnes Conclusiones Theologice deducit Theologia ex imme-
diata revelatione, et illas attingit sub revelatione Divina mediata et virtuali: sed hec
est ratio formalis sub qua Theologia; Cap. 1. mai. ex terminis Constal. nam Theologia tota
in parte scolastica et expositiva qua in studio procedit ex immediata revelatione: Sed
quia inter ipsa revelata, aliqua sunt more speculativa, et alia pure practica seu
moralia inter se distinguuntur: Sed adiunguntur in ratione formali revelationis suo
qua attingit illas Theologia.

Sed pro Contraria Sententia Obicitur 1. Theologia
que demonstrat suas Conclusiones, Cap. 1. infert. Vel ex duplici premisa de fide, vel
una de fide, et alia naturali, non potest esse eadem in specie Thom. ac qua ad de-
monstrandum virtutem suam naturam et Civem: Sed Theologi precipue in materia
moralis hoc modo procedunt: Cap. Theologia quoad partem moralem, specie Thom.

7

distinguitur ab aliis partibus. = Resp. negando mai^m vel Claritatis gratia
dist. si nitatur hae naturali et civili sistendo in illis praecise Conc. maiores
(licet hinc Causa non sit Theologia, sed pure Canonista moralis) si nitatur
Scribitur illis secundum eorum Equitatem et rectitudinem ea ordinando ad hae
Divinae neq. mai^m et sic distincta min. neq. Conseq. ad talia autem probationem
et ordinationem necesse est uti Revelatione, et si non utatur procedat hinc in-
ferens Conclusiones, non ut Theologus, sed ut pure moralis: hoc explicatur acti-
ssimo exemplo: quando enim quis violat Legem naturalem civilem seculariter pe-
ccat mortaliter, et tamen Theologus non invenit peccatum letale, nisi quatenus
debeat a Lege aeterna Dei: peccatum enim iuxta omnes Theologos dignum
dicitur, factum vel concupiscit contra Legem aeternam Dei.

Canonista, vel Philosophus moralis sepecat in Gentilibus, plures virtutes
quas vocat morales, nihil omnino non vocat Theologus virtutes: nam virtu-
tes prout a Theologo atque devent ordinari ad Deum ut ultimum finem, hae autem
ordinatione carent ille actiones a Gentilibus elicit: unde in ordine ad illas
procedit ut Philosophus moralis, non vero ut Theologus. Ceteris paribus similiter
discutimus in praesenti hae naturali et civili, nititur Theologus in parte morali,
ceterum non sistit, sed probat eorum Equitatem ex hae Divina ad quod omnia ordi-
nat, et hoc modo ita cadunt sub Revelatione Divina, sicut et ceterae partes: si deo in
illis sistat procedet ut Canonista, vel Philosophus moralis, quorum facultates specie diffe-
runt a Theologia, et hoc probat Argumentum.

Obiter 2. Licet Theologia in parte
morali virtuta Divina Revelatione, tamen hae Divina Revelatio prout illustrat mo-
ralia specie differat a Revelatione prout illustrat alias partes: sicut lumen intelec-
tus agentis prout illustrat mathematica specie diversa est a lumine illustran-
te Physicam: Sed si Divina Revelatio specie diversa est a Theologia exit
v: ex d. v. = Secundo Divina Revelatio prout applicatur materiae prophetiae specie
diversa est ab ea quae applicatur materiae fidei, et Theologia: quae tunc prout
applicatur materiae morali specie diversa est ab ea quae applicatur materiae
Scholasticae et expositivae. Ant. pro. Prophetia habet pro ratione formati divinae Re-
velationis: et aliunde ipsa prophetia specie distinguitur a fide et Theologia; sed
necesse est quod ipsa Divina Revelatio specie distinguitur, prout applicata materiae
prophetiae, et materiae de fide.

Ad 1. neq. Ant. ad probationem neq. etiam Ant. nat. Li-
cet Physicam et mathematicam inter se distinguantur, tamen prout referuntur in
teligibilia per lumen intellectus agentis idem in specie sunt, Comparantur sicut vi-
sibile ad tactu, quae quidem licet inter se differant, tamen prout per lumen intelec-
tus conveniunt in ratione visibilitatis. = Ad 2. neq. Conseq. disparitas est quia Revela-
tio pertinet ad Theologiam, non est Theologia; bene vero ea quae dicitur ad fidei et
Theologiam ipsam: ratio quia illa dicitur ratio Theologica quae est a Deo revelante et a
Deo revelato; Revelatio autem pertinet ad Prophetiam a Deo utiq. revelante, non tamen
de Deo revelato, fides vero est a Deo revelante, et non nitatur cuiusvis Revelationis, sed
illi quae respicit Deum pro primo revelato, et sic versatur circa alias Revelationes, sem-
per tamen prout ordinantur ad Deum primo revelatum.

Obiter 3. ubi non est ra-
tio formati obiectiva una, intentio non erit una; sed in Theologia deducta ex dupli-
ce praemissa de fide non est eodem ratio formati obiectiva, ac in Theologia deducta ex una
praemissa de fide, et altera naturali. Cad. v. mai. Supo. min. pro. in prima Theologia
ratio formati est sola fides, et in secunda partim fides, et partim lumen naturale.

cad.

Cap. Et Confirmatio scientia Cuius obiectum primarium est Deus nequit esse eadem
 eadem scientia Cuius obiectum primarium est Conflatum ex Deo et ex creaturis; Cap. Theo-
 logia que solus nititur fide nequit esse eadem specie cum Theologia que nititur Conflatu
 ex fide et lumine naturali; sed Theologia que ex duplici premissa de fide pro-
 cedit solus nititur lumine supernaturali fidei et Theologia que procedit ex una premi-
 sa de fide, et alia de lumine naturali nititur Conflatu ex lumine supernaturali fidei,
 et naturali principio; Cap. non est eadem.

De ad Argum.^m respondetur notandum
 est plures A.A. negare posse habitus Theologie generare ex assensu Conclusionis illa-
 re ex una premissa de fide, et alia naturali, ut in hoc Silogismo: omni homo est sensibi-
 lis, sed Petrus est homo; Cap. Petrus est sensibilis. et Conclusionem illatam ex una premissa de
 fide et alia naturali, quamvis Conclusionem ut ita illatam esse vere Theologia non abolu-
 re non concedimus: sed nihil omnino pro nunc hoc preterimus, vel potius omisso, ut locus
 habeat Argumentum Respondemus: Theologia que procedit ex duabus premissis de fide
 esse eadem in specie, ac ea que procedit ex una de fide et alia naturali: ratio est: quod
 datur una ratio sensibilitatis, tunc solus datur una scientia; sed omni Conclusionem Theo-
 logicam sive illa ex duplici premissa de fide, sive una naturali, et alia supernaturali datur
 solus unica ratio sensibilitatis: Cap. V. sola secunda pars min. que diffinit est pro. etiam
 si Conclusio Theologica sequatur ex una premissa de fide, et alia naturali, tamen pro se
 non inferatur ex premissa naturali, sed solus ratione inevitabilitatis intellectus, qui non adus
 facilitate manuducitur ex sola premissa de fide ad inferendam Conclusionem: Latet hoc in
 intellectu B.B. qui sine ulla premissa naturalibus, cum premissis solis de fide eas deri-
 quat Conclusiones inferunt: Cap. pro se illa Conclusio eadem Subiicitati Subiectiva; Cap.
 in omni Conclusionem Theologica datur pro se unica ratio sensibilitatis.

¶ Hinc ad Argum.^m faci-
 liter resp. Conc. mai.^m neg. min.^m ad probat.^m distingo Ante quasam Secundam partem in Secun-
 da parte fides, partem tamen naturalem ratione imperfectionis et inevitabilitatis Subiecti
 Conc. Ant. per se ratione ipsius Theologie neg. Ant. et Conseq.^m ad Confir.^m distingo Conseq.^m
 si Theologia nititur in illo Conflatu pro se et ratione sui Conc. Conseq.^m si per accidens et
 ratione imperfectionis Subiecti neg. Conseq.^m et eodem modo distingo minas subumpta nego Con-
 sequentiam.

Obiicitur & quod Theologus attendat omnes Conclusiones Theologicas sub eadem
 ratione formali non probat Theologia esse unam in specie; Cap. ratio Conclusionis nihil ven-
 cit. Ant. pro. si Deus omne scientiam naturalem aliquid infunderet ille cognosceret omnes
 Conclusiones ad omnes scientias naturales spectantes pro revelatione et tamen diver-
 sas in specie scientias haberet: Cap. V. Secunda Aristotelica et Leonitiana differunt in spe-
 cie, sed ratio formalis obiectiva in ipsa est eadem; Cap. et si ratio formalis obiectiva sit
 una in Conclusionibus Theologicis assentiendum, nihil omnino Theologia non erit una, pro-
 minas: ratio formalis in illis est abstractio a materia sensibili, sed in hac abstractione
 utraq. convenit: Cap. V.

Resp. neg. Ant. ad primam probationem distingo Cognosceret pro
 revelatione se habente tanquam Causa effectiva, Conc. tanquam ratione formali neg.
 causam cap. est quod divina revelatio sit Causa effectiva scientiarum, aliquid quod sit ratio for-
 malis assentiendi: Causa quod Deus infunderet scientiam naturalem cum ipsa infusa sit
 effectiva revelatio esse effectiva: Ceterum non erit ratio formalis assentiendi, quia ille ho-
 mo non assentiet Conclusionibus arguendo pro medio Deum revelasse, sicut neg. infun-
 ditur (hoc enim presupponit se habere) sed assentiet ea media quibus daretur de
 suo studio scientias adquireret, et ideo in specie multiplicarentur, sicut si revelatio ip-
 sa esset ratio formalis assentiendi.

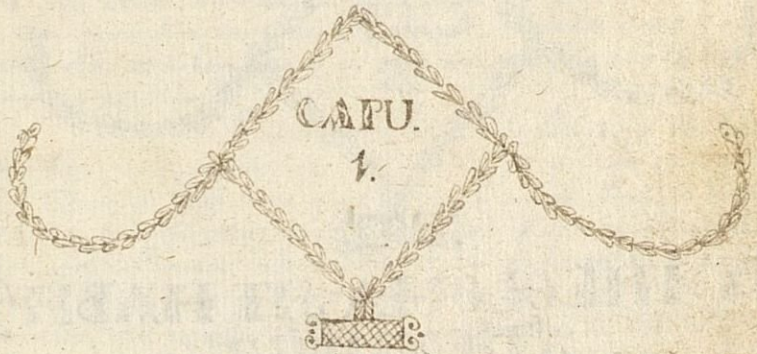
Ad Secundam respondet Cur illis Concl. huius ra-
 tionem formalem sub qua in Metaphisicis et aliis scientiis non esset solus abstractio
 a materia sensibili, sed etiam principia ex quibus procedunt, pro ut substantia sunt ab-
 stractione, unde Cur talia principia sint in specie diversa, quamvis in eadem abstractione
 conveniant scientiis inter se specie distinguuntur. Ad Secundam respondeo illas scientias

Convenire in eadem abstractione a materia Sensibili dicitur. Sumpta dicitur tamen
 peres modos diversos illius, hoc enim non consistit in indivisibili, sed habet diver-
 sos gradus et modos in quibus scientiæ Mathematicæ diversificantur, numerus
 etiam quæ est obiecto Arithmetice est Simpliciora quantitate Continua
 quæ est obiecto Geometriæ; unde illa est Simpliciora et magis ab-
 trahit a materia Sensibili quæ ista. Ex his Solutionibus
 que dantur Elipso ignorantibus quilibet enim suas pa-
 titur difficultates. Elipso quisque quam
 probabiliorem Censuerit.

DE PROPRIETATIBUS THEOLOGIE.

AN THEOLOGIA SIT HABITUS
 PER SE OBSCURUS?

De nova Theologia procedit difficultas non de Theologia B.B. Superius
 Theologia esse obscuram, nam ex per se obscuris Conclusionibus infert, et tunc eviden-
 tia actuali. inquirimus An hoc obscuritas Conveniat illi, per se, an dicit per
 accidens et ratione status per. **A** sero Theologia et si procedat ex per se obs-
 curis non tamen est per se obscura, ita Communiter Theologi, pro primo ex his
 dicitur Theologi, hic aut. A. docente: Theologia procedere ex principis lumine su-
 perioris scientie notis, ex per se non procedit ex principis per se obscuris, cas
 non est per se obscura. = Secundo pro, ex differentia que datur inter Theo-
 logiam et fides: nam fides ex suo Conceptu essentiali est obscura, ut sit: speran-
 dorum substantia tenet Argumentum non aparentur. Sed quod Theologia pro-
 cedat ex obscuris habet rationem status non per se (ex se enim petit procedere
 ex principis notis lumine Superioris scientie,) ex Licet procedat ex obs-
 curis per se, non tamen est per se obscura, quia non procedit per se ex obscuris.
 Sed dices quia Theologia procedit ex per se nota
 et Certis, est per se nota: ex quia procedit ex per se obscuris exit per se

obscura. = Resp: Theologia esse Capacem Certitudinis praemissarum, non vero obscuritatis, et illa recipere Certitudines per se, non vero obscuritates; ratio est: quia obscuritas pertinet ad credibilitatem, et cum Theologia non procedat credendo, ideo non recipit obscuritates: Certitudo vero spectat ad id quod illa quae per fidei creduntur: Videtur in superiori Lumine scientiae Dei, et B.B. cum quibus potest Continuare Theologia.

Dices ille habitus est per se obscurus, cuius ratio formalis sub qua est per se obscura; Sed ratio formalis sub qua ratio Theologiae scilicet Revelatio Divina. Virtualis et mediata est per se obscura: ad B. Resp: distm. min^m est per se obscura illa Revelatio prout est Ratio Credendi. Sed Divina Conc. min^m potest ex illa per Venat Causalitatem deducuntur Conclusiones nec min^m et Conseq^m, nec ead inferuntur Conclusiones quia Deus obscurus Revelavit, sed quia in Revelatis abstracta vis illativa et Conexio cum Conclusionibus.

AN THEOLOGIA SIT HABITUS SCIENTIFICUS?

Suppono 1 ex Aristotele habitus Cap. 4. et ex S. Thoma 2° quest. 91. quibus esse Virtutes intellectuales: Lumen principiorum, Sapientia, scientia, prudentia, et Intel. Lumen principiorum est ipse intellectus versatus circa prima principia, per se nota. Sapientia est notitia rerum divinarum per ultimam causam. Scientia est notitia per demonstrationem aliquam. prudentia est habitus cum vera ratione activa seu diligens honestatem morum. Intel. est habitus exercitans modum rati. faciendi.

Suppono 2. difficultates non procedere de Theologia B.B. quae inferat Conclusiones ex Evidentiis: Sed de his quae ex Creditis fidei Divina Evidentes Conclusiones inferat. Patet Patroque et alii negant, respondent: ex opposito Thomae affirmativi cum S. Thoma qui exprimit hic Art. 2. et alii in locis, Theologiae scientia appellat cum ipso ead.

Conclusio. Theologia vera quoad substantiam est scientia, ita S. Thomas hic in Adam^o sed contra, et S. Augustinus lib 13 de Civitate. Cap. 4 qui Theologia absolute scientia appellat. Unde. Theologia est virtus intellectualis: Sed una ex quinque supra assignatis: Sed non est Lumen principiorum quia hoc non invenitur in peccatoribus, in quibus tamen potest inveniri Theologia.

11
neg. est. Ans. quia etiam Theologia reperitur in his qui Artes non habent,
neg. unquam Artes opera in Theologia vicia sunt: ead. Est sapientia, vel scientia.

Pater Vazquez negat Ans. dicendo Theologiam esse opinionem, seu fidem
adquisitam. Sed contra: Theologia est Virtus intellectualis, ead. et Ans. pro. primo
habitus inclinans infalibilitatem intellectus ad attingendum verum infalibilis est
intellectualis: Sed Theologia est habitus se inclinans: ead. est Virtus intellectu-
alis. man. est Aristotelis: Vbi Supra hac enim ratione. Cap. 3. distinguit Virtutes
intellectualiter ab opinione et suspitione. min. etiam constat: nam Theologia infert
Conclusiones ex Ceditis fide Divina: ead. Cur ipsa Divina fides sit infalibilis,
Theologia ab ea participabit infalibilitatem. pro. Conseq. inductive; in natura-
libus enim habitus qui infert Conclusiones ex Certis, Certus debet esse:
ead. Theologia ex infalibilibus, infalibilis.

Secundo pro. Ante Theologia habita
intellectus inclinans est Virtus humana, Sed non Inordinata, nam non est perfectiva
partis appetitive, neque Theologica, nam non est per se infusa, sed adquisita: imp-
aliquid solum datur his Virtutes intellectuales: ead. Est Virtus intellectualis. mi-
nor vero primi subdummi latet. nam ut docet Aristoteles Supra Citatus, Virtus
intellectualis est Contradistincta ab opinione, quia hec non inclinatur infalibi-
liter intellectus. ead. et

Probatum Conclusio alia ratione; si Theologia solus esset
fides adquisita seu opinio, Conclusio Theologica non esset adeo Certa, ut opposi-
tus ei immediate esset Error, quod est Contra omnes Theologos. probatur Con-
sequentia: opinioni solum opponitur immediate et directe improbabilitas, Error
autem longe Superat improbabilitatem: ita ut hereticus sit puniendus qui
hereses Theologicas profertet obstinatissime. preterea custodit opinionem, sub
esse falsum, sed deservit deducto ex una premisa de fide, et alia naturali
Evidenti nequit sub esse falsum, (quanto minus si sint ambo de fide) ead.
non potest esse opinio.

In Calce vero notandum est quod licet Theologia
nec ut probatur est habeat rationem scientie quoad substantiam, nihilomi-
nus non est perfecta scientia: ratio est: quia non daretur actuali Evidentia
que requiratur ad rationem perfectam scientie: habet ead. Theologia eviden-
tiam exactivam, quatenus subalternata scientie Dei, et DE credit cum
illis coniungi et continuari (ut postea dicemus) et sic ratione status si-
cut caret illa Evidentia, ita et perfectione omnimoda scien-
tie, neque inferas ex hoc, quod sit imperfecta scientia
status, non esse scientia: Licet enim V^o quoad
substantiam homo est, licet scientia Certis et
status imperfectus sit; Similiter
Ceteris partibus de Theo-
logia.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

Argumentum I. ex Vazquez et aliis. Aristoteles diffinit scientias per esse habitus certis et evidentibus: sed per nos Theologia non est evidens. Cap. 8. Respondetur facile. Aristoteles nullus Sanctus Patrem esse, et sic in materia Theologica ad illius mentem stare non deservimus: quoniam quidem evidentia, ad hoc ut Theologia sit scientia separatur in Capite Antecenti diximus.

Argumentum II. ex variis Accuratis D. Thomae (quas ponere non vacat) in quibus videtur asserere, primo, non posse scientias habitus non seducendo Conclusiones ad principia naturaliter nota. Secundo ex hoc defectu non posse univocari cum reliquis scientiis. Respondo D. Thomae non docere habitus non seducendo Conclusiones ad principia naturaliter nota, non esse scientias, sed non esse eiusdem speciei cum reliquis scientiis: et hoc verum est: cum Theologia sit in specie diversa cum scientiis naturalibus, hinc ratione obiecti, hinc diversimode procedente: neque cum illis Phinice univocatur, quia forma naturalis et Supernaturalis in nullo Phinice univocatur, hoc enim est supra totam existentiam naturae, non illa: iterum quia habent diversa principia, feminosque divinos: forma enim naturalis habet pro femino esse naturale; forma vero Supernaturalis precontinetur in Deo Auctori Supernaturali, a quo solo efectivè producitur: unde solum convenit nomine Theologia cum aliis scientiis, siquidem ad hanc univocationem sufficit quod in aliquo predicato solum conveniant, nempe in ratione qualitatis.

Argumentum III. principia ex quibus procedit Theologia sicut Libere creduntur, ita etiam illis Libere intellectus assensus prebet: sed non est scientia, probatur Consequentia: Scientia ad ea principia debet servare suas Conclusiones, quibus intellectus propositus non possit non assentire; sed si intellectus illis Libere

prebet assensum ita non se habet; ead. v. respondendo neq. do. Conseq. m. ad eius probationem distinguo mai. m. scientia et quibus intellectus proportionis non possit non assensum ex terminis, vel ex suppositione aliqua Conc. maioris ex terminis precise neq. maioris; et distincta sic minoris, neq. Conseq. m. dicimus ead. quod ex terminis precise intellectus non necessarius ad assensum Conclusionis ex suppositione autem premiarum, si proponantur ut principia certa et necessaria, sicut debent proponi, intellectus necessarius debet assensum Conclusionibus ex suppositione quod assensum premiarum, quia tunc voluntas inclinatur et contrahitur intellectus in obsequium fidei.

Ad quartam si Evidentia est predicatum essentialiter scientie, siquidem non potest esse accidentale, nam accidentale sequitur essentialiter; sed iuxta nos in Theologia non datur Evidentia; Ex h. = Respondendo distinguendo mai. m. Evidentia actualis neq. mai. m. actualis, vel habitudinalis, vel exactiva Conc. mai. m. et distincta minori eodem modo, neq. Conseq. m. ad omnia Argumenta huius generis Respondetur Sistendo Semper in doctrina tradita in Capitis sine precedentis, et in hoc quod Evidentia si ve Certitudo nostre Theologie habetur ex fide infallibili, et fides sane precedit scientiam et Certitudinem.

Ad quintam si nulla scientia agit de Singularibus: ead. v. Theologia agit de Deo ut Singulari non erit scientia neq. Ani. universaliter sumptis, licet enim non possit dari scientia naturalis de Singularibus, bene vero Supernaturalis, scilicet scientia naturalis dependet ex lumine naturali primorum principiorum, que veritas circa Universalia et necessaria: scientia vero Supernaturalis dependet a lumine Supernaturali fidei et divine Revelationis que etiam extendi potest ad Singularia et Contingentia.

Ad sextam de hac propositione: Xpius habet humanam voluntatem habetur fides (est enim distincta ab Caelia) et etiam habetur Theologia: nam inferitur ex hac propositione Revelata: Xpius est homo: sed de eadem Veritate non potest haberi fides et scientia, ut supponimus; ead. neque de illa propositione; et Consequenter, si de illa habetur fides et Theologia, hoc non erit scientia. = Distinguo min. m. de eadem Veritate non potest haberi scientia Evidens et fides Concedo min. m. obicere et inevitabile neq. min. m. et Conseq. m. precipua ex sequentia, ead. de eadem Veritate non potest haberi scientia et fides, est quia fides excludit Evidentiam: hoc vero sequentia in presenti non reperitur, et precipue ead. ratio sub qua Theologie sic Revelatio Divina Virtualis et mediata: illud enim quod immediate Revelatur attingit fides, ut mediate et ex parte principij Revelatur attingit Theologia, et hoc nulla est sequentia.

AN THEOLOGIA BB SIT SCIEN TIA.

Circa quod difficultas animadvertendus est dupliciter dari Theologiam in BB. una intra, alia extra Verbum; prima est qua Deo in Deo immo discursu formali sublato, solus simpliciter intuitu ipsius Deus videtur, et ipso Deo omnia eius attributa et mysteria scilicet. Secunda est qua Beati ex his quae clari in Verbo videntur per Verbum discursus Conclusiones demonstrant. De utraque est difficultas, et neutra esse scientiam tenet Porroque Cum alijs Scriptoribus.

Sed affirmativa partem tenemus Cum omnibus Thomistis, et pro nunc solus loquimur de Theologia BB. quae est intra Verbum, non quae est extra, cui sit eadem cui Theologia Vix, et hoc sit scientia, maneat in Patris, ut postea dicemus hic de illa discutendum non est. Conclusio pro: habitus quo Beati in Deo ipsius attributa et mysteria Cognoscunt est Veritas intellectualis; sed nulla alia est ex assignatis nisi Sapientia vel scientia, eadem.

Respondetur esse Lumen principium, quia est Cognitio per simpliciter intuitum. Sed contra: nam etiam in Deo est per simpliciter intuitum Cognitio attributorum, et tamen illa Cognitio scientifica est, et virtualiter distincta a lumine principiorum; ead pariter in BB. Primum pro Conclusio: Cognitio per quam Cognoscitur Causa, et effectus prout a Causa, et quod illius est Causa, et quod aliter se habere non potest est Cognitio scientifica, talis est Cognitio BB intra Verbum; ead est scientifica, materia est definitio scientiae, immo pro; Beati enim, licet non per discursum, videntur Deo, et attributa pro ut a Deo; ead.

Sed opponit quod si Theologia intra Verbum est scientia, extra Verbum non, si enim scientifice intra Verbum videretur Deus attributa et mysteria sine discursu, quomodo extra Verbum per discursum eadem scientifice videri potest a Beatis? Sed videri adveniens quomodo Christus vere discurrendo Cognoscebat illud, quod simpliciter intuitu per scientiam in seipso Beatus sine discursu sciebat? Cur ead Beati qui Cognoscunt modo Deo non poterunt Cognoscere scientifice intra Verbum aliqua quae extra Verbum per discursum Cognoscunt? et ratio est: quia quoties aliquid non Cognoscitur per unam scientiam omni modo quo Cognoscibile est, tunc per aliam scientiam potest diversimodi aliquid; et propter hoc in Christo Domino, et in BB Compatibiles sunt et diversimodi Cognoscendi.

CAP

9

AN THEOLOGIA NRA SUBALTERNETUR SCIENTIE DEI, ET MANEAT IN PATRIA?

Subalternari generaliter dicitur alteri subordinari: unde ille scientiæ dicuntur subalternari, huius alteri subordinantur, quia ab his recipiunt certitudinem et evidentiam suorum principiorum. hinc ad subalternationem tres Conditiones sequuntur iuxta Comune Philosophorum sententiam: prima est quod obiectum scientiæ subalternati ad se differant ab aliquo accidentali obiecto subalternantis: scilicet ad se nobis similitate, et sic scilicet nobiscum prospectetur: ut 1°. Musica abis supra quantum dicitur que est obiectum Arithmetice ratione Sonori. Secunda Conditió est: quod principia scientiæ subalternantis sint Conclusiones subalternantis ab ipsa factate, et demonstratæ. Tertia Conditió est quod scientiæ subalternantis accipiat evidentiam suorum principiorum ab scientiâ subalternante.

Ex his Conditionibus videtur scientiæ duntaxat pro subalternatione in Theologiâ in hunc modum: ut aliqua scientiæ subalternetur alteri, sequitur quod ad se differant ab aliquo accidentali supra obiectum scientiæ subalternantis, et quod huius Conclusiones sint principia scientiæ subalternantis, et demum quod hic accipiat certitudinem et evidentiam suorum principiorum a scientiâ subalternante. Sed in Theologiâ nra respectu scientiæ Dei et BB. et si verificetur tertia Conditió, due præces non verificantur. Ead non subalternatur D. min^o pro, nam idem obiectum, nempe Deus, sub ratione divinitatis habent scientiâ Dei, Theologiâ BB, et nra. ite principia nra Theologiæ non sunt Conclusiones scientiæ BB, sed respectu utriusq; sunt principia: Cuius

Convicti RR aliqui extra sectam D. Thomæ, negativè parte propugnant, quibus consentit M. Paner: nos afirmativa defendimus Cuius Thomæ sic ait. d. dicente Theologiâ nram se habere ad scientiâ Dei, et BB, sicut perspectivâ ad Geometriam, et musicâ ad Arithmetica. Sed perspectivâ et Musica vera et proprie subalternantur Geometriæ et Arithmeticis: Cuius etiam nra Theologiâ scientiæ Dei, et BB. min^o supponitur non perspectivâ ad se supra quantum dicitur Conditió que est obiectum Geometricæ rationis Circumstantis, et musicæ rationis Sonori, et scilicet Conditiones verificantur.

Præterea subalteratur Conclusio, quod si aliqua scientiæ respondet ab alia quod aliquod predicatum per se ad illam Conducitur, ita quod

Salē predicatus ab alia scientia haberi non possit, hinc illa scientia alteri vere subalternatur, sed videtur principiorum praesumptura ad scientiam saltem ut predicatus per se aut illius: cuius scientia ab alia accipiens videtur principiorum, est quilibet ab illa accipere potest vere dicitur subalternatur. Hinc sic, sed theologia nra pendet quoad videtur ab scientia Dei, et BB, quia ab alia scientia videtur accipere potest: cuius theologia nra vere dicitur subalternatur scientiae Dei et BB, maius pro, scientia subalternatur alteri est ita subordinatur quoad si sedatur impossibilis ea cui superatur: etiam ipso impossibilis sedatur; sed eo ipso quod aliqua scientia dependat ab alia quoad aliquod predicatum per se ad illam conducentem, ita quod ab alia scientia tale predicatum haberi non possit ita sub ipsa ponitur quod ex impossibilitate huius, etiam illius impossibilitas sequatur: Ergo &

Uterius etiam in nra theologia salvantur alie duae conditiones ad subalternationem sequentes, quod sic pro, theologia nra in primis aliter supra obiectum scientiae Dei et BB differentia aliqua accidentaliter, est enim deus pro ut in se obiectum scientiae sui et BB. nra vero theologiae deus, ut sociatus qui quibus differentia aliqua accidentales a se deo, deinde respectu aliquid conditio (licet non omnino adequata) nra theologia nra dicitur in se velatis, multa autem revelata, licet non omnia, sunt conclusiones scientiae Dei et BB; etenim in ipsa videtur rationes a priori multarum mysteriorum fides; 2° incarnatio, resurrectio & quare dicitur potest conclusiones scientiae Dei et BB esse principia nra theologiae, atque alio respectu conditiones suo modo exacte ad subalternationem.

Ad Calzes notabis quod cum in Beatis deus duplex theologia una intra, alia extra Verbum. theologia nra solum subalternatur theologiae intra Verbum. ratio est: nam videtur subalternans et subalternata debent essentialiter distingi. Sed theologia BB extra Verbum non distinguitur a nra; cui non theologia extra, sed intra Verbum subalternatur. hinc constabit ex immediate dicentibus.

Ad Secundam Conclusionem theologiae nrae manet in patria, ita Communiter Thomista. Contra alios Jesuitas, pro Conclusionem ex Consequentia nra Docimus: si enim theologia nra non est per se obscura, Consequentem solum per accidens convenit illi obscuritas ab eadem nudata poterit manens in patria, et si subalternatur scientiae Beatae, cui quilibet scientia subalternata patet Continuari et Continui Cui subalternante, Consequentem nra theologia Continuari Cui scientia Beata.

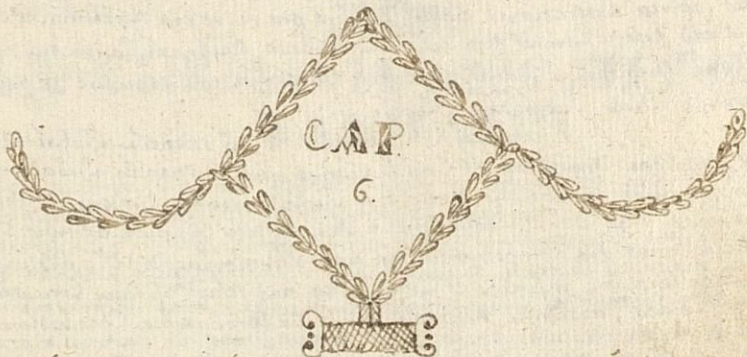
Rursus pro Conclusionem destruendo fundamentum oppositae sententiae desumptum ex eo quod fides non manet in patria et Consequenter neq. theologiae ideo fides non manet in patria, quia per se, et facti predicatorum essentialibus, et non ratione status obscura est. Sed theologia nra solum hac ratione non vero de suis predicatis essentialibus obscura est; cui licet fides, non theologiae: utiq. insuper licet dona scientiae et intellectus seduliter fide. et q. supponant manent in patria: cui etiam theologia nra. Obsequ. Inquit. An pro. donis intellectus pro hoc statu non habet intelligere. nra ex quo credendum pro fides; et donis scientiae pro nunc discernere de-

den

denota non Caeleſtis; nihil minus manet in Patria Sublatiſ impex
ſectionibus.

Roboratur amplius ex S. Thoma ſecondae Cap. 3. ſupra Cap. 18.
Epiſtole 1 ad Corint. ſententia hic adiuncta per Conuerſiones ad fantaſmata et
de ſenſibilibus Conſecrari in Patria deſtructa illo modo intelligendi: ex qua
Doctrina Sic Arguitur, non minus ſequitur ſtatim Patria intelligere per Con-
uerſiones ad fantaſmata, quam ſequitur intelligere ex fide; Sed ſententia in ſta-
tu Viri per Conuerſiones ad fantaſmata adiuncta, ſemper in Patria quoad
ſubſtantiam ſecluo illo modo intelligendi: Caſus etiam Theologia nra.

OBIAM FIT ARGUMENTIS CONTRA UTRAMQUE CONCLUSIONEM.

Contra 1. etiam ſatis dubitandi proposita, facile Reſpondetur, quod et si non ve-
rificentur duae priores, Verificatur tertia Conditio ad Subalternationem adquirenda.
et aliae duae Verificentur, modo in Conſeſione Explicato.

Arguitur 2. implicatio-
toria est Subalternatio, quoniam habent idem ſpecie sui obiecti; Sed et enim de-
ſi inter Subalternantes, et Subalternata, diſtinctio eſſentialis ad obiecta deſup-
ta: Sed Theologia nra et BB idem habent ſpecie obiecti, nempe Deum: Caſus
V. = dicitur min. Deum eodem modo attingit nec diſtincto modo Conc. modo
diſtinctus est, quod Theologia BB ſeminatur ad Deum ut Clauſus Viſus; nra
vero ad Deum ut Revelatus mediate: et hi diſtincti modi diſtingunt Deum
in ſatione formalis obiecti, licet ſi idem materialiter.

Arguitur 3. Theo-
logia nra pro hoc ſtatu non accipit principia ab ſcientia Beata, ſed a fide,
et hoc non Cauſatur ab ſcientia Beata, ſed a Deo infunditur: Caſus V. Reſpon-
dit P. Arriaga ſi per impoſſibile Deum non poſſe videri Clauſus, neque haberi
evidentiam miſteriorum fidei, nihil minus poſſemus illa Caeleſta modo quo
num. Caeleſtis, et ex Caeleſtis inferre Conſeſiones ſicut nra. Tertia minus
ſcientia Subalternata dependet a Subalternante ſanquet a Cauſa ſcientia
logia nra ita non dependet ab ſcientia Beata: Caſus V. min. pro. ſi Com-
pararetur ſanquet a Cauſa, vel eſſet ſanquet a potentia, vel ſanquet

a Lumine, vel tamquam ab obiecto; non tamquam a primo hoc enim modo
 dependet a potentia earum adquirente; non tamquam ab obiecto quia earum non
 spectat; non tamquam a Lumine quia Lumine fieri Spiritus. *Ex 7.*

Respondeo ad 1.
 Theologia non accipere per se principia fides, sed solum per accidens, scilicet ratione
 status, quae solutio patet ex supra dictis. Ad 2. dico ex impossibilitate unius,
 etiam sequi impossibilitatem alterius; sicut ex possibilitate peccandi homines et
 Angelos impossibile esse eos caere. Corruit ergo nuda **P. Arriaza.** Ad 3. dico
 Compararent tamquam Veram Causam effectivam, et ut Lumen, ad probationem
 in oppositum apta distinctione data, scilicet per se, et per accidens, et ratione
 status: Cuius est prior Causa per accidens debet assignari Causa per se, hanc
 dicimus esse scientiam Locata, quatenus Theologia nostra procedit ex principiis
 notis Lumine illius Superioris scientiae.

Adiuncta 3. scientia Subalternata
 non debet attingere Veritates et Conclusiones quae in scientia Subalternata
 demonstrantur; aliter scientia ille spectre non distinguerentur, cum easdem Veritates
 et Conclusiones attingerent; Sed scientia per se videtur infinita attingit Veritates
 et Conclusiones quae demonstrantur in nra Theologia; *Ex 6.* = distinctio mai
 scientiae Subalternatae infinita et Completa nec mai^m finita Conc^m mai^m et
 min^m et neq^m Conseq^m; adiuncta probatio facile ex probatione Conclusionis di
 stincta.

Contra Secundas Conclusiones Adiuncta 4. ex Apostolo ad Corinthios Cap.
13 dicente: quod in Caelo Linguae Caelebunt, at Scientia Destruetur, et quod adve
 niente perfecto Evacuabitur id quod ex parte id est imperfectum (ut explicat
 ibi Angelicus Doctor) *Ex Theologia nostra manebit in Latina.* Respondeo quod
 ex his Verbis magis probare, nullam scientiam maneat in Latina, quod tenent
 Concilium Adversarii. Verba eius Apostoli intelligenda sunt de scientia quod
 ad modum imperfecti quo pro hoc statu adquirentur, non vero quod Sustan
 tiam cum perfectiori modo; et ita manebit nra Theologia imperfectioribus Vie
 demerata.

Adiuncta 2. fides est perfectior Theologia; illa non manebit in
Latina; Ex necessitate. Respondeo quod licet absolute fides sit perfectior Theo
 sia, quia illi Convenit Summa Certitudo, tamen quoad Sustantiam obscura est,
 et Theologia solum quoad modum, et per accidens, et hoc fides excedit.

Quaes
An Theologia nra Subalternata scientis naturalibus quoad virtutem prin
cipium? Respondeo negative licet aliter sentiat **P. Vazquez** et **Iranabius**.

ita **D. Thomas** hic art. 2. ex eius Doctrina pri^m. Scientia Subal
 ternata est inferior scientis Subalternante. Sed Theo

sia nra duo virtutis principis scientiarum naturalium,
 neq^m est inferior, neq^m ab illis Certitudine, et infu
 libilitate emendat quod ad Subalternan
 tione sequitur; *Ex 7.* neq^m contra hoc
 aliquid dicitur in eius Solutione mo
 remus quare ad Definitionem non
 Teamus. *7.*

AN THEOLOGIA NRA SIT SUPER NATURALIS.

Primo h quod nomen Supernaturalitatis intelligitur id quod est supra vires et existentias naturae, hoc Supernaturale dupliciter esse potest, primo quoad Sstantiam, Secundo quoad modum, quoad Sstantiam quomodo res aliqua habeat essentia Supernaturali, quoad modum, quando essentia est naturalis, modus tamen eam habendi Supernaturalis, et testaturus vires Cero. **P**rimo Secundo Supernaturale vidue dupliciter esse potest nimirum intrinsece, et extrinsece: primo modo quatenus in predicatis intrinsecis scedit vires et existentias naturae, Secundo modo quando attingit aliquid Sube naturalis, vel illud supponit, aut notat in Subiecto in quo est: ut Omnia Ver, Auctoris naturae in statu naturae, Sapre, qui virtuta hoc modo Supernaturalis, licet enim illius principium Elicitivum sit naturale, Constat tamen in Subiecto gratia Sanativa et remouente impedimentum peccati, et reuelationis Carnis

Primo 3 adue Supernaturale quoad Sstantiam dupliciter intelligi posse, primo quod neg ex vires naturae, neg ex vires Supernaturalibus Causabilis quae Vg Charitas, iusticia, et reliqua dona Supernaturalibus, Secundo quia, et si ex vires Causari nequeat vires tamen Supernaturalibus natura Elevata ab ipsa Causari possit: ut Actus Charitatis et reliquarum Virtutum Supernaturalium. hinc Constat est Theologia nram esse Supernaturalem Salter extrinsece, et Constativae, et vna quoad modum. **D**ificultas Solu est an sit Supernaturalis quoad Sstantiam, non quidem primo modo ex his duobus ultimis Explicato, Sed Secundo

Circum hanc difficultatem duplex et utraq probabili. Satis Veratua Sententia, pma esset Theologia quoad Sstantiam non esse habitum Supernaturalem: hanc Sententiam Condnet aut Lome inter Theologos: alii Comanum man, apellant Sed falluntur ut videlicetimus, illam propudant Novariete, Philippi a S. Iuniate, quos refert et Sequitur Iose Lome, quibus adde P P Anubaly, In nadiu, Vaquez, et alii. Secundo Contraria Sententia est afirmativa ita Cano, Zoual, Lances, Marial, Henzeis, Molara, Amicus et alii quos citat et Sequitur M Sapientissimus Tenre hinc quati. 8 quibus ante M Lumbier quae. 8. aut. 9. num. 22. Cuius allis.

Pro hac Secunda Sententia. Totis viribus nobis propugnandum est, cum illa ead. sit Conclusio. Theologia est quoad Substantiam Supernaturalis: pro, habitus cuius obiectum est intrinsece Supernaturale. Sed obiectum nrae Theologiae est intrinsece Supernaturale: Ergo Theologia nra Supernaturalis est. Conclusio est en. Dicitur: mai. patet nat. habitus ab obiecto specificatur: min. etiam constat, nat. ut supra diximus, Deus sub ratione Veritatis est obiectum nrae Theologiae, et hoc modo intrinsece Supernaturalis est.

Respondent Adversarii et praecipue Lunet distinguendo mai. habitus cuius obiectum est intrinsece Supernaturale, et modo Supernaturali abstractum est intrinsece Supernaturale. Conc. mai. si modo naturali abstracta negat mai. Theologia attem nra, inquit, attingit modo naturali. Sed nonne discutendo et disputando, et sic licet obiectum sit intrinsece Supernaturale, Theologia nra non erit nisi Constativa, et Extrinsece Supernaturalis; sed haec solutio non emovet vim Argumenti, et instatur sic: etiam homo fidelis credit Deum Auctorem Supernaturalem, Componendo, Dividendo, et discutendo, et nihilominus fides quae credit Supernaturalis est, ab obiecto; ead. etiam si Theologia attingat Deum sub ratione Veritatis Componendo, Dividendo, et discutendo non tollit quod ab obiecto Supernaturalis sit.

Secundo et principaliter pro. Conclusio. Certitudo nrae Theologiae est Supernaturalis intrinsece: Ead. et nra Theologia. Consequentia est legitima: Ant. pro. ex. d. Thomae hic aut. 15. dicens: omnes alias scientias prae Theologia desumere certitudines ex habitu naturali Luminis principiorum in quo errari potest. Theologiae vero desumere ex Lumine Divinae Scientiae, quae requirit decipere: ex qua Doctrina Argumentum huius: Certitudo quae non habetur ex Lumine naturali requirit esse naturalem: et Certitudo quae non habetur nisi ex Lumine Supernaturali necessario debet esse Supernaturalis: sed iuxta d. Thomam Certitudo nrae Theologiae non desumitur ex Lumine naturali, et solum desumitur ex Lumine Supernaturali; Ead. iuxta d. Thomam Theologia nra non potest habere certitudines naturales, et necessario debet illius Certitudo esse Supernaturalis.

Probatur amplius haec ratio Constativa ad principia omnium Thomistarum: Theologia nra, ut ex d. Thomae diximus habet evidentiam et claritatem ab scientia B. D. quae Supernaturalis est: ista ergo perficit Theologia nram, et haec petit Continuari cum illa, ut patet ex supra dictis: sed nihil eorum verum esse si Theologia nra intrinsece Supernaturalis non esset. Ergo falsus est. min. pro. nihil esse naturale potest existere ut sui perfectio aliquid Supernaturale: Ead. Ant. a nullo Thomista negari potest, praequam quod probatur ex his quae docent Theologi in materia de Scientia, nempe dispositiones ad Scientiam esse intrinsece Supernaturales quia hoc ipso quod sint dispositiones ad rem Supernaturalem exigunt formam Supernaturalem. Similiter in materia

21
tertia de predestinatione negant dispositiones naturales ad illa, et eam-
dem rationem. Ex nihil naturale potest exire. ^o

Tertio probatur Conclusio
omnis effectus per se petens Causari a Causis Supernaturalibus est intentione
Supernaturalis; Theologia hoc petit per se; Ex ut min^o pro^o Theologia per se pe-
tit Causari ab assensibus quos fides tribuit Propositionibus ad quos inclinatur;
illi assensus sunt Supernaturales; Ex ut min^o Constat. Mai^o pro^o inductiv^o e:
habitus enim Theologicus negat Causari ab assensibus fides adquiretis; Ex ut
petit Causari vel a fide Supernaturali, vel ab assensibus Beata, que etiam su-
pernaturalis est.

Respondet Lonet illum effectum solum esse intentione super-
naturaliter, qui exigit Causari a Causa proxima Supernaturali, non a Causa su-
pernaturaliter remota: et sic exigit Theologia Causari ab assensibus super-
naturalibus fides, media nempe Revelatione Virtuali et mediata, sive discussus
naturalis qui est proxime Causans assensus Conclusionis: unde fides solum est
Causa remota illius: Sed contra: Conclusio Theologica Continetur in assensibus
premissis de fide tamquam in Causa immediata et proxima: Ex ut Antea
pro^o in illo Continetur immediate Conclusio Theologica ex quo immediate in-
feratur: Sed assensus Conclusionis, et ipsa Conclusio non inferuntur immediate
ex Revelatione Virtuali, sive ex discussu naturali, Sed per discussum inferun-
tur immediate ex premissis; Ex ut hinc sequendo Constat inter premissa de
fide et ipsa Conclusionem, mediata ipso discussu, Sed vel iste discussus super-
naturalis est, vel solum se habet ut pura Condicio, non vero ut Causa assensus
Conclusionis que solum quidem immediate inferuntur ex premissis.

a secundo da-
to et non Concesso discussus esse Causa immediata assensus Conclusionis, adhuc
non sequetur quod habitus Causans Supernaturalis non esse. Ratio est: dis-
cussus qui immediate fit virtutibus Supernaturalibus, necessario debet esse super-
naturalis: Sed discussus Theologicus fit virtutibus Supernaturalibus premissis de fi-
de; Ex est Supernaturalis. Min^o pro^o intellectus fit immediate potens discussus
se circa Theologia, quia actuatur vel duplici premissa de fide, vel Sicut una
de fide, et alia naturali, elevata tamen supra Ordinem Supernaturaliter: Ex dis-
cussus Theologicus fit virtutibus Supernaturalibus. Iam sic Sed quod proce-
dit ex Ordine Supernaturali debet esse Supernaturalis, ut ex terminis sequitur:
Ex etiam si discussus ^o

Tota hec Doctrina fundatur in ea que in Logica
traditur: nempe premissas formales Causare Conclusiones, quatenus in-
tellectus actuatur illis, ut formis intentionalibus sicut potens ad Cau-
sandam Cognitionem Conclusionis, Logica presupponit se habente et tamquam
Conditionem sine qua non Concurrende ad dispositionem premissarum in premissis
sequitur, Ceterum ipsa Logica non dicit assensum Conclusionis, et sic Concurrens
ad ipsum, in ipso continetur: Sic pariter in una Theologia assensus
Conclusionis Theologicæ non presupponit se et quæ per accidens, Sed per

se precipuè in præmissis Supernaturalibus, et hæc Concussunt ad talis
 assensus, ut. Cause per se illius: unde talis assensus evadit Supernaturalis,
 Sicut et ipsa Conclusio: Quod quidquid sit de discussu mediantes et necessario
 ad inferendam Conclusionem, si præmissæ sunt Supernaturales, Conclusio ta-
 lis est, æquè in Theologia nra vel omnes præmissæ sunt Supernaturales,
 vel si aliqua est naturalis deest esse elevata ad ordinem Supernaturalem:
 Et omnes Conclusiones, et eorum assensus sunt Supernaturales.

SOLVUNTUR OBJECTIONES CONTRA RIORUM.

Obiectio 1. habitus qui est per se Supernaturalis nequit esse per se adquisi-
 tus; sed Theologia nra iuxta nos est habitus per se adquisitus: Ergo nequit esse
 Supernaturalis. Maior pro habitus per se adquisitus petit causas naturales
 adquirentes: Cuius habitus qui per se est Supernaturalis, nequit esse per se
 adquisitus. Comparatur idcirco actus Charitatis nequeunt producere Aug-
 mentum Charitatis quia tale augmentum est Supernaturale per modum habi-
 tus: Sed etiam nra Theologia si sit Supernaturalis est talis per modum ha-
 bitus: Ergo non poterit Causari nisi Actibus.

Ad id. Ad id. m. Distingo Maior
 habitus qui per se et quoad substantiam est Supernaturalis, nequit esse per
 se adquisitus, si sit Supernaturalis quoad substantiam primo modo supra
 explicatus. Conc. Maior secundo modo nec Maior et Conc. minor. Ceter.
 sensu. Distingo. Consequens. eodem modo ad probationem maioris. Distingo. Ine. ha-
 bitus per se adquisitus naturalis petit causas naturales adquirentes. Conc.
 Ine. Supernaturalis. Subdistingo. Causas naturales adquirentes. Virtute su-
 pernaturali. Conc. Ine; Virtute Naturali. nec. Supponit, et sub. Ceter. distin-
 ctione. modo. Consequens. Explicatur. Super. Supernaturalis. datur. una
 quæ nec. Virtute. Supernaturalibus. adquisitum. primum, ut est habitus Cha-
 ritatis: alia quæ Virtute Supernaturalibus. Comparamus. huiusmodi est Super-
 naturalis. habitus Theologicus: unde et si huiusmodi habitus petit Causari ab
 intellectu medio discussu, tunc tamen ut intellectus actetur, et determinetur

ad adhaerendum assensum Conclusionis sequitur immittas Supernaturales de
fide, inde est quod habitus Causatus et s. p. dicitur Causa naturalis, et dicitur
Supernaturalis quia habet Causa operantis Virtute Supernaturali.

Confirmatio patet Solutio ex immediato dicitur quia Aumentus Charitatis
Sequitur Aumentus gratiae veluti et proprietas, sicut dicitur ad infusionem gratiae
Sequitur infusio Charitatis; Extra autem Cur sit participatio immediata naturae
et s. dicitur nequit Causari nisi a Deo, et Consequentia neq. Charitas neq. eius
aumentus et Vera habitus Theologiae ita Supernaturalis non est, ut Virtute
Supernaturali a nobis Causari non possit, sicut enim nos Virtute Supernaturali
producimus actus Supernaturales Charitatis, ita etiam Theologiae

Solutio ex Lonel ideo habitus fidei est a nobis Causabilis quia ad illum
Supponitur Virtus Supernaturalis; hoc tamen non probat. nam dicitur in nobis, et
si supponatur Virtus Supernaturalis non possumus Causare in nobis Virtutes
morales, et alia Soma spiritus Sancti, etc. Insuper Secundo non est ad-
quiribilis praeter habitus Theologiae qui simul sit adquirentis, et intrinsicè Super-
naturalis; Arg. 6.

Ad hoc facilis est Solutio in primis ad primam instantiam
vel enim loquitur Lonel de Virtutibus naturalibus actualibus, hoc est de ipsis
actibus Virtutis moralis vel de habitibus ad illos actus? Si primus non loquitur
Virtute Supernaturali ad illos dicitur: Si Secundus Cur huiusmodi habitus
Sequatur ad infusionem gratiae, et hanc neq. Virtute Supernaturali possumus
producere, sicut neq. reliqua spiritus Sancti donas: inde dicitur de Curiam
me Curiam, ad Secundam instantiam respondet Verum esse quod habitus
Theologiae alius huiusmodi non dicitur: sed Cur habitus Theologiae talis esse
non poterit? non Cur ratione habitus, Cur habitus naturalis sit per se
adquiribilis; neq. ratione Supernaturalitatis Cur non est. actus moralium sunt
Supernaturales et a nobis adquirenti: nullo modo ex Capite sequitur ha-
bitus Theologiae esse intrinsicè Supernaturalem.

Adiungitur de Regularitate Con-
tendit quod Conclusio Theologica oritur ex una premissa de fide, et alia na-
turali, ut in hoc Syllogismo Quis est homo, homo est sensibilis; ergo Quis
est sensibilis. Sed tunc Casus dicitur Conclusio nequit esse Supernaturalis; Ergo
Theologia dicitur man. pro Conclusio semper sequitur debitorum partes. Sed de
premissa naturalis est debitorum partes; Ergo est. sequitur Conclusio dicitur
maxime est axioma Philosophorum, et sic si aliqua Conclusio sequatur ex
una premissa evidenti, et altera provabili Conclusio erit probabilis et dicitur
in reliquis.

Respondet Cur aliquibus Thomae premissa naturalis non esse
fere aliquo Causatorem et influentem in Conclusionem Theologica. Sed istud
Concurrere applicative, quatenus applicat premissa de fide, qui est Causa aliqua
ta praesentem illius Conclusionis. fundatur hoc solutio in D. prima de Mo.
me huc quod dicitur ad d. ubi dicitur de al. prima quod Theologia accipit prin-
cipia per revelationem immediatam dicitur: Secundum quod si accipit aliqua prin-
cipia a philosophis principis, non est propria necessitate, sed ad moralem

manifestationem causae que in scientia habentur. et pot pauca. quod si uirtus illis principalis non est propter defectum et inusurpationem eius, sed propter defectum intellectus nri. ex quibus colligitur premiata naturaliter non concurrere ut causa, sed solum ut conditio et applicanter premiata de fide, et non ex defectu huius, sed ex imbecillitate intellectus humani. Cuius signum est quod ex hac premiata, Christus est homo, omni alio sublato, inferitur per se Conclusioni, Christus est Verborum: quia hec in illa premiata continetur, altera ex premiata solum deservit ob imperfectum modum intellectus Cognoscentis, quoniam alio bene inferitur si ponatur altera premiata, homo est Verborum.

Respondeo Secundo Cur alie premiata naturaliter non concurrere ad Conclusionem Theologice ut naturaliter, sed ut elevata ab altera premiata de fide, et sic Conclusio non evadere adequate Supernaturaliter. Sed difficile videtur explicare quomodo premiata de fide eleve premiata naturaliter: quoniam enim aliquid elevatur instantia aduersariorum precavimus ad lineas Supernaturaliter est per formas aliquas Supernaturaliter elevantes ipsi Communicata: sed dicere premiata de fide Communicare premiata naturaliter aliquas formas Supernaturalem elevantes videtur quomodo: Ex premiata naturaliter non elevatur a premiata de fide.

Dicimus verum esse premiata naturaliter elevari a premiata de fide, et Supernaturaliter, sed non per aliquas formas Supernaturaliter elevantes in intelligibilis est modus quo una premiata in alia agere, solum ex elevatur ex ipso viu premiata naturaliter in Consortio premiata Supernaturaliter. Explicatur hoc in actibus Virtutis moralium ex imperio Charitatis elicitis quibus ex ipso imperio et eius viu derivatur aliquid Supernaturaliter. Explicatur etiam a D. Thoma, quibus supra alio exemplo valde acto, scilicet in scientia Civili que dicitur in ordine ad suum ordinem virtutis Scientia Militari: in hac aliquid dicitur derivat. etiam patet in Arte scilicet in mente Artificis ex qua aliquid derivatur ad instrumenta medio vii instrumentorum: Similiter ex quo habitus Theologicus asumat premiata naturaliter in Consortio Supernaturaliter aliquid derivatur in ipsa premiata naturali ratione cuius Supernaturaliter: ratio a priori est clarissima quia ex vii activo Superioris ad inferiora, semper aliquid derivatur in inferiora.

Iuxta has ergo duas Solutiones facile Respondetur ad Argumentum negando mai^m ad probationem distingo mai^m Conclusio semper sequitur de virtute parte quando de virtute pars est causa Conclusionis, et concurrat ut de virtute Conc^m mai^m si solum sit Conditio, vel non concurrat ut de virtute neg^m mai^m et distingo maiorem premiata naturaliter est de virtute pars et concurrat ut Conditio applicans, et non ut naturaliter, sed Supernaturaliter Conc^m mai^m ut causa et ut naturaliter nego mai^m et Consequentia.

Replicabitur t. ad Conclusio Theologica que procedit ex una premiata de fide et alia naturali, que que producat habitus Theologicus esse naturaliter. patet Consequentia, non enim sicut Causa datur habitus Theologicus qui utatur tali premiata naturali. nego Superioris premiata Consequentia scilicet quod Conclusio generans habitus Theologicus possit Causari

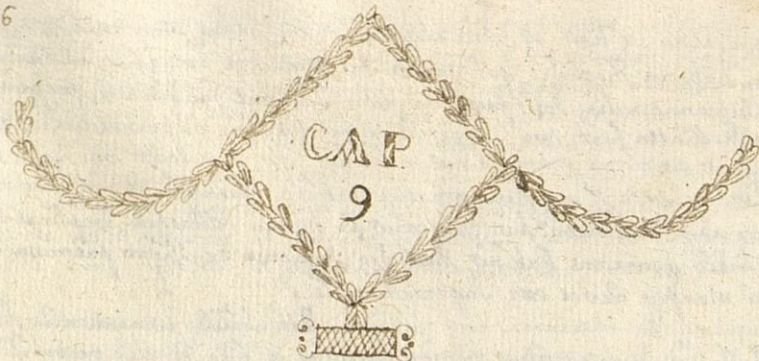
ex una premissa de fide, et alia naturali, fieri hinc est quia si non presuponatur habitus Theologicus qui utatur tali premissa naturali in Consortio premisse Supernaturalis, tunc premissa adue Subiacet falsibilitati, quatenus adue non iudicata fuit esse Conformis alteri premisse Supernaturali: ponamus Exemplum: oponatur premissa naturalis hęc: que sunt eadem una fectio sunt eadem inter se: Certe si non presuponatur habitus Theologicus eam distinguere in favorem S. Trinitatis: hoc nitteretur de medio tolleretur: implicat est quod Conclusio generans habitus Theologicus sequatur ex aliqua premissa naturali, sed utraque deest esse Supernaturalis.

Instabit 2. instaurando Argumento, Theologia que sequitur ex una premissa de fide, et alia probabili est naturalis, et ideo probabilis; Ead que sequitur ex una premissa naturali et altera Supernaturali erit mere Naturalis. Ratio Consequentis est, nam per nos premissa Supernaturalis elevans premissam naturalem, potest que decede premissas de fide elevare premissam probabilem, atque adeo Conclusionem illam ex his premissis non esse probabilem, sed hoc a nemine dicitur; Ead neg illud. Respondendo Consequentiam, et ad eius probationem disparitas est manifesta, nam ut premissa de fide cum premissa probabili inferat Conclusionem necessario erit quod deinde applicaretur, et cum illa sit infalibilis potest infalibiliter inferre Conclusionem: atem applicata probabiliter, eam probabiliter inferre quia Conclusio sequatur Conclusionem media cum Extremis, cum Extremis aut e probabili si solum potest dari Conexio probabilis, et sic Conclusio erit falsibilis et frivola, si una premissa sit probabilis; in Casu vero premissa naturalis et Supernaturalis idem eveniant, si non daretur habitus Theologicus qui utatur premissa naturali in Consortio premisse Supernaturalis per quam elevaretur et Supernaturalizaretur, et Conclusio Sit Supernaturalis.

Instabit 3. bene scit Supernaturale per Lumen naturale penetrari: Ead et si Theologia sit Supernaturalis poterit penetrare principia Supernaturalis fidei et de illis discurrere, Ant. pro. Metaphisica est habitus naturalis et Lumen penetrat Supernaturalia discurrendo, et predicando de illis proprietates metaphisicas, nempe unum, verum, aliquid, Ead 5. Secundo erit principium Logicalibus resolutur intellectus sit circa naturalia quae Supernaturalia; Ead eadem erit Lamine poterit penetrare naturalia, et Supernaturalia.

Inst. ad probationem neg. min. illę enim proprietates sunt Veri ut Auctoris nature, non ut Auctoris Supernaturalis, in quo Sensus de illis agit Metaphisica. Ad Secundam neg. Consequentiam, disparitas est, quia Logica transit per aliquam formam solutionis, que abstrahit ab omni materia negativa, hoc est adue non accedit ad esse perfectissimum materiae, quare non potest Variare in esse per aliquam differentiam ontis quia ad esse non accedit. dicitur vero Variari deest per principia a quibus procedit, unde si sit naturalis erit naturalis, si Supernaturalis Supernaturalis.

UTRUM IN HERETICIS MANEAT VERA THEOLOGIA EADEM IN SPECIE CUM NRA

Caput hoc Conectitur Cui precedenti: **Ad** enim oppositę sententię Insunt ex Theologia hereticorum, non esse nrę Theologias Supernaturales: de Theologia hereticorum hoc libenter faciemus: unde examinare debemus, an nrę sit eadem in specie Cui illa, et An illa sit Vera Theologia pro quib.

Supponimus ex materia de fide, in hereticis non dari Veram fidem, aduc circa ea que Concedunt. Ratio est, qui peccat in unis, factus est omnium scus, de inde quia fides ut pote de Linea boni debet esse ex integra Causa: Circa ea ex quib. credit hereticus Solus habet fidem humanam et adquisitam, non Supernaturalem et Divinam: unde Cui hac fide adquisita inferat hereticus aliquas Conclusiones, sicut nos Cui fide Supernaturali hinc datur difficultas: An nimirum Circa illas Conclusiones habet hereticus Veram Theologiam, et eadem Cui nrę. P. Vazquez, apertissime Litteris tenet, Consequenter ad ea que antea dixerat, nempe Theologiam, non esse scientiam, sed fidem humanam adquisitam seu opinionem, oppositum tamen tenent reliqui Thomiste Cui quibus.

Ad hoc in hereticis non dari Veram Theologiam, et Theologiam que in eis datur non esse eadem in specie Cui nrę: Conclusio habet duas partes, et Secunda inferitur ex prima, quare pro prima ex Doctrina S. Dionisi dicens Cap. 2. de Divinis Nominibus: quod Theologus esse non potest qui fidelis non est: et loquendo de Theologia hereticorum, ait: omnino erat a nrę Theologia, et Curandum non est de illius manu ductoris ad Theologiam scientiam. Irenęus S. Proterius supra Lib. 11. sic ait: Theologie minister sequitur assensum nulla perquisita inquisitione nitente sed Revelatione fideli: sume sic: sed hereticus non nitente Revelatione Divina, Cui non est Vera Theologia. de P.M. Sicut et S. Thomas non est dicitur pro nobis instari. Ceterum ex his que ex ipso dixerunt de nrę Theologia, que omnia non possunt verificari de Theologia hereticorum: Exq. V.

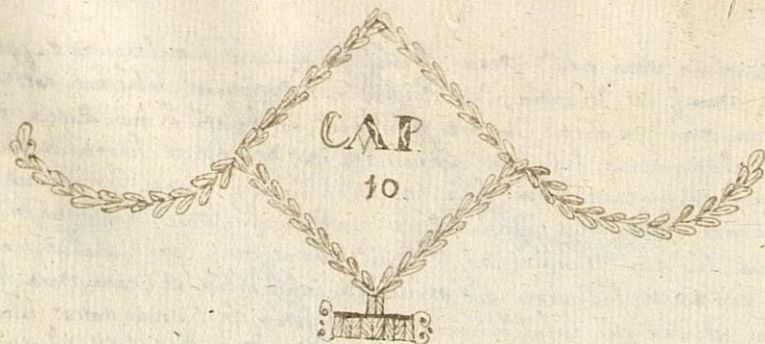
Ratione vero pro² Vera Theologia deducit Conclusiones ex premisiis de fide, Veraq; est scientia; Sed Theologia hereticorum falsis non est: Ex non est Vera, mai² ex dictis Constat, min² pro², in hereticis non datur Vera fides ut Supponimus, Sed solum adquirentia: Ex non potest hereticus deducere Conclusiones ex premisiis de fide, neq; scientias generare. Confirmatus qui Conclusiones infalibiles infalibilitate non attingit Vere Theologus non est, hereticus sic non attingit; Ex d² mai² Constat, quia qui Conclusiones infalibiles non potest deducere ad principia infalibilia et Certa, Vere Theologus non est: Sed qui infalibilitate eas non attingit, sic non potest illas deducere: Ex d² min² Constat, qui enim caret principis infalibilibus, nempe fides, quales est hereticus, quomodo poterit deducere ad illas Conclusiones? minor primi solusim pro², nequit quis attingere Conclusiones infalibiles per medium fallibile. Sed hereticus sic eas attingit, nempe media fide adquirentia, que est fallibilis: Ex d²

Respondet Vazquez quod hereticus ea que credit existimat se credere fide Divina, unde iam habet medium fallibile existimatum, sicque certis infalibilitate attingat Conclusiones Theologicas; Sed hoc effugit nullus est, nam in Conclusionem loquimur, atenta scilicet existentia, et responsio attendit ad imprudentem existimationem: unde solum probat habere fides existimata: in se autem neq; Vazquez negare potest hereticus fallere et heretice; Catholicus vero recte procedens, se ducere, et Argumentare.

Dices si Theologus Catholicus fiat hereticus amittit fides Divina, et non Theologia, cadet enim assensus assentibus Conclusionibus Theologicis, ac antea: Ex d² in eo Argum² in fide: Theologus enim fidelis factus hereticus eodem modo putat se credere mysteria fides, ac antea, et nihilominus non est eadem fides; Ex neque idem habitus Theologicus; Ex d² similitudinariis idem, non Entitativi; Variata enim ratione formalis et principis ex quibus oritur habitus, etiam habitus variantur; in Casso porro Variata ratio formalis scilicet Revelatio Divina mediata que auferretur ablati fidei, et Variantur principia, non destructiva fides: Ex solum erit similitudinariis idem.

Sed dices habitus solum destructiva, vel per adventum sui oppositi, vel per Cessionem ab actibus, si sic adquirentur: Sed in eo quodquid circa unum vel alterum articulum fidem amittit, non advenit oppositum destructivum Theologicis, neq; ab actibus caret: Ex manebit habitus, prima pars minoris pro², quia non heretice circa Conclusiones quas deducit. Secunda, quia magno modo Supponitur fide exercitio vacare. Respondo illud habitus Cessare pro² quia amittit Lumen principiorum Supernaturalium ex quibus deducebat Conclusiones; non enim assentitur quia. Deus Revelat nam ut inquit S. Thomas 2.2. que. 2. art. 3 hereticus circa unum articulum non habet fides de alio articulo, sed opinione quomodo secundum propriam voluntatem: Unde credit quia dicit, non quia Deus dicit.

AN THEOLOGIA SIT SIMUL PRACTICA ET SPECULATIVA

Primo & habitus speculativus et practicus in hoc distinguitur, quod primus solus sit in sola Veritate Contemplatione, secundus ordinatur ad operationes, vel immediate sicut Ars, et prudentia, vel mediate sicut, heticus que est in contra practica, sicut enim veritas accuum humanorum in Cynum, quas prudentia applicat ad hoc, vel illud particulare effectus. **Secundo** de perfectione aliquas posse in alia Superiori simpliciter contineri: primo formaliter sicut sicut rationalitas in homine, Secundo eminenter sicut ut calor in sole. Tertio eminenter et formaliter simul, sicut misericordia, et iustitia in deo. hinc questione simplex Persatur Sententia: prima ait: Theologia solo esse speculativa ita Henrichus lib 8. quest 5. Secunda aserit: sicut esse practica ita Scotus quest 2. prologi. Tertio docet speculativa simul et practica ita S. Thomas hic Art. 5. Cui ipso Cogo.

Ad res 1. Theologia esse simul practica et speculativa pro^o fides divina est simul practica et speculativa, et erat sicut scientia et intellectus ut docet S. Thomas 2.2. quest. 2. art 2. exo etia Theologia est simul practica et speculativa. patet Conseq^o nam obiecta Theologie non numero ambiguntur, habet sed tantam ac obiecta predictorum habituum. Cum respectu omnium deus sit obiectum. Ex si quia sub obiecto fidei et rationis scientie et intellectus continetur ratio praxis et ratio speculationis, fides et predicta dona sunt simul practica et speculativa: ita pariter quia sub obiecto Theologie continetur ratio praxis et speculationis Theologia est simul practica et speculativa.

Probatu de ratione S. Thomae hic in Corpore Art. 5. Theologia sub una ratione formali se extendit ad ea que pertinent ad diversas scientias Philosophicas: sed hi alie sunt speculative alie practice; Ex C. Conseq^o tenet, min^o est certa, mai^o pro^o: nam Theologia adie de his que expectant ad diversas scientias Philosophicas, pro ut sunt divina Revelatione Cognoscibilia, hec est ratio formalis Theologie; Ex C.

Ad ques 1. speculativus et practicus sunt differentie essentielles habitus; Ex nequeunt in uno habitu Coadunari; Ex neq^o in Theologia: distingo Ant. sunt differentie essentielles habitus inferioris Cond. Superioris sed. explicit, et inato visibile, et inato invisibile sunt differentie essentielles Virtus et Caudus; Ex nequeunt in uno sensu Communi Coadunari: nisi falsa Conseq^o nos que in inferioribus dispersa sunt in Superioribus sunt unita et que in habitu inferiori non Coadunantur, Coadunantur in Superiori.

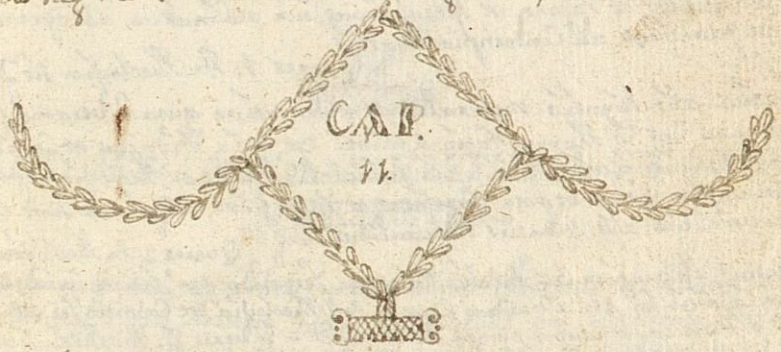
Ad res 2. et simul quare, quomodo, itel quo d. scientia que procedit modo resolutionis, simulque modo Compositorio sit speculativa? Respondeo vera, et Coexistere; sicut enim que

Sub existentia ponitur dupliciter potest Considerare, prima ut finis ad quem habitus inclinat, ut eius immediata et proxima sequela factibilitatis. Secundo sicut respicitur ut finis per se intentus, non tamen, ut sciendum ab ipso obiecto immediate, sed solum mediate, quatenus ex natura sua habitus dirigit proxima sequela per factibiles, primi generis habitus in adhibilibus est prudentia, in factibilibus hinc. Secundi generis est habitus scientificus practicus, inter enim resolvendo Conclusiones usque ad principia necessaria descendit, tendit ad determinanda prudentiar et Actus, que sunt proxima sequela factibilitatis, et adhibilitatis ad bono et rationaliter operandu, qua propter statit quod progressus resolutivus sit necessarius et tamen quod habeat pro fine mediate proxima.

Hec doctrina desumitur ex D. Thoma 2. Metaphisica Lib. 2. ubi sic ait: quia et si practica, hoc est operativa intendat Cognoscere Veritates quomodo se habeat in aliquibus, non tamen queunt ultimis finis, non enim Considerant Causas Veritatis secundum se, et propter se, sed attendendo ad fine operationis, quasi diceret Angelicus Preceptor: scientia practica at si Conclusiones Universales ad Causas et principia Veritatis practice resolvat, non tamen facit hoc, ut Veritates agnoscat, sed ut sua Veritates Cognoscendo Actus et Prudentiar immediate dirigat.

Admiratur de etiam Metaphisica Considerat Deo, sed est pure speculativa, ex quo Theologia ad Deum tendat non probatur esse simul practica et speculativa. Distinguo mai. Deo prout est Cognoscibile, ex effectibus creatis et ex lumine naturali Conc. mai. Deo prout est Cognoscibile per lumen Supernaturale fidei, que simul est practica et speculativa neq. mai. et Conc. mai. nego Consequentia.

RELIQUE CONCLUSIONES PROPONUNTUR ET PROBANTUR.

Adversus de Theologia non solum eminentes, sed etiam formaliter est practica et speculativa est Communis inter Thomistas, ac pro, ratione: ratio speculativa in scientia formaliter consistit in processu resolutivo Conclusionum ad principia speculativa, sicut ratio practica ad principia practica, uterq. processus formaliter consistit Theologia; Ex q. min. pro quod prima parte, nam Theologia ex revelatis probat Divina attributa Convenire Deo, et sic de aliis ad Deum ordinatis; Ex q. Secunda, nam ex revelatis circa Consequentes ultimi finis per nos actus multa demonstrat deducendo illa ad principia fidei practica, scilicet sequela et precepta Divina; et q. uterq. processus formaliter consistit Theologia.

A

Ad 1° & Theologia primario solum est speculativa, secundario practica
 1°. ex S. Thoma hic in Corpore art. 3. dicente de Theologia: magis speculativa
 est quam practica, quia principaliter agit de rebus Divinis, quae de actibus
 humanis de quibus agit secundum quod per eos ordinatur homo ad perfectam
 cognitionem: Et hoc secundum S. Thomam Theologia est practica, quia respicit
 actus humanos in ordine ad ultimum finem, et illos respicit secundario solum
 illius ordinationis. Consequenter Theologia solum secundario erit practica.
 Positione: Theologia se habet sicut fides, et Dona scientiae et intellectus;
 fides, et hae Dona solum secundario sunt practica, ut docet S. Thomas 2°
 quest. 9. art. 3: ead. etiam Theologia primario erit speculativa secundario
 practica.

Ad 2° S. non repugnat quod idem actus Theologiae sit simul
 practicus, et speculativus: pro^o Theologiae nrae est quaedam impressio scien-
 tiaze Dei, et B. B.; sed hoc quoad actum, et quoad habitum est simul practica,
 et speculativa; ad v. insuper nil obstat ut talis actus possit esse simul
 practicus et speculativus: pro^o si aliquid obstat maxime quia specula-
 tio esse debet sicut in Contemplatione Veritatis, et praxis in operatione;
 hoc non obstat v. ead. v. min^o pro^o sic bene compatitur quod idem numero
 actus quatenus speculativus, sed applicative ut talis non ordinatur ad ope-
 rationem; et quatenus practicus non ordinatur ad Contemplationem, et quod
 specificativum illius actus sit simul practicus et speculativus: ead. illa ra-
 tio non obstat. Imo patet in Actibus scientiae Praxi, qui simul practicus et
 speculativus est, et tamen ut speculativus non ordinatur ad operationem,
 neq. ut practicus ad Contemplationem.

Quaest. 1. An Theologia sit Divina
 et Certior alia scientia naturalibus? affirmative quoad utramque parte
 Respondet Cuius S. Thoma: ratio a priori est, quia Divinitas et Certitudo
 scientiae desumitur ab Objecto, et ex principiis, Objectus Theologiae, ut pote De-
 us, principia ipsius ut pote Revelata, et ipsa fides digniora sunt et Cer-
 tiora omnibus alia scientia naturalibus; ead. v. Quaest. 2. An Theologia sit

Sapientia? affirmative Cuius Angelico Praeceptorum respondeo: pro^o ratione ipsius: Sapientia
 est cognitio seu per altissimas causas; sed Theologia est cognitio seu vel conclu-
 sionis per altissimas causas, nempe Deum: ead. v. = Quaest. 3. An Theologia sit In-

dumentativa? affirmative respondeo Cuius S. Thoma hic art. 4. pro^o ex Apostolo 2. ad
 Thimotheum: omnia scriptura Divinae spirata vlti est ad docendum et In-dumen-
 tandum: Secundo sepe legitur in sacra scriptura Xp^{us} Dominus Theologus Prin-
 cepti Contra phariseos Argumentatur. pro^o ratione Theologia est Vera scientia; omnis
 vera scientia est Argumentativa, non deducit Conclusiones ex principiis, de suoq.
 Objecto pariter demonstrat; ead. v.

Quaest. 4. ex quibus locis Theologia Argumentativa
 sumat? Respondeo ea esse Decret. 4. ex sacra scriptura. 2. ex traditionibus Apostolicis,
 3. ex Consuetudine Ecclesiae. 4. ex Conciliis generalibus. 5. ex auctoritate S. S. P. 6. ex de-
 clarationibus R. R. P. P. 7. Auctoritate Theologorum tuarum Excellentiss. 8. ratio naturalis.
 9. Auctoritas Philosophorum. 10. historia humana. hae loca sunt haec. explicant nos vero
 in his non moramur: solum ad veritate ex quibus primis locis deducit Argumenta infallibilia
 ex alia vero secundum se sumptis solum probabilia.

QUESTO
TER.

DE SACRA SCRIPTURA

Brevius quae fas erat ab hac Disputatione abstinere oportet, spectat enim de Sacra scriptura adere ad Theologiae expositivam, non ad scolasticam. Et Thomas in hac questione per duos articulos 9. et 10. agit breviter de illa, cuius bestigii inherentes aliqua hic generaliter dicemus.

QUID SIT SACRA SCRIPTURA ET QUE EIUS VERSIONES

Sacra scriptura est Liber Sacer divinus revelatus et dictatus ab spiritu Sancto, quae Sacri Auctores literis mandaverunt, per haec ultima Verba dixerunt Verbum Dei scriptum a Verbo Dei non scripto, quod est Verbum Divinum; per illa Verba revelatus et dictatus dixerunt Sacra scriptura a definitione Pontificia. haec enim habet infallibilem certitudinem a spiritu Sancto Pontifice assistente, sed non ab spiritu Sancto dictante, loquente, et revelante per eius os, sicut per os et Calamum Profetae, dictatus enim fuit per illa Verba vel saltem Sententias, cuiuslibet Sacrae scripturae famulus Amanuensis suo vel scribae.

Hae Sacra scriptura apud nos est Biblia, quae idem est ac Bibliotheca, ut ait Chrysostomus: et haec Biblia continet veteris et novae testamenti, illiusque quae vera intelligentia vendit in Corda Ecclesiae, et ad illam spectat decernere quoniam Libri.

Libri sint Canonici, quod fecit Concilium Tridentinum definens omnes Libros qui sunt linea Vulgata esse Canonicos, preter 3. et 5. Esdras qui in aliquibus Libris in fine apertè solent ut ab alijs Canonici sequerentur. Ex his Libris Canonicis totus Vetus Testamentus scilicet Condonatus, Manes, Paustus, et Amantius, et amabo Deo Compositus fuisse Somnabit Simon, magus, cum Mandanensibus, Basilicis et alijs.

Penthauthenon. Contingit quinq. Libros. Iamvis Abitiebant Noxarum, Julianus, Paustus, et ex R.R. Lutherus Samaritanum Solus Penthauthenon admittent, reliqua negabant, Paralipomenon, Negabant aliqui cum Lutherus. Lib. Sob. Anabatites. Diditerius Nicolaita, Manichæi Prophetis Sapientiar, et Ecclesiasticus Lutherani, et novum Testamentum Iudei de quibus possunt videri scriptores Sacri, in qua lingua fuerit. Sarrata adhuc sub lite est: probabilis est Vetus Testamentum fere totum fuisse scriptum in lingua Hebræa, et novum Exceptis aliquibus Libris in Syriaca; postea tamen in Varias Linguas Libri Sacri Versi sunt V. in Syriaca, Chaldaica, Hebræica, et Latina à nobis nuncupata Vulgata, hęc Vulgata Latina fuit magno Labore Composita et Emendata ad Hieronimo ut ipse fatetur in prologo Biblię, et apud nos habet omnimodas auctoritates et infirmitates, ut decrevit Tridentinus Sessio 5. Excedit que omnes alias Versiones, que non sunt adeo deperate, sed ut fatentur Sacri interpretes, a Iudeis, vel Hereticis in multis depravate vel adite sunt, ideo que auctoritates habent quatenus Vulgata non Contrariantur.

QUIDNAM SIT SENSUS SACRE SCRIPTURE.

Sensus et Significatio pro eodem nomine usurpatur, et est duplex: Literalis, Historicus seu Spirituale: Literalis est que Verba simpliciter proprie vel metaphorice significant V. in principio Curavit Deus Cælum et Terram: Historicus est que non significant immediata Verba, sed res per Verba significati-

cate V^o quod Abraham habuit duos filios Isaac, et Hirmael Literatiter denotat Generationes illorum filiorum, Historic per illos duos filios significanter duo Populi nempe Iudaeus et Christianus.

Sensus Literalis est duplex proprius, et Metaphoricus primus est quae Verba immediate significant, Sumpta tamen in Significatione propria: V^o X^ous mortuus est. Secundus est quae Verba immediate significant, Sumpta tamen in Significatione Metaphorica V^o Vicit Leo de tribu Iuda, hoc est Vicit X^ous fortius et descendens de tribu Iuda, quare illa Verba Vicit Leo non significat Leonem aliquem Vincentem, per quae Leo X^ous significatur (non iste est et Sensus spiritualis) sed illa Verba translata a Significatione propria ad Metaphoricam immediate significant ipsum X^oum fortissimum, iste Sensus Metaphoricus est proprius Literali, quia et si fundatur in Significatione Metaphorica Vocum formaliter tamen est de Significatione immediata in qua stat Sensus Literalis. Advertit tamen S^o Augustinus Lib 8 Super Genesim ad Literam, et est apud interpretes Comune proloquunt, Verba Sacra scripturae semper sunt interpretanda in sensu proprio, et non in Metaphorico, nisi in illo debeat aliquod aduadui vitandus per Sensus Metaphoricum.

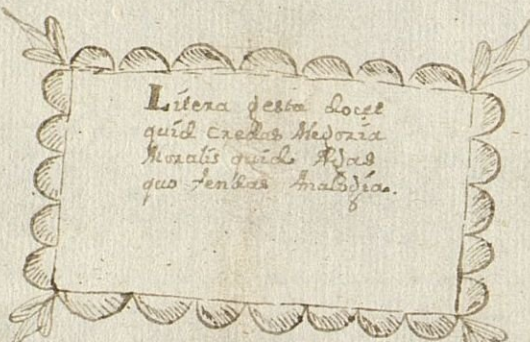
Solet t. An Sacra scriptura convenienter utatur Metaphorice: Quae motiue respondeo cum Angelico Luceptore hic art. 9. et ratione reddit in Corpore. his Verbis respondeo: Licendum quod Conueniens est Sacra scripturae diuinae et spiritualia sub Similitudine Corporalium fradesse. Deus enim omnibus prouidet Secundum quod eorum naturae Competit. Quaesit de An Sacra scriptura sub eadem Litera et loco habeat plures Sensus: affirmatiue respondeo cum S^o Thoma hic art 10, et pro et S^o Augustino aduocans exemplum clarum in illo loco ex Egipto Vocant filium meum qui locus intellectus Literalis de Populo israelitico, et S^o Hieronymus illud explicat de festo X^opi ab Egipto. patet etiam in illa: in principio creauit Deus Caelum et Terram. Si enim in principio sonat in principio in initio temporis; iter ante omnia in illius Sensus Literali in uno loco et in una Litera, et hic de Senu Literali.

Sensus spiritualis seu Historicus est ille quae cum spiritu Sancto dicit aliquat res, vel sefert aliquat historias simul per res illos immediate dicit, intendit mediate significare et V^o duo sefert transitus israelis per mare rubrum, Mare cum virga ductore, intendit significare transitus hominis de Seruitute peccati ad filiationem Dei, X^opi per sua merita, et Curae ducente.

Transitus Sensus spiritualis

35
 lū nempe *Allegorice*, *hystorice*, et *Imagorice*, et *Exerunt* inter se, quia
Allegorice per se *revelat* Testamenti *Significat* que pertinent ad *Celestia* mi-
 litante et ad ipsa *generaliter* *Symbola* *hystorice* *eadem* *Evangelica* et *Sacramen-*
ta. *Hystorice* *est* de *rebus* a *nobis* *particulariter* *operandis*, hoc est de *ope-*
rationibus *moralibus*, quare *Sensus* *hystorice* *lectura* *etiam* *moralis*. *Imago-*
rica *est* de *his* que *sunt* in *Cetera* *Locuta*, vel *Celestia* *triumfanti*; qui *tres* *Sen-*
sus *Sequentibus* *Verbis* *Comuniter* *ab* *Auctoribus* *Explicantur*.

Explicare *scilicet* *hoc* *exemplo* *Scripturae* *Literarum* *Significat* *quatuor* *Verba*
Palatine, *Allegorice* *Celestia* *Militante*, *hystorice* *seu* *moraliter* *Anima* *hu-*
manitatis, *Imagorice* *Celestia* *triumfante*.

Ad *adverte* *non* *esse* *necessarium* *omnes*
istos *Sensus* *Convenire* *cur* *libet* *Loca* *Sacrae* *Scripturae*, *adverte* *tamen* *ab* *ali-*
quibus *aliis* *Sensibus* *Superaddi* *nempe* *accommodantur*: *hoc* *est* *quando* *per* *alu-*
tionem *qua* *una* *res* *et* *que* *nobis* *est* *Sciam*, *cur* *alia* *que* *Continentur* *in* *Sacra*
Scriptura, *habet*, *adacimus* *Locum* *aliquem* *Scripturae* *et* *ad* *probandum* *aliquid*
intentionem *aptamus*. *Verum* *est* *hoc* *Sensu* *semper* *uti* *in* *Celestia* *et* *Contona-*
tores *pro* *laudandis* *Virtutibus* *Virtutem* *que* *proficiamus*: *Ceterum* *probabi-*
us *est* *spiritu* *Sancito* *per* *Sacros* *Scriptores* *hoc* *Sensu* *non* *facere* *esse*, *quod*
quidam *alii* *dicant* *quare* *in* *libris* *que* *in* *Sacra* *Scriptura* *non* *Continentur*
eo *ut* *proficere* *est* *Sacra* *Scriptura* *ab* *ut*

Agendum *hic* *erat* *de* *Sacra* *Scryp-*
tura *pro* *Contonatoribus* *brevitas* *hic* *intencat*, *Sufficiat* *dicere* *Contonatores*
esse *non* *posse* *qui* *Sacrae* *Scripturae* *Literis* *assidue* *non* *Vaccat*, *unde* *deplorandis*
Veris *Calamitas* *aut* *videmus* *multos* *Contonatores* *etiam* *Canonico* *eorum* *se-*
brozum *nempe* *ignorantes*: *que* *amentia* *(ut* *ait* *S. Fulgentius* *ponat* *Coroniam)*
a *fidelibus* *hinc* *accidit* *Sens*: *et* *hic* *de* *his* *tractatus* *theomatici*, *que* *omnia* *ad* *ho-*
nores *SS. triados*. *B.W.* *sub* *titulo* *de* *Columna* *S.P.N.* *Capitani*, *et* *S. An-*
dras *Angelici* *Re. D. Thom.* *plures* *que* *Rom.* *Limane*, *et* *Vitenbi*, *Celestis*
in *aliquate* *obsequium* *fragrantie* *Sapientie* *Celestis* *et* *doctrinis* *D. Theas* *a* *Yeru.*

LAUS DEO.

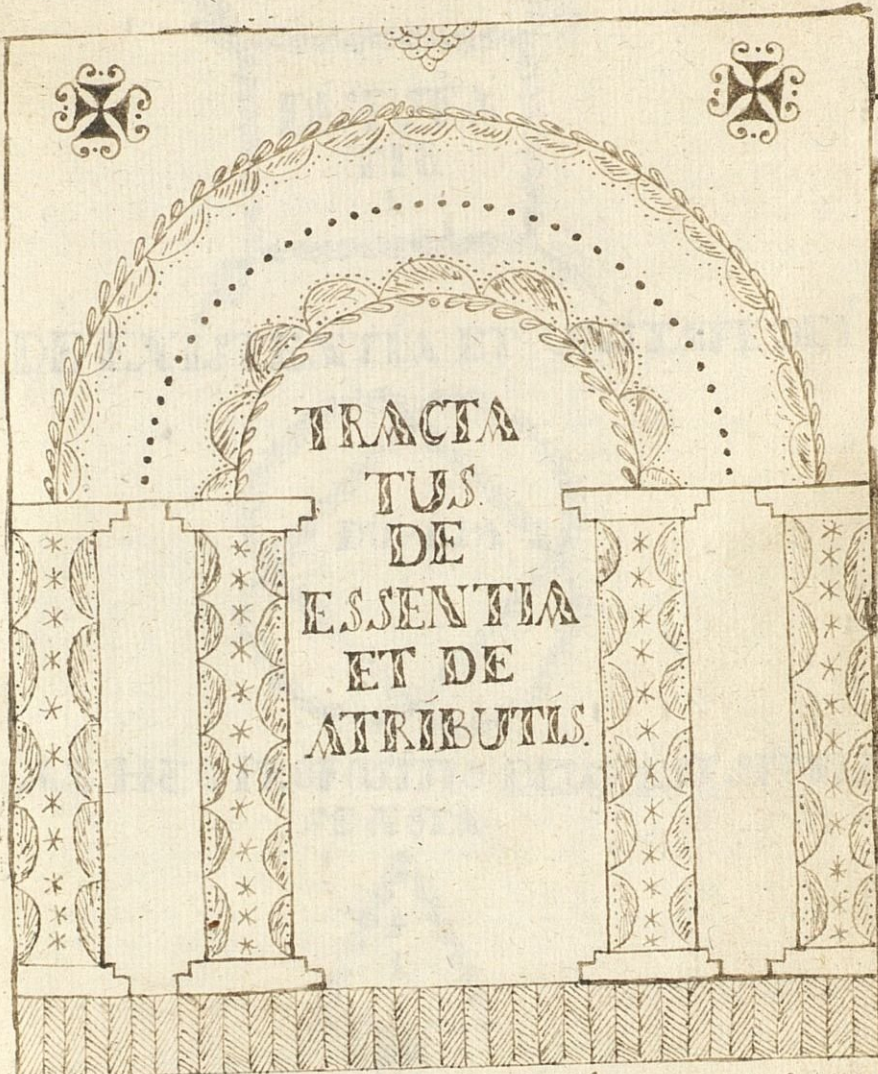
TRACTA
TUS
DE
ESSENTIA
ET DE
ATTRIBUTIS

Imprimi curavit Joannes Baptistus ...
in ...
...

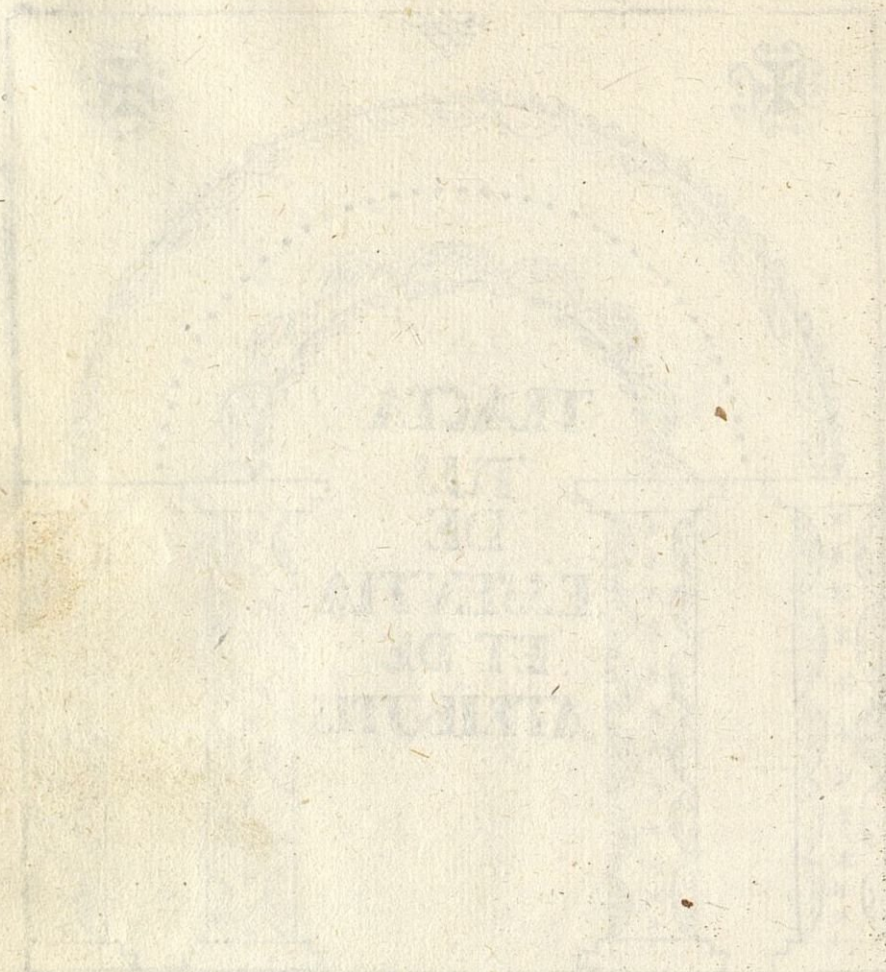

TRACTATUS
DE
ESSENTIA
ET DE
ATRIBUTIS.

Postquam Angelicus Praceptor in 4. quest. suius primae partis de proe-
mialibus Theologiae disputasse incipit a quest. 2. Tractatus de illius
obiecto nempe Deo, cathedo eius Methodus Sequi in Voto sit, dispu-
tavi-mus in presenti de Deo, et eius Constitutione, demumq. de eius
Attributis tam positivis quam negativis.

DE EXISTENTIA ET UNITATE DEI

AN HEC PROPOSITIO DEUS EST, SIT PER SE NOTA.

EXPLICATUR SENSUS DUBII, ET CONCLUSIO STABILITUR

Propositio per se nota, diffinitur potest sumi scilicet quod sit per se nota secundum se et quod sit per se nota, quoad nos. Loquendo in primo sensu sit Conclusio: hęc propositio Deus est, est per se nota secundum se, est Communis inter Thomistas, et pro ratione d. Thomę: propositio cuius predicatum est intransitiva ratione Subjecti est per se nota secundum se. Falsus est hęc propositio Deus

Deus existit, non Deus est. Sicut esse. Cap. 5. mai. Licet a S. Thoma Supponatur
 famen Explicari potest, propositio immediata et in materia necessaria est per se
 nota. Secundum se; falsis est propositio cuius predicatum est intrinseca ratione Sub-
 iecti. Cap. 5. min. Videtur Certum, non propositio immediata est illa inter Cuius Sub-
 iectum et predicatum nihil mediat. Sed propositio cuius predicatum est intrinseca
 ratione Subiecti sic se habet: Ex. 5. mai. pro illa propositio est per se nota
 Secundum se, quia quantum est de se non indiget aliquo medio probativo dis-
 tincto ab extremis ut Cognoscatur. Sed propositio immediata et necessaria
 sic se habet, Cur eo ipso quod Cognoscantur perfecta Extrema, immedicate
 Conexa Cognoscantur illorum immedicate Conexio; Ex. 5.

Obiecta 1. propositio
 in qua prima passio predicata de Subiecto est immediata et in materia ne-
 cessaria, Cur nihil mediet inter primam passionem et Subiectum; atqui non est per
 se nota. Secundum se; Ex. falsis est vera probatio: min. pro non iusta S. Tho-
 mas illa est propositio per se nota. Secundum se, Cuius predicatum est de in-
 trinseca ratione Subiecti: prima passio non est de intrinseca ratione Subiecti,
 Cur sit extra rationem Subiecti et predicetur in secundo modo dicendi: Cap. 5.

Respon.

ad Argumentum Concessa maior negando min. ad probationem Distinguo Mai.
 Cuius predicatum est de intrinseca ratione Subiecti formaliter, aut virtualiter pro-
 xime. Con. mai. formaliter necessario neg. mai. et sic distincta minor, neg. Con-
 seq. am. Licet prima passio non sit de intrinseca ratione Subiecti in esse formaliter,
 est tamen de intrinseca ratione Subiecti virtualiter proxime: nam prima passio
 convenit immediata Subiecto ratione esse ipsius Subiecti, quod sufficit ut pro-
 positio sit immediata et per se nota, quia sufficit quo quantum est de se po-
 sit evidenter Cognosci, absque medio probativo ab extremis distincto.

Sed dices

hoc propositio homo existit non est per se nota: et tamen predicatum est de in-
 trinseca ratione Subiecti virtualiter proxime: Ex. hoc non sufficit ad propo-
 sitionem per se notam. Mai. constat Ex. S. Thoma quest. 9. de Veritate. aut. 1. min.
 pro. ideo prima passio est de intrinseca ratione Subiecti virtualiter proxime,
 quia immediata ratio conveniendi primam predicatum Subiecto est ipsa
 essentia Subiecti: Sed immediata ratio conveniendi Existentia homini est
 essentia hominis, non inter Essentiam et Existentiam nihil mediat: Ex. Exis-
 tentia est de Essentia hominis virtualiter proxime.

Respondet Con. Mai.

negando min. ad probationem neg. etiam min. nam existentia hominis non
 convenit illi ratione essentiae, Cur inter essentiam et existentiam conexio
 per se non deest, sed ab extrinseco convenit nempe ab actione extrinse-
 ca Agentis, ideoque predicatio existendi de Creatura, est predicatio ali-
 cuius predicabilis, de proxima existentia non est formalitica, neq. virtualiter,
 proxime de intrinseca ratione hominis.

Instabit Ex eo probatur conexio
 inter proprietates et essentiam, quia ad ista sequuntur illa, nisi Deus in
 pericit

33

pediat influxus, sed existentia ita sequitur ad essentiam, ut Deus idcirco
 tate non possit implicat enim actualitas essentia, ut exercita sine actua-
 litate existentia, inter has est la conexio datur, ac inter illas. Dicitur
 mai^m quia necessario sequitur nova conexio existentiae conc^m mai^m pre-
 cise quia necessario sequitur neq^m mai^m et Conseq^m quod existentia po-
 natia posita actualitate essentia non proveniat ex existentia essentia,
 neq^m ex conexione illius cum existentia, sed quia exercitium actuali-
 tatis essentia non potest sine existentia. Solutio: quod dicitur propria-
 tes consequentia ad essentiam provenit ex conexione et existentia essentia.

Obiter 2. Deus esse per se nota, sed hinc sine medio convenit
 Deo, et de ratione illius non minus quam existentia: est quod existentia con-
 venit Deo immediatim, et sic de ratione illius non provenit. Respondet
 neq^m mai^m cum omnibus Thomistis, vel melius concessa mai^m, distingo
 no^m sed hinc sine medio convenit Deo, et est de ratione illius non mi-
 nus quam existentia, et intellectus suis viribus selectus id ita cognoscit
 per facilem discursum neq^m mai^m et intellectus oppositus fuerat suis viribus
 selectus, vel saltem existat conc^m mai^m et neq^m Conseq^m. Certum est nos pro-
 bare hanc propositionem Deus existit esse per se nota, quia prebica-
 tur illius de intrinseca ratione subiecti est, sed aliunde: supponimus in-
 tellectus circa hoc secundum se nullam rationem proponit duntaxat, vel
 si aliquis eorum per facilem discursum deponeret quod sufficit ut hinc ma-
 di veritas sit secundum se nota, licet non quoad nos ut postea videri-
 mus; ac vero hae veritates Deus est finis, et alia huiusmodi falsae sunt
 ut falsae intellectu humano sibi selecto appareant; unde neque secun-
 dum se, neq^m quoad nos possunt esse per se nota.

Obiter ultimo nulla
 veritas per se nota potest esse demonstrabilis: Deus vero potest esse
 demonstrabilis; est d. Distingo apriori conc. aposteriori neq^m.

**UTRUM HECC PROPOSITIO DEUS EST
 SIT PER SE NOTA QUOAD NOS.**

Talis propositio non est per se nota quoad nos ita d. Thomas in eodem
 art. et pro^o illa propositio dicitur per se nota quoad se, et quoad nos
 ues

46
us predicatio est de intrinseca ratione subiecti, et quiditas subiecti est nobis nota: in hac propositione, quiditas subiecti est nobis ignota ut patet ex d. Confirmatur propositiones notae quoad se, et quoad nos debent Cognosci sine discursu, vel ex sola apprehensione scammorum, sed Deus esse non Cognoscimus absq. aliquo discursu, et medio ut patet ex Epistola ad Romanos: inuisibilia Dei per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur. Cap. 4.

Obiicit illa propositio est per se nota quoad nos Cui sine discursu asentiamus: falsum est Deus est: Cap. 4. mai^m pro hoc nomine Deus apud omnes intelligitur ens quod nihil maius aut melius excogitari potest, tale ens Concipitur necessario existens, alius non esset melius aut melius, multo enim melius esset ens quod actu necessario existere: Cap. 4. = Resp. Conc. mai^m neg^o min^m. ad probationem dico Cui d. Thoma hic art. 1. ad 2. non esse Deum quod omnes intelligunt per hoc nomen Deus id quod nihil maius aut melius excogitari potest, nam quidam dixerunt Deum esse Corpus, et ratio Corporis non est quod melius excogitari potest. Unde dicitur mai^m hoc nomine Deus & si illi recte suspenderent Conc. mai^m si non neg^o mai^m. Cui autem ut recte dicitur catur natura huius nominis Cereamus fide, vel discursu, inde est non esse nobis notum per se id quod ei necessario convenit.

Obiicit 2. ista propositio Deus est Colendus est per se nota quoad nos, est enim principium Sinderens: Cap. 4. et ista Deus existit, patet Conseq. non ista est fundamentum alterius: = Resp. Conso. Ant. neg^o Conseq. Licet Cognitio practica supponat Speculationem, non sequitur quod si Cognitio practica sit immediata, Speculativa sit falsis: patet hoc in hoc principio: Parentes sunt Colendi, quod quidem principium est immediatum, licet non Cognoscamus Parentes, nisi per relationem aliorum: Sic Similiter licet non Cognoscamus Deum nisi per discursum nihilominus haec propositio Deus est Colendus est immediata, et primum principium Sinderens.

Et licet Cognitio Dei non possit haberi nisi per discursum et demonstrationem, non sequitur quod debet ignorare invincibilis de Deo, ut postea dicemus, neq. ex eo quod Deus ad ista rationis pervenire tenetur. Ex d. Thoma Converte ad Deum pro primo instanti, et non possit aliquot discursum et demonstrationem formare; non inquit sequitur quod existentia Dei sit per se nota quoad nos, quia tantum tenetur Convertere se ad Deum ut Cognoscatur sub quodam ratione Comuni Beatitudinis, vel finis ultimi, non vero Expliciti, nisi forte pro illo instanti morali (nam tale instans non est Phisicum) et tunc iam supponitur in Deo aliquot discursus.

adit 2. Conclusio: ista propositio Deus existit intellecta de Deo sub ratione Comuni Beatitudinis, vel Veri, aut boni, est per se nota quoad nos: Sic d. Thoma in Responsione h. ad 2. ratio est Clara, nam homo naturaliter, et sine electione, appetit bonum, ut Sic, et Beatitudinem in

Comit

33.

Comuni, illas que inmediate et sine ~~discursu~~ Cognoscit: ex quo etiam
cognoceat Deus sub qualibet ratione Confusa.

Queres An falsus propositio Deus
est sit demonstrabilis non quidem a priori et demonstratione propter quod illud
est per causas, sed per demonstrationem quia, id est per effectus? Respondeo
affirmative et pro, brevitex non potest dari ignorantia insensibilis deus:
sed de illis quod evidenter non cognoscitur falsus ignorantia potest dari: Ex
Deus evidenter Cognoscitur: non absq. discussione ut probatur est, Ex per suos
effectus.

Sed Obiicitur: Obiectum fidei non potest esse scitum ut docet Thomas
hoc propositio Deus est pertinet ad obiectum fidei: Ex non potest esse scitum,
neq. demonstrata. = Resp. Cur Thomas hic ait 2. ad 2. neq. min. nat. deus
esse, illud esse unum, et Similia non sunt articula fidei, sed quedam prece-
bula ad fidei ut ideo possunt esse per rationes naturales notat, fides enim pre-
supponit rationes naturales, sicut gratia, natura.

Instatua Philosophus Xpianus
ad adquirenda scientia et demonstratione de tali veritate non amittit fi-
des circa illas, alias fieret infidelis, vel saltem detractionis conditionis respec-
tu locustici, qui per fidei desentiret tali cognitioni: Ex falsus veritas perti-
net per se ad obiectum fidei: = Resp. neq. Ant. et id quod sequitur: nat.
Solum qui amittit fidei per formale discussionem fit infidelis, non tamen qui
amittit fidei articulis veritatis naturalis que per accidens tantum pertinet
ad illas: alias locustici fierent infideles quando per visionem claram dei
amittunt fidem.

ALIQUE DEMONSTRATIONES ASIG- NATE A D. THOMA A DO EXPONUNTUR.

Quinq. sunt demonstrationes quas assignat D. Thomas hic art 3. prima
est omne quod movetur ab alio movetur: Ex ut non procedamus in infi-
nitum descendimus assignare aliquod ens immobile, sed tale ens Deus est,
Ex datur deus. minor pars Deus est quod melius explicari non potest pri-
ma motor omnino immobilis est, falsus est d. ex d. min. pro prima motor
omnino immobilis deest esse actus purus cui Excludit potentialitate
Physical

Præterea quos metaphysicos et consequenter deest includere, omnes perfectione excohibito, alias esset in potentia ad illos: ead. d.

Secunda deumonia de ratione Cause efficientis, aliqua causa prima efficiens deest admitti ne detur processus in infinito: Sed hæc est Deus: ead. d. min. pro. prima causa dicitur illa que est independens ab alia, tam in causando quam in essendo, nomine Dei nihil aliud intelligimus: ead. d. Tertia ex contingenti et necessari, pro. ex illo principio: quod est tale per participationem deest esse tale per id quod est tale per essentiam: Sed esse convenit rebus contingentibus per accidens, et per participationem: ead. deest hoc illis convenire per aliquid aliud cum per se, et per essentiam existere conveniat ac proinde necessario existat: tale ens est Deus: ead. d. min. pro. nomine Dei nil aliud intelligimus nisi ens necessarium, quia ens necessarium, et ens a se deest esse productum et independens.

Quarta ex diversis gradibus perfectionis quæ in rebus inveniuntur: pro. aliqua entia sunt magis perfecta quam alia: Sed ratio maioris perfectionis provenit ex eo quod magis appropinquet maxime perfecto, sicut magis calidum provenit ex eo quod magis appropinquet maxime calido: Sed tale ens perfectissimum est Deus: ead. d. Quinta ex debeatatione, seu, et ex necessitate unius supremi propitiatoris et serventis quæ suas creaturas in suos fines ordinat. pro. Animalia ratione carentia operantur propter fines, si quædam fines suos per decora media consequuntur ead. dicitur ab aliqua causa cognoscente, sicut Sadica ut in scopo proveniat dicitur a Saditantes. Conseq. pro. Fallax animalia non possunt tendere in fines que non cognoscunt: ead. ut tendant indigent aliqua causa conservante et servante quæ Deo apelamus.

AN DEUS POSSIT INVINCIBILITER IGNORARI

ALIQUIBUS NOTATIS RESOLVITUR DUBIUM

Nota duplex dicitur ignorantia: vincibilis, et invincibilis. prima est qua
ad h.

adhibita morati diligentia Vincit potest, et hoc videtur necessaria Sal-
tem in directe, ac proinde culpabilis iuxta illud Psal. nequit intelligere
ut bene ageret. Secunda est que nullo studio, aut diligentia vinci po-
test, hec autem est involuntaria, et Excusat a peccato.

Nota 2. quod

Cognitio per quam vincitur ignorantia non est necesse quod sit Evidens,
Sed Sufficit quod sit probabilis, et quod nulla se Occurrat ratio specialis que
Contrarium persuaderet posit: ratio est talis Cognitio potest esse principium
operationis practice: sed Cognitio que potest esse principium operationis practi-
ce Sufficit ad tollendam ignorantiam: Ergo

Sic Conclusio non potest dari igno-

rancia invincibilis et culpabilis de Existencia Dei etiam apud agrestes:
Conclusio est Communis apud Theologos, Contra Tholinas Contrarias Sen-
tentiam amplectentes et probabiles pro primo ex illo Sapientie 13. Van-
Sunt omnes homines in quibus non Subest scientia Dei, et ad Romam.
1. illi qui ignorant Deo dicuntur in Excusabiles, quod non potest dici
si invincibiliter ignorare illi posset, siquidem talis ignorantia Excusat
a peccato: de inde Ex Augustino lib. 3. de Libero Arbitrio: non tibi imputa-
tatur ad Culpam quod invicibiliter ignoras, sed quod negligis, quereas
quod Cognosceris.

Respondent Aliqui ad utrumque scripturam Testimo-

nium quod scriptura loquitur de hominibus Subtilioris ingenii et
Judicati inexcusabiles: Sed Contra nam in primo Testimonio clare loquitur
de omnibus hominibus: Ergo talis interpretatio nullus habet fundamen-
tum. Secundum Testimonium et si potissimum Apostolus loquitur apud Phi-
losophos, universaliter autem loquitur de omnibus hominibus hoc pro-
ex ipso Epist. Verso 10. invisibilia enim Dei a creatura mundi per ea que
facta sunt intellectu Conspiciuntur sempiterna queque virtus, et Divini-
tate, ita ut sint in Excusabiles ubi non modo a Philosophis, sed generatim
a creatura mundi nimirum rationis Composita aut Virtutes Dei Sem-
piternas, et intellectus Conspici ex effectibus.

Ut nra Conclusio ratione

provetur aliter noto quod Ignorantia invincibilis Existencie Dei potest
dupliciter Cognitari nimirum positive, et negative: primo modo dicitur
quando aliquis positive et Certo Cederet Deo nullus esse absque dubio
in opposito. Secundo modo Contingere potest quando aliquis nunquam Co-
gitaret de Deo, vel diciturno Tempore, vel Saltem Existens ut unus Dei,
utroque modo dicimus non dari ignorantiam invincibilis de Deo.

Provetur

Conclusio quoad primam partem, hinc locum haberet talis ignorantia posi-

tiva

tiva quando aliquis ex rationis naturalis ductu firmiter Cederet nullus Deum
 Existere absq̄ dubio in oppositum (alias si dubium haberet non esset ignorantia
 invencibilis, nec habitudo in tale dubio est suspiciens principium ad in-
 vestigandas Veritates) sed nemo hominum ex rationis naturalis ductu potest
 firmiter Existimare nullam primam Causam, nullum primum principium absq̄
 dubio in oppositum, etiam ad breve tempus: Ex q̄. pro. assumptum nemo
 hominum ex rationis naturalis ductu potest firmiter Existimare, et Exce-
 tare dubium nisi Circa id ad quod iudicandum inducunt res naturales
 Cognite (Cui omnis Cognitio naturalis sicut ducit ab huiusmodi rebus)
 sed res naturales nullo modo sic inducunt, imo potius incessanter clamant
 Deum multis Vocibus: Testis illis Vocal. Celi Enarrant Gloria Dei: Ex q̄. b.

Cui Quibus disp. 13 in 1 parte Ses. 6. num. 29. ratione preterea scilicet
 excludere ignorantiam positivam existentiam Dei per principia intrinse-
 ca humanis naturae, non autem per principia extrinseca quibus provi-
 dentis qui homini iustico persuadeat Deum severa non Existere: Cui enim
 posse illa invencibiliter Existimare, quemadmodum si doceretur aliquis
 a Platone Deum esse finem in essentia, ac personam Divinam quatuor, sine
 Rusticus facile Cederet errore invencibile.

Respondi. **R**ed Contra quamvis iusta sen-
 tentia plurimorum in his que sunt suis naturalis ponit Deum aliqua ig-
 norantia invencibilis per principia extrinseca, ubi res est obscura, et per
 plures illationes ex primis principis deducta, non tamen quando res est
 manifeste et proxime deducta ex principis naturalibus: sicut enim illa
 principia sunt per se nota et Cogunt ad sui assensum, ita ut proxime pa-
 lam ex his deducuntur quomodo non negatio Cogit ad assensum principio-
 rum saltem Cogunt ad hoc ut error Contrarius firmiter non teneatur:
 sed Deum esse est res manifesta et proxime deducta ex principis naturalibus,
 ipsa enim Veritas a se invicem pulsat ne Cederetur firmiter aliquid Contra
 id quod obiecta naturalia manifestant: Ex impossibile est tali ignorantia
 adhaere per principia extrinseca, neq̄ ex hoc inferas Deum esse per se notum quoad
 nos: ad hoc enim sequitur quod debet Cognitio et Existentia Dei habetur
 immediate et ex sola luminorum apprehensione, et probatio nra non procedit de
 Cognitione immediata, sed mediat et per effectus.

Haec instantia Quibus ha-
 bet aliquos vim, nec personam Divinam esse res saltem per se Cognoscimus et
 sic quamvis Contra docet rationi naturali error habitus de illis non tamen
 aperte sicut negatio existentiae Dei que lumine naturali Cognoscitur, et sic et si
 permittamus posse dari errorem invencibilem per principia extrinseca iusta nome-
 nis personarum, non tamen respectu existentiae Dei.

Quod autem non debet ig-
 norantia invencibilis saltem diuturno tempore facile ex dictis colligi: quia
 sane locum haberet, quando aliquis nullam Cognitionem, suspensionem, aut dubium
 haberet

haberet de Existentiâ Dei: Sed nullus homo quamvis Aquestus potest non habere Cogitationem, Suspicionem, aut dicitur de Existentiâ Dei, quod tota Sæculi Universitate predicat, et proclamat: Ergo & per hoc manet explicata Secunda pars Conclusiõnis.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

Obiectio 1. existentia Dei non est per se nota quoad nos: ead potest inveniri libere ignorari: neq. Conseq. nat. ut diximus facile deducitur ex universalitate seu. Instabit non idem non est per se nota, sed obscura, si quidem in eadem demonstrandis plurimus laboris et operis Conciliaverint. Præstantissimi Philosophi: Ergo &

Respondet aliud esse Loqui de Cognitiõne demonstrativa existentie Dei, quæ à Solis Philosophis et Theologis haberi potest: aliud vero de Cognitiõne morali et certa non permitente Iudicium prudens aut probabile de opposito: hoc posteriori modo dicimus ab omnibus ratione utentibus existentia Dei agnosci quia dictamen Conscientie singulorum persequamur mundi Ordo & clamant dæi Existentiã alicuius primæ Causæ, quæ omnia Creaturæ morales inferunt eius Veritatem quamvis non demonstratur.

Obiectio 2. non minus obligatur homo elevatus ad Cognoscendum et Amandum Deum Auctore Supernaturali, quod sine tale elevatione obligatur ad Amandum et Cognoscendum Deum Auctorem naturalem: Sed circa primus potest dari ignorantia invencibilis de Deo iuxta S. Thomam 2. 2. quest. 10. art. 2. ead. etia iuxta Secundum. Obiectio 3. disparitas est manifesta quia ignorantiã invencibilis primæ principii et finis naturalis oritur ex defectu prædicationis et illuminationis Supernaturalium sine quibus non possunt misteria fidei Assentiri: Ceterum nemo est adeo Barbarus sive fatone vitata ut non habeat assensum prædicationis Copios, et Auxilio proxime Sufficiens ad Cognoscendam Existentiã Dei Auctoris naturalis, ut patet ex illo Celi Enarrant Gloria Dei.

Obiectio 3. quod creditura per fidei potest inveniri libere ignorari, quia ex S. Thoma dicitur infidelis negative falsi: Sed Deus Creditura per fidei: ead. etia min. patet ex Apostolo ad Hebræos 12. dicente: accedente ad Deum oportet credere quia est. Distinguo min. Deus creditura per fidei per accidens, et respectu illorum qui non habent Conscientiam de

crus

cū existētia Conc. per se illas habent ned. ut enim ex S. Thoma diximus falsus
 Veritas magis est p̄cambulus ad falsū, quā articulus fidei. Ad Authoritatem dico
 quod loquitur de Deo ut Authore Supernaturale, vel respectu illorum quā non ha-
 bent Evidentem Demonstrationē de Existētia Dei.

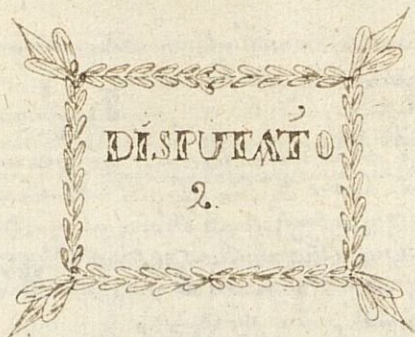
AN DENTUR VEL SINT POSSIBILES PLURES DEI, VEL TANTUM SIT UNUS DEUS?

Hec Controversia magis Exponenda est quā Examīnanda: Sed tamen di-
 co Contra Solitissimū admittentē Pluralitatem Deorum: non dari nisi Unū
 Deū, et non esse possibile, dari alium: sēlinguo Sacra Scriptura, loca, et typlici
 Demonstratione p̄o^a, nec Conclusio: p̄ima est Testificātiō in hunc modū: Deus est
 Summe Magnus; Cui Unus. p̄o^a Conseq^a. de Ratione Summi Magni est quod ei nūl
 adequatur, neque Par habeat, Par autē non haberi v̄bi Competit; Cui ū
 Deus est Summe Magnus, unus est. Secunda Deus est quod nūl melius excoq̄-
 tate potest: Cui Unus. p̄o^a Conseq^a, quia melior est illa natura, in qua pleni-
 tudē Essendi ita Eminenter Continebit, ut extra illas nūl sit nisi ab illa de-
 tur participatum, quā illa extra quā sepebitur aliquid omnino independens
 et independens.

Tertio potest Summi ex ipso intellectu hominum quā in
 medio sententiarum Carolibus tamen Deū Unū agnoscerunt, ut probat Tex-
 tualibus Lib. de historia Anīmā: vbi dicit Cōnicō Sepē Sacra Deū fide-
 ut si Deus dederit: quod etiam Testatur Lactantius. omīto alias Demōstra-
 tiones quā est in Simplicitate Dei, itā in Ceteris eius Attributis fundantur,
 quā si Plures essent Dei, minime in Deo invenirentur, neque obest Miste-
 riū Trinitatis, quia non propterea multiplicatur Deos quā in
 Singulis et omnibus personis una numero est. Adde quod per-
 sone, Sūvinq̄ ut docetur in historia de Trinitate non mul-
 tiplicantur in Ratione entis Veri, vel boni, sed solum in
 Ratione Dei et quidditatis, seu proprietatis Relativē: idē
 circo ex pluralitate personarū in Deo non sequi-
 tur pluralitas Deorum.

DIS

DE NATURA ET QUIDITATE DEI.

PER QUID CONSTITUATUR NATURA DIVINA METAPHISICE.

PROVATUR PRIMA CONCLUSIO.

Non loquimur de Constitutivo Dei in esse Physico, sed in esse Metaphysico: Sit Conclusio quodlibet Dei non sit formaliter in Complexu omnium personarum Divinarum: est Contra Quatuor Tertias, et alios. pro nomine essentie Divinae intelligitur illud quod ex suo modo Conceptionis se habet ut radix Divinarum Attributorum, sicut Essentie Creatae sunt ille, qui sunt radices proprietatum, sed tale Complexus Conceptus a nobis sit

est

cur totum Coalescens cum suis partibus, non vero tamquam radix proprie-
tatum; ex in tale Complexo non sunt formaliter.

Respondetur neg^o Sapo-
situm quia falsi ratio dicitur imperfectione, ac per consequens neque
ex modo Concipiendi debet in Deo admitti. = Contra indispensabilis est
falsi ratio spiritualis unius perfectionis Divinae ab alia, nec inter predicata
Divina ubi est Relativum, alii absolutum et primum supponit secundum, aliud
est effectus et quasi effectus Voluntatis et intellectus Divini. Ex aliquem
ordine d.

Respondetur Secundo ex aliquo, quod et si falsi ratio de-
tur in Deo, non tamen essentia Dei consistit in prima perfectione,
quae sit radix aliarum perfectionum, quia essentia Dei debet esse forma-
liter infinita ac per consequens non potest in una sola perfectione
consistere. Sed contra nomine essentiae non intellectiva nisi illud quod
est radix Ceterarum; illa prima essentia est radix Ceterarum; ex d. Se-
cundo dicitur intellectus Divinus est infinitus et tamen non constituitur
ex conflatu omnium perfectionum: Ex Similiter d.

Ad id quod dicitur
partiter, nec intellectus est infinitus in linea particulari, natura di-
vina in omni linea, et sic debet consistere, in conflatu. Sed contra ad
hoc ut intellectus sit infinitus in linea intellectuum sufficit quod sit
principium intellectuum proxime: Ex ad hoc quod natura divina sit
infinita in omni linea sufficit quod sit radix omnium perfectionum
Divinarum, atque adeo non constituta nisi per radice.

Obicitur 1 essen-
tia Divina debet formaliter consistere in esse infinito in omni li-
nea; sed esse infinitum in omni linea dicitur omnem perfectionem: Ex d.
essentia Divina debet formaliter consistere in omni perfectione. pro, ma-
nat d. Thomas ad illa Verba Exodus ego sum qui sum explicat de esse quod
est proprium Dei; sed illa Verba intelliguntur de infinitudine, in omni
linea, quae explicatur per esse: Ex d. nec magis verum est per illud no-
men, Ego sum qui sum explicare quod est proprium Dei, non proprietate
essentiae constitutivae, sed proprietate transcendentes.

Instatur Deus
essentially et simpliciter infinitus est: Ex eius essentia essentialiter
infinita est: Distinguo Deus essentialiter et simpliciter infinitus est
formaliter nego: Ex dicitur Concedo: Est dicitur Deus ex suo modo de
Concipiendi infinitate formaliter non habet nisi quae correspondet pri-
mum radice, sed quia dicitur de sua essentia infinitate simpliciter,
Sicut et Cetera attributa, dicitur Exactive solum infinitus.

Obicitur 2
non repugnat quod essentia aliquid sit in Conceptu quod
unus supponat aliud: Ex non repugnat quod essentia Dei sit in Con-
tione

tionem *Divinam* personarum. Ant. pro in primis Relatio dicitur dupliciter Conceptus in, et ad, et secundus supponit primum. Ultima differentia hominis est Simpliciter, apprehensiva, Compositiva, et discussiva, et tamen Compositiva supponit apprehensivam, et discussivam, Compositivam, Essentia hominis est Essentialiter intellectiva et volitiva, et ista supponit illas: ead. &

Resp. per m. Ant. neg. Conseq. nam nos non dicimus quod ex eo repugnat Essentia Constitui per falsam Collectionem quia implicat quod unus Conceptus supponat alium, sed quia implicat quod essentia conflatur quous unus supponat alium tamquam radix illius, ut contingeret in Essentia. Sed, si in falsi Conflatu staret: hoc confirmant exempla adiecta quia ideo falsi Conceptus possunt Essentia Constitueri, quia unus non supponit alium tamquam radix illius, siquidem est una et eadem formalitas virtualis que quidem partitur per duos Conceptus, quasi in duo munera eiusdem formalitatis, ut contingit in primo exemplo, vel quasi in dua ut contingit in secundo; neque intellectiva radicaliter radicatur Volitivus radicalis, sed dicitur radicaliter volitivus, quia medio intellectu radicatur Voluntate: Ex hoc patet ad alia exempla que pro, se afferunt Contrarij.

Obiicit 3. quando essentia significat pluralitatem licet unus sequatur ex alio, non sequitur quod in primo daretur poni falsam essentiam, sed etiam Constitutio Dei hoc significant: ead. & pro. min. Deus Essentialiter dicitur esse actus primus, infinitus, et optimus: ead. & Respondet neg. min. ad probationem distingo Deus Essentialiter dicitur esse id est essentia Dei explicative prout essentia significat illa tria. Neg. Existive Constitutio essentia Dei solum explicative dicit illas perfectiones que existit quod Deus Virtute. Sicut attributorum sic actus primus, infinitus, et optimus, non tamen explicat illas pluralitates, sed tantum existit quod illa omnia Deo Conveniant explicite ratione attributorum que radical.

sed instas si essentia Dei non explicaret illa tria non esset Deus quod melius excogitari non possit, siquidem conflatur ex essentia illorum attributorum esset melius quod ipsa essentia; solum ead. daret illa tria significare. Respondet melius esset essentia Dei si poneretur cum Exclusionem Tertii virtualitatis attributorum, quia illa que ex pluribus virtualitatibus coalescit et sic Deus esset melior: ead. qui ponunt Deum Coalescens ex pluribus virtualitatibus non ponunt Deum quod melius excogitari non possit. Ant. est verum in Sententia horum, et Conseq. est falsa. Itaq. Dei melius esset illa essentia melioritate repugnante Janens Ant. melioritate in se possibile neg. Ant. id diximus dum probavimus Deum Constitui per falsam Conflatum repugnare, unde illa melioritas que Convenit Conflato ad primum conceptum essentia Tertium, repugnat in Divinis, ac per Conseq. non est admiendum

PROPONITUR SECUNDA CONCLUSIO.

Sit Secunda Conclusio Natura Divina non Constituitur per esse à se Metaphysicè, est Contra Caput et alios et nominè Contra Aquinæ: p^{ro} quia ex Contraria Sententia Sequeretur quod esse Viventer, intelligentes que Competerent Deo tamquam proprietates: hoc non est admitendum, nec in Creaturis participantibus naturæ Divinæ Vivere et intelligere spectant ad illius esse: Cap^{it} V. Sequela p^{ro} quia, deo Cognoscimus Deum per Creaturas prius intelligimus quod sit à se, et postea quod sit immaterialis, vivens, &c. Sed quod supponit naturæ Divinæ Constitutio Competit Deo tamquam proprietates: Cap^{it} V.

Secundo p^{ro}va. Conclusio: esse à se est predicatum transcendens, siquidem Conditur formalissime omnibus Divinis perfectionibus: nec valet si dicas cum Epaxza quod esse à se proptè negat esse ab alio tamquam à radice. Solum Competit Divinæ essentia. Contra, idem est ac dicere quod essentia Divina sit in illo predicato quod est radix Ceterorum, quod non negamus, sed solum quod tale predicatum sit illud esse à se, quia istud est predicatum transcendens: Cap^{it} V.

Ut hoc percipiatur adverte, quod Deus potest definiti proptè est una forma simplicissima Contineat in se omne genus perfectionis simpliciter simplex, sub hac ratione adequate definitur quod substitit in tota plenitudine essendi; et sic ut ipsa forma adequate sumpta est perfectior quolibet effectu sumpta divinive sumpto, sic substitens in tota plenitudine essendi est perfectior quolibet particulari esse, et proptè in presenti definitur quatenus aliqua particularis que quidem sit prima radix Divinorum attributorum.

Adverte d. quod perfectiones Divinæ tribuuntur Deo ab ipsa forma simplicissima ordine quodam Virtuali: primo intelligentia dari esse à se: deinde Vivere à se: et exinde intelligere à se: postea intelligentia dari ea omnia que ad predictos quales consequuntur, et de illo esse à se, à

quo

quo pervenit vivere a se, et intelligere a se, dicimus quod non est
Constitutivus, quia inter gradus a se, perfectio est gradus vivendi a
se, quo intelligendi a se. Secundo quia intelligimus aliquam perfectio-
nem particularem de Deo, sed que transcendit omnes formalitates Dei ideo
que negamus Deum per esse a se Constitutum. Obicitur 1. Conceptus entis a

se est primus in Deo: Ergo per illud Constituitur. Confirm. quo aliqua di-
stant magis inter se, eo differentia universalis que deest. Seminare sa-
tionem universalissimam ex his que illa continentur. Sed Deus et Creatura
maxime distant inter se: Ergo differentialis ratio Dei deest ad unum
universalissimo eius predicato, quod est ratio entis a se: talis differentialis
ratio est essentia: Ergo pro mai. quia Substantia et accidentis distant
magis inter se Constitutivum Substantia est per se ens, et accidentis
ens per aliud: Ergo Similiter d.

Respondet distinguendo Consequens. Ergo
per illud Constituitur Secundum predicatum commune omnibus Divinis per-
fectionibus Conc. Secundum predicatum particulare indicans Divina attri-
buta neg. itaque sicut non valet homo distingui ab accidenti per esse
ens per se, Ergo per illud Constituitur; Sic Similiter non valet Deus dis-
tingui a Creatura per esse a se, Ergo Constituitur per essentiam: Ratio
est, quia sicut differat ab accidenti convenit homini ratione predicati
Comunis ad omnes homines, et omnia eius predicata: ita Deo distingui
a Creatura ut Creatura sunt Competit ei ratione aliterius predicati Co-
munis omnibus Divinis perfectionibus, et propter hanc rationem, non potest
ut quidem natura particularis est, Constitua per esse a se. Ad Confirm.
Resp. neg. de mai. et ad illius probationem, Causalem. Substantia enim non
Constitutiva per esse a se, et accidentis per esse ab alio, quia maxime dis-
tant, sed quia in Substantia non invenitur in ratione talis nisi ens per
se, et in accidenti ratione talis nisi aliterius: in Deo autem prater gradus
a se separantur alii gradus, nempe vivere a se, et intelligere a se, et
sic non est necesse, quod ratio entis a se, sit immediata determinativa
et Constitutiva differentialis ratio ipsius Dei.

Nec valet si dicas quod
Deus deest Constitua per aliud predicatum per quod distinguitur a
Creatura, nec Deus duplici modo ab illis distinguitur, quatenus Crea-
tura est, et quatenus est quidem natura particularis: primo modo Consta-
tuitur per esse a se, et distinguitur a Creatura ut Creator. Secundo modo
distinguitur ab illis ratione essentiae: Similiter Creatura distinguitur

a Deo quatenus creatura per abalietatem, quatenus habet divinas pro-
prietates non distinguitur solo a Deo per abalietatem, sed per huma-
nitatem si sit homo, vel per alia predicata.

Obiicit de per esse a se Jam-
quod per rationem a priori Convenit Deo omnis perfectio: Sed per illud
constat. Ant. Constat ex S. Thoma hic dicente: quod Deus est ipsum
esse Subsistens per se. ex quo oportet quod tota perfectio in se con-
tineat: Sed r. Respondo dist. Ant. per esse a se, si per illud intelligen-
tur natura Dei identificata cum sua Existencia et Subsistencia Conve-
nit Deo omnis perfectio. Conc. si intelligatur ratio entis ut presentat
omnes gradus particulares Dei neq. Ant. et Conseq. et sic intelligen-
dus est S. Thomas, ut non aliud dicat nisi quod Deus a suo esse, sive
per suum esse per se Subsistens habet omnes perfectiones.

Anstabis ex hoc
quod existencia Dei identificetur cum sua essentia pro Deo habe-
re omnes perfectiones: Sed Existencia Dei est ipsa Essentia. Distingo
Conseq. est sua essentia formaliter Virtualiter neq. Realiter Conc.
Sicut provelletur ex eo quod essentia Dei identificetur Realiter cum
sua Existencia, quod nulla perfectio de esse ponit Deo, non sicut Co-
hærentia quo essentia Dei in tali Existencia consistat cum ab illa Vir-
tualiter distinguitur. et Licet S. Thomas quest. 3. asserat, quod hoc
nomen qui est: est maxime proprium Dei, et est predicatum magis ab-
solutum et Comune, imò non infertur, quod per illud essentia Divina
constituatur ut patet ex S. Thoma in primo Distinct. 1. quest. 1.
art. 1. in Corpore ubi declarat quod esse a se, non constituit esse
Dei determinate sumptum, sed solum pertinet ad ipsum quod
hanc est, modo quo nos possumus Deum nominare, et ita
significat aliquid indifferens et quasi transcendens
in ordine increato, Comune ipsi nature et attri-
butis, in presenti autem inquirimus quid sit
illud quod ut determinatur constituit
ipsam quidditatem seu naturam Dei
ut distinctam ab attri-
butis.

UTRUM ESSENTIA VIRTUALITER DISTINGUATUR AB EIUS EXISTENTIA?

Conclusiones affirmativas amplectimur Cuius M. Ferris et Godwin pro
 ex D. Thoma quest. 13. ubi ait quod hoc nomen quod est propria significat
 existentiam Dei non naturam divinam. Sed quod hoc significatur per hoc
 nomen Deus: ad ex D. Thoma existentia non constituit naturam divi-
 nam secundum esse essentiae et per rationem. pro ratione in Deo datur
 essentia et existentia; ex distinguuntur virtualiter pro consequens non po-
 possumus. intelligere essentiam nisi intelligendo actum primum, neque exis-
 tentiam nisi actum ultimum intelligamus. Sed inter actum primum et ultimum
 debet aliquid distans virtualis in quacumque linea sit. Est inter esse-
 ntiam et existentiam aliquid distans virtualis. min. patet quia una et
 indivisibilis virtualitas non potest esse actus primus et ultimus.
 Hinc licet essentia Dei virtualiter distinguatur ab eius existen-
 tia non sequitur esse aliquid potentiale in se. Sed ad sumum
 intellectum a nobis per modum potentialitatis dialectice, hoc est quod
 licet existentia in essentia includatur, tamen essentia non expli-
 cat in suo conceptu qualitativo existentiam. existentia includi in
 essentia certum est apud omnes Cuius includat sumum immateriali-
 tatem substantialem et completam, ad quod necessario sequitur
 existentia ut pote actus.

Et licet ex hoc inferatur non posse
 Constituisse essentiam independentem existentiam virtualiter a se dis-
 tinta: tamen hoc non est proprie independentiae Cuius realiter formati-
 ter Cuius illa identificatur, sed ad sumum indiget illa ad explicitam exis-
 tendam, hoc est ut nos concipiamus essentiam existens, et licet ab
 ea distinguatur virtualiter, non tamen intellectum quantum est
 de se nisi existentiam, sed tantum intellectum ex suo conceptu exis-
 tentiam non explicare, neque patet quod solus essentia intellectum
 explicans suum esse obiectivum, ac per consequens quod concipitur in

statu possibilitatis ad existentiam. Distinctio Concipitur per rationem nec secundum quod per esse explicatur. Conc. istas quatuor ex solis feminis qualitatis. Solus explicat possibilitatem sui: cuius habet explicare potentialiter. nec Ant. nam possibilitas addit supra qualitatem statum separationis ab existentia, et licet essentia Dei intelligatur ut distincta ab existentia non tamen separata ab illa, et sic non possumus intelligere illam ut possibilem.

UTRUM INTELIGERE PER MODUM ACTUS SIT CONSTITUTIVUM DEI?

Sententia negativa amplectimur cum Thomistis pro^o ex Do. Thoma quest. 7. de potentia. art. 1. ad 1. est autem de ratione operationis habere aliquod principium non autem de ratione essentie, unde licet essentia Dei non habeat aliquod principium neque se, neque ratione, operatio Divina habet aliquod principium secundum rationem: ex quo sic Argumentor intelligere per modum operationis supponit naturam intellectivam cuius fundamentum in se: cuius intelligere per modum operationis non constituit naturam Divinam. Consequens est bona, nam essentia Dei prima radix operationum et attributorum, non potest supponere aliud principium a quo derivatur: cuius si intelligere per modum operationis illud supponit nequit constituere essentiam Dei.

Respondetur t quod intellectus dupliciter potest considerari, vel ut est actio, vel ut est ultima actualitas: secundum primam considerationem non constituit naturam Divinam, sed illud supponit ut principium: bene vero sub secunda. Sed contra quia ex hoc sequeretur quod ipsa ultima actualitas existeret a se ipsa, pro^o sequela ultima actualitatis constitutiva naturae Divinae est vera principium illius actionis, sed per vos dicitur actio sub conceptu ultime actualitatis est quae natura Divina constituit: cuius existeret a se ipsa siquidem egressiva a constitutivo naturae Divinae, et sic constitutiva nihil aliud est nisi ipsa actio sub conceptu ultime actualitatis.

Secundo

Secundo nam per vos intellectus non potest Constituire essentia Divina sub munere actus, quia exceditur a natura Divina: Sed etiam ultima actualitas actus exceditur: Cuius dicitur min^o pro^o. Sicut ultima actualitas est de Linea operativa, actualitas vero Constitutiva nature, est ultima actualitas gradus: Sed ultima actualitas de Linea operativa exceditur ab ultima actualitate gradus, ea ratione qua Actus ut actus exceditur ab essentia: Cuius dicitur.

Pro^o. igitur ratione fundamentali nra Conclusio practica haec dicitur est formalis participatio Dei, et tamen non est participatio intellectus Divini, sed solum radicalis intellectus, non solum est ratio videndi et amandi Dei: Cuius differentiale Constitutivum nature Divini non consistit in ipso actu intelligere.

Respondetur quod practica est formalis participatio nature Divine, quomodo non participat intellectus Divinus, nisi secundum munus radicalis intelligendi, quia intelligere Dei ob summa actualitatem, in una sola actualitate identificat sibi naturam intelligentem, intellectus et intelligens actualem, et sic quomodo practica non sit actus primus potest tamen esse participatio formalis nature Divine inadequata sumptis. Sed contra Conflatur ex essentia et attributis non potest esse nature Divine Constitutivum: Sed tale intelligere quod habet tria munera, nempe principii radicalis intellectus et intellectus est Conflatur ex essentia et attributis: Cuius dicitur min^o pro^o illud vocamus attributum cui assignamus principium, et illud essentia vocamus cui nomen assignamus, ut constat ex authoritate S. Thomae; solum hoc separatur in tale intelligere: Cuius dicitur.

Obiectum

ex S. Thoma hic quest. 22. art. 2. Verbum procedit in eadem natura existens cum Patre, quia in Deo idem est intelligere et esse, et verbo communicatur intelligere: ubi S. Thomas probat Verbum procedere ut Simile in natura Patris, non similitudine entitatis, sed formale, ut prope convenire illi ex vi processionis, et hoc probat virtute harum praenuntiarum, in Deo intelligere et esse sunt idem, et verbo communicatur intelligere: cuius iuxta S. Thomam intelligere est ipsa natura Dei formaliter.

Respondetur

quod illa proportio intelligere Dei est esse Dei, non descendit ad profundum quod verbo formaliter communicatur nature Patris primo, et per se ex vi processionis, sed solum descendit ad profundum quod verbo sit illa natura: Secundum esse Divinum, non secundum esse intentionale: quod autem haec sit mens S. Thomae demonstratur a ratione nam verbo ex propriis verbis non communicatur intellectio qua proceditur formaliter sed solum identice: bene autem sic intellectus par-

mo et per se Communicatur naturae quae per se primo habet, non vero intellectio per quam Verbum producit, et sic quando Verbo Communicatur ipsa intellectio non potest convincere quod ex eadem simile similitudo in natura, sed solum ex eo quod Communicatur id quod primo representatur: natura Divina primo representatur per Verbum Divinum: id est Verbo Divino primo et per se natura Divina Communicatur.

Et licet S. Thomas

hic quæst. 14. art. 8. aserat quod intellectus intelligens quodquid intelligitur, species intelligibiles, et ipsum intelligere. Sine omnino ideo et uno, non excludatur per hoc distantio Virtualis. Cuius fundamentum in 14. Sed tantum distantio actualis ante operationem intellectus. et licet quæst. 8. art. 3. ad 2. aserat quod intellectio seu Vita in actu Secundo non habet principium loquatur de principio realiter actualiter influente, non tamen negat principium Virtualiter influens.

RELIQUA ARGUMENTA SOLVUNTUR.

Obicitur si intellectualitas Constitutiva naturae Divinae distinguatur Virtualiter ab ipsa actualitate naturae Divinae, nempe ab intellectu, natura Divina Concipitur ut potentialis et perfectibilis in ordine ad illud: hoc in Deo dicitur imperfectio: cuius d. Solutio facit ut ex Doctrina supra tradita, nempe non implicat in Deo potentialitatem et perfectibilitatem Dialecticam, quia tantum est Secundus prout explicitio, non tamen Secundus implicitus et explicitus.

Nec valet iuda-

cas quod si intellectio propria Virtualiter ab intellectu Divina dicitur facta intellectio sit actio immanens level Virtualiter recipi omne quod recipitur in alio, eo modo quod recipitur supponit potentiam in ipso: cuius si recipitur Virtualiter supponit naturam Divinam potentialem. Concedo totum quia unice probat deum in Deo potentialitatem receptionem que pure dialecticam que Deo non repugnat; non vero Philosophicam aut Metaphysicam.

Sed

Sed iuxta S. Thomam quæst. 5. art. 3. admittit in Deo potentiam activam, et negat passivam. Cuius solutio est Contra S. Thomam. Respondo quod S. Thomas solum excludit in Divinis Conceptibus Objectivam potentiam passivam per Carentiam actualiter alicuius perfectionis, non tamen negat potentiam passivam fundatam in Carentia Explicationis alicuius perfectionis Divine. Sed dices Conceptus potentie passive non solum est Conceptus potentie, sed Conceptus potentie in potentia ad actum: hoc repugnat Deo: Cuius distictio dicit potentiam in potentia iuxta qualitatem potentie passive Conc. ultra qualitatem eius neg. et Conc. min^{tm} loquendo de potentia passiva logica metaphisica vel phisica; neg. loquendo de pura dialectica.

Obiicitur 2.

intelligibilitatis nequit esse perfectissima nisi identificet se cum Virtute intellectiva: Cuius intellectio sit anima actualiter linea intelligibilitatis: Cuius natura Divina identificatur Virtualiter Cuius intellectio dicitur. Ant. Nequit intelligi perfectissima perfectione de linea solius nature, neg. perfectione omnis Virtualitatis Divine Conc. itaq. Constitutivum nature Divine, non sequitur quod sit ita perfectum ut explicet omnes perfectiones Divinas, sed sufficit quod sit ita perfectum, ut per illud possit explicari perfectio radicis perfectionum Divinarum: unde tale Constitutivum non stat in Conflatu, sed in Virtute radicante totum Conflatum.

Sed

intra quod intra una linea non explicat omnes perfectiones illius lineæ intelligivæ Cuius potentia logica ad perfectiones quas non explicat, ut patet in Calore, si enim non exprimit omnes gradus Caloris est in potentia logica ad Calorem, sed in linea intelligibilitatis quod solum explicat radice non exprimit alias perfectiones lineæ intelligibilitatis: Cuius est in potentia logica ad alias. Sicut ergo si non explicat et non implicat Conc. si implicet licet non explicet neg. per hoc patet ad exemplum, nam Calor non exprimit omnes gradus Caloris Cuius sit quod potentiale phisice in ordine ad tales gradus, quos neque implicat neque explicat est phisice perfectioribus per illos hoc vero in natura Divina non contingit, siquidem licet non explicet includit omnes perfectiones Divinas.

Obiicitur 3.

non implicat Iuxta Theologorum Sententiam in Materia de Trinitate quod eadem Virtualitas Realis Patris Constituit Secundum quod forma hypostatica est, et deinde Secundum quod est Relatio Sequatur ad actionem oritur ab ipso patre Constituto: Cuius non repugnat quod ipsummet intelligere Deum, et forma Subsistens est, Deum Constituit essentialiter, et deinde ut actus est ab ipso Deo Expedietur.

R. 2.

Respondes Concasso Ant. ned^o Conseq^m nos non implicat quod una simplicissima forma duos effectus habeat differentes, p^{er} se primariu^m et secundariu^m, et sic si ad prestandu^m secundariu^m requiratur aliqua actio intermedia, ut patet in gratia quae primario seminat culpam, et quasi secundario seminat offensam, licet hoc fiat mediante actione satisfactoria: et sic non repugnet quod ipsamet Relatio ut forma hypostatica constituat primario Patrem, et media generatione per illam Pater referatur ad filiu^m. in genere tunc Cause efficientis requiritur intellectus quod una Virtualitas primario constituat, et de inde ab ipsamet ut constituta oritur, sive efficientia formati, sive Virtuali, et ratio est: quia requirit eadem Virtualitas esse a se, tanquam facti catur a radice, hoc enim dividit essentialiter naturam ab attributis, et sic requirit convenire idem Virtualitati, in exemplo Relationis hoc non sequitur, sed tantum quod ordine quodam attribuat effectus formales distinctos primariu^m et secundariu^m quod non implicat.

Ad instas Relatio ut Relatio sequitur ad generationem quae activa est a Patre: Ergo et Relatio Paternitatis active dicitur Patre, et sic idem versatur in consequens. Conseq^m patet nos quod est Causa activa fundamenti ad quod sequitur Relatio est Causa Relationis. Resp^o Paternitas et ut Relatio sequitur ad fundamentum quod est generatio, non sequitur Causa ad effectum, sed sola sequitur Explicationis effectus formati qui ante generationem non intelligebatur, et ea posita intelligitur, Relatio autem dicitur ab efficiente fundamentum quando non presupponitur existens ad fundamentum, quando vero presupponitur et non explicatur ut Relatio tunc Efficiens fundamentum efficit ut Relatio se explicet ad modum facti, non tamen illud efficit, alius daverimus dicens Paternitatem esse factam a Patre, et sic Relatio distinguitur ab illo quod hereticus est.

UTRUM NATURA DIVINA PER PRIMAM
RADICEM INTELIGENDI CONSTITUA
TUR?

Nomine primae Radicis intellectivae intelligimus gradum intellectivum
per

67
perfectur et Compleatur quo Deus radicat intellectum qua primo et
per se intelligit se ipsum: hoc Supposito: nra Conclusio est, Essentia
Dei prout per nomen essentiae significatur Constituitur per sumam
immaterialitatem Compleatur seu per rationem substantiae per se pure spi-
ritualis: sub ratione autem naturae Constituitur per radices intellectus
Comprehensivae sui ipsius

Pro^o, prima pars Conclusionis Ratio Substantiae
per se sume immaterialis est prima radix omnium Divinarum Attribu-
torum, et prout sic non explicatur in ordine ad operationes, sed tan-
tum in ordine ad existentiam: Ergo in illa debet poni Conceptus si fieri
talis Dei prout nomen essentiae significatur. Ant^o pro^o ex S. Tho-
ma quest. 14. art. 1. ubi probat ex Conceptu Sumae immaterialitatis
Convenire Deo Scientiam prout nomen scientiae intelligimus vim pro-
xime Cognoscitivam, quae quidem est primum Attributum Divinum, sed
quod radicat unum Attributum omnes radicat, non omnia raducuntur
ad unum primum radice: Ergo Ratio Sumae substantiae immaterialis est
prima radix omnium Divinarum Attributorum.

Secunda pars Conclu-
sionis pro^o natura Divina optime explicatur per radices primi At-
tributi: sed primum Attributum est intellectus a quo oritur proxime in-
tellectio qua Deus comprehendit se: Ergo sub Conceptu naturae bene expli-
catur per radices intellectus Comprehensivae Dei, ex quo inferat quo de
Essentia Dei respectu eorum quae expectant ad Lineam essendi pro ut hic
Dividitur seu Contraponitur Linea operandi non habet propriam ratio-
nem naturae Cur dantur Consequatur ad substantiam Sumae immaterialis,
et prout explicat habitudines ad esse, non vero ad operationes: unde Li-
cet Essentia sub Conceptu naturae non sit radix Attributorum expectan-
tium ad Lineam essendi, hoc tamen non obstanti non valet inferri quod
non bene explicetur natura quia debet explicari per radices omnium
Attributorum, hoc enim est falsum, nam sub Conceptu naturae debet explicari
in ordine ad Attributa ad Lineam operationis expectantia, seu quae
vere operativa sūt.

¶ Nunc licet explicare Authenticam S. Thomae
alatur pro obiectione prima S. Iniqua intentio S. Thomae ubi
Solutio est probare Consistentiam Verbi Cur Latet ad quod dicitur
hoc Discursu Verbum procedit in eadem natura Existens Cur Latet,
quia in Deo id est esse et intelligi: sed Verbo Communicatur intelli-

et. Cuius Communicatus esse. ex hoc autem non infertur D. Thomas inten-
dise probare Verbum esse filium, nam ad hoc assumptus virtus D. Thomas
alio modo nempe ratione similitudinis, et intentionalis quae natura-
lis quae ad rationem filii sequuntur.

UTRUM RATIO ESSENTIAE ET NATU- RE VIRTUALITER IN DEO DIS- TINGUATUR?

Conclusio est negativa et probatur quae in Creaturis non differunt Virtualiter, neque in Deo, sed Ratio essentiae et naturae non differunt Virtualiter in Creaturis. Cuius neque in Deo. maxima est Certitudo, nam quae in Creaturis disperse inveniuntur, in Deo adunata continentur: unde quomodo contingat quod non distinguantur in Deo, quae in Creaturis distinguuntur e contrario fumen evenire non potest. Minor probatur ultima differentia hominis quae est Rationalitas non solum dicitur rationem esse. Sed etiam naturae, nam non potest intelligi nisi cum habitudine habitus actionis Rationalitatis: et aliam autem non essentialis requirit intelligi nisi cum habitudine ad existentiam: Cuius ipsa Virtualitas essentiae continet rationem Naturae, atque adeo in Creaturis non distinguuntur, quod si dicas naturae et essentiae habent specificativa distincta nempe esse, et operari: Contra nos non specificatur a operatione naturae, sed ab existentia quae proxime respicit.

Ad quae t. in anima
Rationali Conceptus habitus operationum distinguuntur Virtualiter a

Conceptu essentia; Ex eia in Deo. Antecedens probatur, nam Aristoteles lib. 2. de anima ea dicitur per ordinem ad operationem. hoc modo: anima est qua vivimus & in ordine ad materiam sic: est actus Compositus. prima est definitio anime in ratione naturae. Secunda in ratione Essentia; Sed quae differunt in definitione differunt adequata: Ex d. Distinguo minores. quae differunt in definitione adequata Concedo. inadequata nego: itaque Definitiones illae non sunt adequatae districte eo quod una datur secundum ordinem ad materiam, alia secundum Connectionem radicaliter operationum quorum utrumque essentialiter anime Competit, et sic tales Definitiones non sunt adequatae, sed inadequatae: ex quo solus inferatur datus inter huiusmodi principia distinctionem Virtualiter inadequata quae non negamus.

Adfertur de ea d. Thomas 1 parte quest. 89 art. 2. ad 3. aliqua dici possunt Eiusdem naturae, non tamen eiusdem essentia; sicut omnia Calefacientia: et idem modis inquit d. Thomas exprimitur natura Divina per hoc quod dicitur quod tres personae sunt unius essentia; quod si diceretur quod sint unius naturae: Ex natura et essentia Virtualiter adequatae distinguuntur: patet Consequentia; si tantum inadequatae, non posset Salvari quod aliqua essent Eiusdem naturae, et non Eiusdem essentia; sicut quia Conceptus in, et Conceptus ad, in relatione tantum Virtualiter inadequatae distinguuntur, et non potest Salvari quod aliqua conveniant in Conceptu in, et non in Conceptu ad.

Respondet Concessa Ratione: negando Consequentiam: ad probationem dico Verum est, non possit Salvari absque distinctione Virtuali adequata convenientiam propriam in ratione naturae, et non in ratione essentia; falsum est autem quod si non conveniant proprie et in ratione naturae sequeretur distinctio Virtualis adequata, et quod de hoc loquitur d. Thomas: patet in exemplo aducto, nam duo Calefacientia non alio modo conveniant nisi quatenus Correspondet illis effectus eiusdem speciei, et solus est convenientia impropria et determinativa. Nota quod duo Calefacientia non dicuntur unius naturae; quia tantum habent unam naturam, hoc enim implicatorius est, sicut quod duo naturae conveniant in eadem actione, nam in Xpo probant Theologi distinctionem actionis ex distinctione

tionem naturam: un testat quod vivere nature Solus Conveniant in eodem effectu que Conventientia impropria est.

Obiit 3 ex D. Thoma ques.

29. art 1 ubi dicitur quod in definitione personae debet poni natura, non essentia, quia natura dicitur gradus magis determinatus quam essentia. Respondet non loquitur D. Thomas de natura pro ut explicat respectu ad operationem, sed pro ut dicit differentias specificas, neque loquitur de essentia secundum quod dicitur quidditates ab hominibus sed que primo intellectiva in potentia ad existendum. Sed loquitur de essentia pro ut significat ens quomodo virtualiter distinguitur a natura: nos autem loquimur de essentia pro ut dicit respectu ad existentiam, et de natura pro ut radicali principio proxima operativa, et sic dicimus. Solus virtualiter quidditates habere quod sit essentia et natura.

Ad quod 3 ex alia Auctoritate D. Thomae quest. 13 art 1 ubi probat Deum esse intellectivum, quia est immaterialis; ergo cum si immaterialis explicet quidditates, et si intellectivus habeat intellectum, necesse erit illa duo distinguere in Deo virtualiter, aliter unum ex alio non demonstratur. Respondet quod D. Thomas probat a priori Deum esse intellectivum ex immaterialitate, non intellectivum radicaliter, sed proximum: et hoc dicendum est quando D. Thomas dicit quod immaterialitas alius scilicet, est ratio quod sit Cognoscitiva nomine Cognoscitivi non intelligit principium radicale sed proximum.

Ubi aliter objectionem omittat. Nota quod intelligere radicaliter distinguitur virtualiter ab immaterialitate summa, non vero intellectivum proximum, ratio: quia intelligere non est deinceps entis, intellectivum vero est de genere entis, et conicitur cum existentia: nec cum sit principium effectivum vera experientia humana intellectivum, et unumquodque operativum in quantum est in actu necessario sequitur existentiam: intelligibile vero cum non sit de genere entis formaliter non sequitur existentiam, licet ex parte subtracti id est ex parte scilicet que intelligitur aut cognoscitur existentiam sequatur.

DES.

DE ATRIBUTIS IN COMMUNI

QUID ET QUOTUPLEX SIT ATRIBUTUM DIVINUM

*A*tributum ex Damasceno sic se habet. *Aspiritua ratio seu quedam forma absoluta in specie Athoma. Constituta formaliter et necessario existens quae ex modo nostro Concipiendi ad Essentiam Divinam per modum passionis, et proprietatis ipsius Consequitur. per esse formam absolutam differt Atributum a Relationibus Divinis; per esse in specie Athoma a Relationibus inadequate Atributorum quae proprie Atributa non sunt. per se formaliter existens in Deo a perfectionibus secundum quod Creaturatur quae sunt in Deo eminentes sunt; per se necessario existens ab actibus Libens; et Demum quod Consequatur.*

tur ad Divinas Essentias per modum proprietatis et passionis Constat
ex dictis.

Sic Conclusio: Divina Attributa Sicut Eminenter Virtualiter
plura: pro^o nam Sapientia dicitur: Spiritus Domini Sapientia dicitur
una, et multae, unicus propter Summam eius Simpliciter, Mul-
tiplex ob Virtualiter distinctiones eorum que in Attributa inveniuntur: ut
dicit S. Thomas quest. 102. ratione. Sic: quoniam Attributa Divina non
sunt actu plures, neq. plures rationes formales, Sed unica et Simplicis-
sima ratio, hoc tamen prestat quod prestarent plures si essent actu dis-
tincte, ad modum quo Virtus Solis quavis non sit formaliter Calor
prestat omnia que ipse prestat si adesset: Ergo Sicut Virtus Solis Emi-
nenter Calor est. vel Calorem habere dicitur: ita Divina Attributa Vir-
tualiter plura et distincta dicuntur.

Hoc ex Supposito habita hinc
pendende sunt Variæ Divinorum Attributorum partitiones: Attributa que-
dam sunt positiva ut Deus esse infinitus, bonus, iustus, Sapienter; que-
dam negativa, ut esse incorporeus, immutabilis & item alia sunt abso-
luta que nullus respectus importat ad Creaturas, ut esse Simplicis-
simus, unus, perfectissimus: quedam respectiva que sine ordine ad crea-
turas intelligi nequeunt, ut omnipotentia, providentia, iustitia, mise-
ricordia præterea quedam sunt que pertinent ad Subsantiam et esse dei,
ut Simplicitas, perfectio, bonitas, infinitas et alia: quedam vero ad ope-
rationem expectant, ut intellectus, voluntas, Omnipotentia, &c.

**AN ATTRIBUTA DIVINATA M INTER SE
QUAM AB ESSENTIA EX NATURA
REI DISTINGUANTUR?**

Sapino & Sanguis Centus de fide quod Attributa Divina neque inter se
neque ab essentia Divina distinguuntur scilicet: selectis Auctoritatibus

pro^o.

pro^o ratione: Deus est ens a se essentialiter: ex se et continere omnes perfectiones simpliciter simpliciter per sua essentia: Sed omnia attributa absolute important in Deo perfectiones simpliciter simpliciter: Ex se per sua essentia continent omnia attributa, atque adeo ab ipsis non distinguuntur realiter.

Suppono 2. distinctiones actuales ex natura rei provenire Consideratione intellectus: Sed non esse reales absolute, prove invenitur inter duas res diversas, Sed esse formales ex natura rei sive versari inter rationes formales natura sua distinctas, in quo sensu Scotus interpretatur hinc fideles dicitur, itaque talis distinctio vocatur metria, quia versatur inter distinctiones reales et rationis. his et aliis ex philosophia supponendis inter eam distinctionem Divina attributa et essentia, nec non et inter relationes ponunt Scotiste quos impugnavimus primo omnibus illis rationibus quibus in Logica fuit distinctio Confutabimus quas habitatur causa omittimus.

Impugnamus eam Secundo Argumento Theologico nam sicut P. P. Ecclesie: Deus non solum est bonus sed ipsa bonitas, non solum sapiens, sed ipsa sapientia, ac demum omnia sua attributa non solum predicari in concreto sed etiam in abstracto, Circa hoc unicus Allegabo Testimonium S. Augustini Libri de Civitate Dei Cap. 10. Unitas unus est Deus, solus, bonus, magnus, et eternus, omnipotens ipse sibi unitas, veritas, magnitudo, bonitas, omnipotentia: Sed si veritas ex natura rei distingueretur ab attributo hoc non potest dici: Ex d. Min^o. Constat nam sicut in sententia essentialium relatione ex natura rei distingui a fundamento ite propositiones sunt false albedo est similitudo, generatio est lateranitas ita ite propositiones esset false quam absolute, et in sensu proprio potest predicari de Divina essentia: Deus est unitas, Deus est bonitas: Ex tali distinctio non datur d.

Denique et principaliter nam sequeretur ex contraria sententia Deum esse impotentia reali et formali ad omnia sua attributa, Consequens est falsum et contra Summum Deum actualitatem (nam ut constat ex Concilio Lateranense Cap. 2 Lateranense Constitutus ex essentia et lateranitate, est Summe unus et omnino simplex) ex se Deus intelligens ut Constitutus ex essentia et intellectione (idem de aliis attributis) est Summe unus et omnino simplex: Ex attributa Divina non distinguuntur neque inter se, neque ab essentia ex natura rei: pro^o Conseq^o. Si distinguerentur ab essentia realiter entitative,

essentia esse in potentia reali Entitativa ad illas: ergo si ab illis distinguatur scilicet formaliter, erit formaliter scilicet distincta ab illa.

Respondetur

negando sequela nam eo ipso quod essentia scilicet Entitativa identifice-
tur cum Attributa est ens per essentiam, actus purus, et infinita simpli-
citer, et sic repugnat esse aliquid in potentia reali, licet admittatur
distinctio ex natura rei: Sed Contra, ex hoc Solus Sequitur quod non
sit in potentia reali Entitativa ad Attributa, non vero quod non sit
in potentia reali formali si ab illis ex natura rei distinguatur quod
si Concedant habemus intentum.

ARGUMENTA SCOTISTARUM RESOL- VUNTUR.

Argumenta & illa differunt ex natura rei que differunt definitione, nam
definitio explicat naturam rei; Sed Attributa inter se et Comparata cum
essentia differunt definitione: Ergo & Confirmatur quod Convenit in-
tellectui et Voluntati ut sic necessario Convenit intellectui et Volun-
tati Divini; intellectui et Voluntati ut sic Convenit distinctio Essen-
tialis: Ergo &.

III Hoc argumentum vel nimis vel nihil probat nam que di-
ferunt definitione et essentia, in Entitate differunt: Ergo distinctio erit
realis Entitativa quod Scotiste negant Catholici negant: unde dis-
tingo maius que differunt definitione adequata Cere. in adequata neg-
taque intellectus et Voluntas Divina dupliciter defini potest vel
adequate pro ut sunt qualitates a Deo, vel ad Summum a Beatis defi-
niri possunt, vel inadequate pro ut a nobis Viatoribus imperfecte
Cognoscuntur: et hoc modo diversis definitionibus definiuntur non
pro ut sunt in se, sed ratione nra, neque obstat quod ut definitio sit
bona deest Constante essentia rei, nam Solus Sequitur quod si adequat

pro ut a Definiente Concipitur, non vero pro ut est in se, quando
definitio est inadequata, ad Confir^m. distⁿ. min^m. distⁿio essentia-
lis realu neq. realu vel rationis Conc^{do}.

Argumenta 2. ea de quibus ve-
rificatur predicata Contradictoria distinguuntur in 2. Cui idem de-
codet non possit affirmari et negari, ea verificatur de intellectu et Vo-
luntate Divina, de intellectu quod sit principiu in quo generatur
de Voluntate quod non sit, de essentia quod comunicetur filio, de fi-
lio quod non comunicetur. Eaq. d. hoc fundamentu fuit Liberti ad cre-
rendam distinctione Entitativam inter essentia Divina et Relationes,
que Sententia ut pote heretica damnata est in pluribus Conciliis sed his
omissis ne Contumelia videatur nos respondere dicimus, quod ad hoc
ut verificetur predicata Contradictoria. Sufficit quod detur distinctio ra-
tionis inter essentia et attributa, ut est expressa Doctrina S. Thomae in 1.
distⁿ. 2. quest. 1. art. 3. ad 6. et art. 4. ad 2. et art. 5. ad 3.

Sed inest in il-
lo Signo in quo verificatur de aliquo predicata Contradictoria de-
bet esse distinctio, sed precisa quacumque Consideratione intellectiva de in-
tellectu et Voluntate Divina verificatur predicata Contradictoria. Eaq.
d. : Resp. quod hoc argumentu Solus probat dari distinctioe natura-
ler Sumptor pro fundamentali rationis quod Concedimus: Licet enim dis-
tinctio rationis fiat ab intellectu, fundamentu tamen eius non in-
sideratione precedat, et hoc Sufficit ut Contradictoria verificentur, in-
de potest negari de Voluntate, quod de intellectu affirmatur ante
operatione intellectus.

Sed videtur intellectus Divinus se ipso Com-
prendens Cognoscit Verbu Divinu procedere per intellectus, et spiri-
tu Sanctu non per intellectus, sed per Voluntate. Eaq. de intellectu et
Voluntate Divina a ipso Deo Cognitis verificatur predicata Contra-
dictoria, et tamen pro ut Obstantur intellectui Divino non distingun-
tur ratione neq. fundamentaliter. Eaq. d. distⁿ. min^m. pro ut Obstantur
non distinguntur ratione exercata, et Effectiva, hoc est quod intellectus
Divinus non faciat talis distinctione Conc. Signate et Objective
id est quod talis distinctio sit factibilis ab intellectu Creato neq.

Sed ins-
tabis repugnante intellectui Creato aduq. Verbu procedit per intellec-
tus, et non per Voluntate, nam processio Verbi non dependat a posi-
bi-

bilitate intellectus Creati, repugnante intellectu Creato non esset distinctio rationis factibilis ab illo, neque fundamentum falsi distinctio-
nis ex Veritate illorum Contradictoriorum ab illa non dependet. neq; maius
repugnante intellectu Creato potente distinguere inter intellectum et Vo-
luntatem Divinam, repugnare pluralitas nominum, quae Supponit distinctio-
nem Conceptuum, et Sic repugnaret intellectus et Voluntas Divina,
ut diversimodi nominabilis et Conceptibilis, ex quo etiam repugnaret
Verificatio Contradictoriarum. Ad probationem hinc processione Ver-
bi non dependere a possibilitate intellectus dependentia proprie dicta,
dependere tamen dependentia non stricta et posteriori Consistente
in Conexione Metaphysica quae a Thomistis admittitur.

DISTINCTIO VIRTUALIS INTRINSI- CA EXCLUDITUR ET AD OBIEC- TIONES RESPONDETUR.

Exclusa distinctio formali ex natura rei, excludenda venit dis-
tinctio Virtualis intrinseca quae ponunt PP Jesuitae inter essentialia,
et Relationes: alii inter Attributa de quibus verificantur predica-
ta Contradictoria: Contra ipsos exq;.

Sic nra Conclusio est Comu-
ni Sententia Thomistarum: non est Constituenda in Deo distinctio Vir-
tualis intrinseca Realiter Existens ante operationes intellectus, dis-
tincta a distinctio-
ne fundamentali rationis: pro^o ad hoc admittitur
falsi distinctio in Deo, ut de intellectu et Voluntate Divina pro ut
in se existunt negetur Realiter aliquod predicatum Reale de intelle-
tu

tu quod affirmetur Realiter de Voluntate, et Contra, scilicet Realiter intellectus est principium generationis et non processionis, Realiter autem Voluntas est principium processionis et non generationis: Sed hoc implicat salva identitate reali et formali inter intellectum et Voluntatem quae predictae Admittunt: Ex quo falsitas distinctio de minori quae sola difficilis est pro, quia intellectus et Voluntas Realiter formaliter identificantur, haec propositio intellectus pro ut aperte se existens non est Realiter Voluntas Verificari non potest: Sed omne predicatum quod de intellectu verificatur Realiter est idem cum Voluntate: Ex quo non potest negari de Voluntate, vel Contra si posset negari de Voluntate ut Constituta in suo esse poterit etiam negari de intellectu cum Realiter identificentur.

Dices filiatio Realiter negatur de Latere, et non de Essentia, et tamen Essentia et Latentitas sunt Realiter idem: Ex quo intellectus et Voluntas sunt Realiter idem &c. Resp. filiatione distincta quae a Latentitate sumpta formaliter, ut hoc nomine Latentitas significatur, et ut sub stat diverso Conceptu quod nos illa ab essentia distincturimus, non autem negatur de Latentitate filiatio sumpta pro ut se adequatè aliis haec esset Vera Realitas: quae est Latentitas non est filiatio: Ex quo Sequeretur quod essentia non est filiatio: unde Solus Sequitur ex instantia quod Voluntas ut hoc nomine significatur, distinguatur ab intellectu (ad verum non esse distinctionem Realem inter intellectum et Voluntatem Divinam, haec enim in Deo implicatorum est) negatur de illa esse principium Verbi, quod libenter fatemur, non de illa Realiter sumpta, sed de illa ut infra dicemus.

Sequitur & quod Voluntas possit fundare Distinctionem rationis ab intellectu Divino Convenit Voluntati pro ut est in se; Ex Voluntate Divina pro ut est in se Conveniunt predicata Contradictoria, cum illa Conveniant ratione distinctionis fundamentalis: Sicut. Conseq. Voluntati Divinae pro ut est in se adequatè neg. inadequate inadaptatione rationis fundamentalis Conc. Ad Contrarium intendunt Verificari de intellectu et Voluntate Divina propositiones Contradictoriae Secundum quod sunt in se, praecisa distinctione rationis et illius fundamenti. nos in ipso fundamento propositiones Contradictorias Componimus: unde Licet Verificentur

de intellectu et Voluntate Divina ut sunt in se, non tamen sine distinctione rationis vel in ordine ad illa.

Dices ratione distinctionis rationis non potest intellectus negari de Voluntate: Ex neg. ratione talis distinctionis potest affirmari quod intellectus sit principium generationis et non Voluntas: Facet Conseq. quia isto modo arguebamus contra adversarios: diximus enim quod si Voluntas et intellectus sunt realiter formaliter idem, omne predicatum quod de intellectu verificatur debet verificari de Voluntate: Sed iuxta nos etiam si intellectus et Voluntas sint realiter formaliter idem, non omne predicatum quod verificatur de intellectu debet verificari de Voluntate, et hoc ratione distinctionis rationis: Ex potiori iuxta ratione distinctionis virtualis.

Resp. Con. An.

neg. Conseq. ad probationem Con. An. neg. Conseq. nat. Contra idem ideo ad sunt distinctiones virtualiter intrinsecae, ut de intellectu et Voluntate pro ut in se existunt, omni alio secluso relictis predicatis de Voluntate, quod de intellectu affirmatur: ad hoc quod probavimus requiri distinctionem realem inter predicatum et Subiectum, cum autem haec distinctio realis inter intellectum et Voluntatem non datur, non potest intellectus realiter sumptus negari de Voluntate: ita Similiterea quia inter principium quo Verbi, et Voluntas non datur distinctio realis, non potest esse quod principium Verbi de Voluntate relictis, vel sedat disparitate.

Explicatur quia unus attributus non potest negari de alio, si ergo propositio est falsa: Iustitia non est Misericordia: hoc non obstantia definitione unius attributi vere negatur de alio, et illius definitione, ita ut haec sit Vera: id quod Deus punit non est quod miseratur: et haec falsa: Iustitia est id quod Deus miseratur: ratio est, quia in affirmatione unius attributi de alio fit sensus identitatis, et sic in illius negatione negatur de illis identitatis: in affirmatione vero definitionis unius attributi de alio fit sensus reduplicativus et omnino formalis: unde in illius negatione non negatur identitatis realis formalis sed solum rationis.

DISTINTIO RATIONIS RATIOCINATE IN DEO ADSTRUITUR.

Conclusio qua scilicet expressè fecit Communis est inter Thomistas Contra Nominales et alios pro. primo, Nomina Attributorum Divinorum non sunt Sinonima sicut Marcus, Julius, Cicero, et Licet eadem perfectiones significant essentialiter, et formaliter, non tamen illas explicent sub eadem omnino ratione, et consequenter Conceptibus his Correspondent in Deo Diversæ rationes obiectivæ, huiusmodi diversitas non sumitur aequaliter ex nro intellectu, sed fundatur in Eminentia perfectionis Divinæ comparata cum deficientia nri intellectus non valentis illas unico Conceptu attingere, Concipere, et nominare: eaq. talis distinctio est distinctio rationis ratiocinatæ.

Secundo pro. ratio distinctur ab essentia rationis rationate: eaq. et Attributa: patet Conseq. si enim prima distinctio fundatur absq. ulla imperfectione in Deo, cur non Secunda. Int. pro. De essentia et Relationibus verificantibus propositiones Contradictorie, scilicet: Essentia Communicatur filio, Latetatus non Communicatur filio. propositiones Contradictorias non possunt verificari absque aliqua distinctioe, nisi distinctioe rationis rationate: eaq. d.

Adquiritur t. ab Autoritate essentia Divina neq. ratione distinctur a Personis, ut Latet ex Concilio Remensi sub Eugenio 3. Celebrato: ubi Pontifex decrevit Contra Libertatem, ne aliqua ratione inter naturam et Personam divideret: eaq. cum id sit dicendum de essentia et de Attributis, ac de essentia et personis sequeretur d. Resp. Pontifici loqui iuxta mentem Libertatis distinguentis naturam a personis, non solum Mathematica ratione que solum abstractionis et Considerationis est, sed Consideratione et abstractione Theologica que omnes Considerationes intellectus Antecedit hec enim omnis heresis Libertatis ut passim ab A. A. defenditur.

Adquiritur

Arguitur 1^a a ratione non minus unus Attributus est idem cum
 essentia quam essentia sit; ipse intellectus nullus habet fundamentum
 in essentia ut distinguat eam a semetipsa: Ergo d. mai^r patet nam
 identitas inter essentiam et Attributa est Summa. Sic. mai^m scilicet
 Con. Ratione neg. nomine essentiae significatur explicita una
 formalitas partialis Dei, et per rationes distinetur ab aliis: unde una
 est se, et ratione: formalitas vero realis, quae est essentia et Attributa,
 et si una sit in se, per intellectus est dividibilis in diversas formalitates,
 unde bene stat quod conflatur sit unus vere et realiter, non
 solum Ratione.

Arguitur 2^a si essentia distingueretur virtualiter
 a Sapientia. 1°. Sequeretur essentiam distingui virtualiter a se ip-
 sa, quod pro^r. Sapientia est essentia Summa: Sed Sapientia distingui-
 tur virtualiter ab essentia: Ergo et ab ipsa. neg. Sequetur, ad pro^r.
 dico non esse verum mai^m nisi in sensu identico, non vero formali:
 nisi, vero est vera in sensu formali, et Variatio appellatio de iden-
 tico ad formalem: unde non valet Consequentia, unde neg. ista, Sapi-
 entia est Attributus essentiae; Sed Sapientia est essentia; Ergo est At-
 butus essentiae. Ratione omittimus.

Ad arguitur 3^a, ex Averro^e si daretur
 fundamentum in eminentia perfectionis Summae comparata cum
 deficientia nisi intellectus ad distinguere rationis, inter Attributa et
 essentiam, in quolibet Attributo respectu sui ipsius daretur huiusmodi
 fundamentum, et sic intellectus posset Concipere in Deo plures Sapien-
 tias ratione distinctas, cum Sapientia sit infinita, Eminentis, et infinite
 perfecta. = Resp. Sapientia Summa pro ut obicitur intellectui non
 potest esse infinita partialiter in linea formali: Sicut in linea es-
 sendi, ideoque non prebet fundamentum, ut a nobis plures Sapien-
 tia distinguantur: Deus vero plures perfectiones in se continet in-
 finitas in omni linea, et per se ad diversas lineas expectantes,
 ideoque prebet fundamentum, ut a nobis Concipiatur uno Conceptu
 ut infinita Sapientia, et aliud infinita Misericordia, et sic de reliquis.

Arguitur
 ultimo implicat in Deo Compositio rationis; Ergo et distinctio rationis:
 Sic. Ant. Compositio rationis ex Conceptibus non se mutuo includit
 tribus, quae est simpliciter Compositio Con. Ant. ex Conceptibus mu-

tuo se implicite includentibus, et non se mutuo explicantibus
 que est Compositio Secundus quod in Linea Compositionis rationis
 neq. Ant. et Conseq.^m

Sed instabit implicat Concipi in Deo cu fun-
 damento in se potentialitas; Cui et Distinctio rationis. Cui fundamen-
 to in se patet Conseq. non minus opponitur Deo potentialitas quat
 distinctio, nat sicut potentialitas opponitur actui puro, ita Distinctio
 Summe unitati. Distinctio Ant. potentialitas secundus quod sepu-
 nat Deo scilicet peres Explicitus neq. Ant. potentialitas Simpliciter
 Conc. Ant. nat sicut Compositio rationis Secundus quod na
 sepu nat Summe Simplicitati, ita potentialitas Secundus quod no
 sepu nat Actui puro, ac per conseq. distinctio rationis actui pu-
 ro, hec potentialitas que dialectica appellatur Consistens in me-
 ra non Explicatione unius perfectionis Divine in alia quat opti-
 me Componitur in Deo.

RELIQUA ARGUMENTA SOL- VUNTUR.

¶ Requiritur v. si Attributa distinguuntur ratione ratiocinata inter
 se, et ab essentia. Sequeretur quod essentia per rationem in Equali per-
 fectione. Consequens est falsum. Ergo d. mai. pro. intellectus scilicet dis-
 tinctus a Voluntate, scilicet est perfectior Voluntate. Ergo distinctus per
 rationem, est per rationem perfectior, falsitas Consequens pro. quodlibet
 Attributum est ens per essentiam, et infinitum; Sed in infinito Simpliciter
 non est dabile maius. Ergo unum Attributum maius alio non est. Secundo
 alia essentia ut Volens est perfectior entitative essentia Secundus se.

Comi

Consequens est falsum alias esset infinite perfectus, non esset. Ultimo ut de-
 tur inaequalitas inter deo in perfectione deo et uno Carete perfectione
 ne Abecius: Sed uno Attributo non Caret perfectione alterius, siquid-
 de illis includit: Cap. 8.

Resp. ad Anjum^m Conc. Sequela, ad pro-
 portionem in Contrario dico quod Attributa virtualiter inter se distant,
 sunt infinita, quodlibet in propria linea, et sic identice quodlibet
 est infinitum simpliciter: ex quo tantum sequitur scilicet non posse ex-
 cedi, non vero quod virtualiter, sive fundamentaliter, et per ratio-
 nes excedantur: Essentia namque secundum conceptum essentiae, non est
 explicita infinita simpliciter, sed tantum in propria linea formalis,
 et in aliis formaliter, cum infinitate non obstat excedi a se ipsa
 ut Volente, nam non solum dicitur essentia, sed essentia et Volun-
 tate; et est responsio ad Secundum. ad ultimum Dist^m min^m non ca-
 ret explicita neq^m min^m implicita Conc. min^m et quando J. August.
 asserit quod personae Divinae sunt Equales est intelligendus de Equi-
 tate Reali personarum quae docet fides: ex quo tantum sequitur quod
 Attributa sint equalia inter se scilicet quod faciemus, non vero
 per rationes et secundum explicitum.

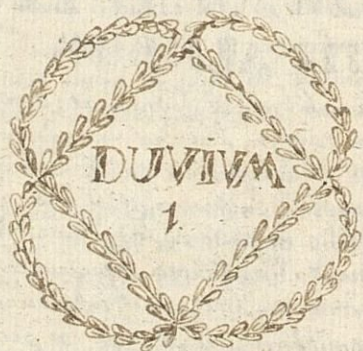
Quaerit An Attributa tot in-
 ter se quae ab essentia distinguantur? non solum penes explicitum,
 sed etiam penes implicitum, quod idem est ac inquirere: Utus de-
 tur distinctio obiectiva facta inter essentiam et Attributa quae Attribu-
 ta inter se? Resp. negativae et pro^o, si essentia distinguatur ab
 Attributis obiective, esset in potentia Logica ad illa; hoc non potest
 esse, nam alias sequeretur quod non esset infinite perfectus, siquid-
 de non includeret perfectiones Attributorum: Cap. 8. Sequela pro^o nam
 quod est in potentia Logica ad aliquid est genus respectu illius,
 genus non includit perfectiones differentiarum: Cap. 8. quod si di-
 cas quando unus sequitur ex alio non includitur in illo,
 Attributa sequuntur ad Essentiam: Cap. 8. Distin^o. si se-
 quuntur Sequela Reali formali vel Logica Conc.
 si virtualiter tantum et Dialectica neq^m At-
 tributa solum sequuntur ad Essentiam vir-
 tualiter et penes explicitum.

DE ATRIBUTIS DIVINIS IN PARTICULARI

DE SIMPLICITATE DEI

Recte docet S. Dionysius Lib. de Mystica Theologia Cap. 2. Theologia dicitur ad Deum Cognitionem procedere, prius Sculptoriam Artem, et deinde Lictoris industriam Emulaxi, Sicut enim Sculptor subis lignis et marmoris materia dolat, et sculpsit. Sicque per destructiones statuas perficit, sic Theologus ut perfectionem diuine essentis edeat, prius de se vel ab illa actualissima, et simplicissima natura omnes defectus et imperfectiones creaturam abstrahere, et postea ad instar Lictoris diuersis coloribus eas pingere, variis que perfectionibus eas exornare.

Hanc.

Hanc Inter imitatur N. Ang. Pre.^r Cui ordini ad meto-
 dum inherentes, prorsusque de aliis perfectionibus de his disputa-
 mus pauca de Divina Simplicitate dicemus.

**EXCLUDITUR IN DEO COMPOSITIO
 NON SOLUM SUI SED EX CON-
 SORTIO ALIORUM.**

*S*implicitas ut sic nihil aliud significat, quam negatio Composi-
 tionis: ita est duplex nempe, *I*ntinica ex materia et forma, vel ex
 Subiecto et accidente: *M*etaphisica ex essentia et existentia, vel ex
 Supposito et natura: *L*ogica ex genere et differentia, iste proprie sunt
 Compositiones de quibus in presenti loquimur. *N*oto Secundo preter
 Compositiones intrinsecas Simplicitati repugnantes, alia esse Extrin-
 seca. *1*o materia prima que licet in se intrinsece in Composito sit: ta-
 men venit in Compositiones aliorum, et est primus Subiectus ex quo
 omnia Elementa, et Mixta Componuntur, his Suppositis.

*D*ico 1° Deus
 est simplicissimus, et Solutus Compositionis Expertus: hec Veritas Catho-
 lica demonstratur primo a S. Thoma, quia omne Compositum est poste-
 rius suis partibus, et dependens ab eis: Sed Deus est primus ens, et in
 eo nihil est prius aut posterius, neque ab aliis dependens: *C*aq. 1.
 Secundo Omne Compositum Causatum habet unum, que Coniungat
 Extrema, que enim inter se diversa sunt, in aliquod unum non Conveni-
 unt, nisi per aliquam Causam adunantem illa: Sed Deus Causa non ha-
 bet est enim omnium prima: *C*aq. 2. et noto quod duplex datur Sim-
 plicitas, una per partem potentialitatem, nihil dicere dicente, et est pro-
 pria materie: alia per partem actualitatem et est propria perfectio solius
 Dei, que non solum unum dicitur, quia Deos solius non habet, sed quia
 in

in Deo nihil est, quod non sit Deus. Contra hoc Doctrina militat
 horum hereticorum dicentium Deum esse Corporatum, quos sepius sacra
 scriptura Patris in Locis, neque illis favent Loca aliqua, quae adu-
 cunt: ubi mentio fit, ut brachi, ut dextera, ut auditus, ut Visus
 Dei, ut dimensionis, longitudinis, extensionis, et profunditatis; hec
 enim in sensu Metaphorico intelligenda sunt: ita ut brachia
 significet potentem, profunditas vim eius Cognoscendi Occulta, alti-
 tudo Excelsa Virtus Super omnia, et sic de aliis. Non obest Divi-
 ne Simplicitati Misterium SS^e Trinitatis quamvis in eo Colpos-
 cat fides tres personas distinctas in eadem essentia, nam ut docet S.
 Doctor in 1. Distin. 4. art. 3 ad 2. perfectio personalis Comparata ad
 essentiam non differt ratione ab ipsa, id est non facit Compositionem
 Cuius ea: Sed Comparata ad seum Correlativum, facit distinctionem
 Verborum, Sed ex illa parte non est aliqua unio: quibus Verbis de-
 clarat, quod ut Divine persone Compositus Efforment Cuius essen-
 tia deberent unire inter se sub ea ratione sub qua relative dis-
 tinguntur, si verum non unirentur, Sed potius opponuntur ex neutra
 parte, fit Compositio.

Dico 1. impossibile est quod Deus veniat
 in Compositionem aliam, est Contra Philosophos Antiquos asseren-
 tes Deum esse animam mundi, et singulas eius partes in formare, sicut
 anima partes Corporis. pro^o 1. a S. Thoma quia Deus est prima
 Causa Efficiens omnium rerum, cuius non est intrinsicam Compositio, sed
 extrinsecam efficere: Secundo Deus est primus et perfectissimus Agens,
 quod autem venit in Compositionem non est primus et per se Agens,
 Sed potius factus et Compositus. Tertio quia Deus est perfectissimus
 et Completissimus ens, omnis autem pars Componens est imperfec-
 ta et incompleta, et dependet a Causa Efficiente ut alteri Coniun-
 gatur.

Dices persona Xpi est Completa ex personarum Verbi
 et humanitate assumpta, ut docent Theologi in tractatu de incarna-
 tione, et definitur in 3. Sinodo generali sic: si quis non Confiteatur
 unionem Verbi ad Carnem Coniunctam anime rationali in Compo-
 sitionem anathema sit: et Leo Papa ad Julius docet: Xpius Constat
 triplici Subiecto, scilicet Verbo, anima, et Carne: cap. 1.

Respondes

Conce. Ant^o. Distin. Conseq^o. per modum partium intrinsicam Componentis
 neq^{ue} per modum Completis et accuantis aliquam naturam Conc. duplex

data

divina Compositio, una que fit ex partibus incompletis et inter se subordinatis necesse se dependentibus, quarum una ab alia perficitur, talis est Compositio ex materia et forma, vel ex Subiecto et accidente, et hoc est involuat imperfectiones independentes et informativas Deo sequuntur. alia est que Thomae dicitur virtus seu terminabilis est intrinsece Completo et actuando, quo pacto Subsistentia virtus naturalis: hoc genus Compositionis, que nullo modo Divinae Simplicitati operat, dicitur Theologi cum est Thomae quest. 2. art. 3. separata in 6. pro de qua ibi scribitur.

EXCLUDITUR IN DEO COMPOSITIO GENERIS ET DIFFERENTIE

Relictis aliquibus probationibus, pro^a brevitate nostra Conclusio: impossibile est id quod est infinitum in aliquo ordine Constat ex duobus rationibus in eodem ordine distinctis et Limitatis: Sed genus et differentia sunt quod finitum et Limitatum, et essentia Divina Simpliciter infinita, in genere entis: Cuius dicitur max^a Constat, quia infinitum non potest fieri ex rationibus finitis: min^a, vero pro^a genus et differentia mutuo se Excludunt in suis Conceptibus: Cuius Conceptus differentie non includit rationes entis, quod continet genus, nec e converso: Cuius quilibet ex his rationibus est finitum et Limitatum.

Dices

si Deus non habeat differentiam propriam maxime quoad rationem istam est Excludere perfectiones aliorum quae formaliter non continent: Sed hoc ratio non probat: Cuius dicitur min^a prob^a, si aliquid probaret, probare etiam in Deo non datur differentiam analogam, nec etiam per differentiam analogam de se. Excludere perfectiones aliorum: L. 2. p. 2. no^a 2. min^a, ad probationem neg^a max^a, Conceptus sive ra-

tio differentie analoge, nullas perfectiones excludere potest, aliter,
 Sed istud particularizat naturam in qua est, si natura est infinita,
 Cui natura infinita exigat includere in se perfectiones omnes, Diffe-
 rentia analoge nullas perfectiones excludere potest, aliter, non esset
 infinita natura, si autem differentia analoge invenitur in Crea-
 turis, ut est Ratio Substantie, Secundum Conceptum essentialis Res-
 pectu Accidentis, tunc differentia analoge excludit perfectiones
 aliter, non ratione sua, Sed ratione naturae limitatae.

Dices 2.

Deus differt ab omni Substantia Creata, ab Angelo et Homine, Li-
 cet pro aliis Creaturis Homo et Angelus ratione intellectualis Cui
 Deo: Sed quod differt specie ab aliis constat genere et Differen-
 tia: Cui Deus constat genere et Differentia. = Resp^o Dist^o ma^m
 Deus differt specie proprie neq^m ma^m improprie Cui ma^m Sicut
 enim non datur Ratio Substantie Communis proprie Deo et Crea-
 turis, Sed tantum analogice, sic neque Ratio differentialis, atque
 adeo neque species.

DE PERFECTIONE DEI

Abstrahi ab esse Dei defectibus sciat omnes perfectiones creatas ei
 tribuere, quae in Deo contineri indubitanter est. ut acutissimi ratio-
 nibus probat M. Loret: unde solus est difficultas quomodo Deus
 illas contineat; ad quod. Superandum est primo; duplex esse genus
 perfectionis, quaedam perfectio dicitur perfectio simpliciter simpliciter,
 quae in suo Conceptu formali nullas imperfectiones includit, et theo-
 logi Cui Aristoteli in monologia Cap^o II illas definiunt: quae melior
 est ipsa, quam non ipsa, sicut quae melior est ear absolute habere,
 quam non habere. Vg^o Sapientia, virtus, intellectus, & absolute enim
 melior

melius est vivere quod dicitur. Cetera: alia perfectio est pure Sim-
plex ut in Sententia probabitur. Sunt relationes Divinae quibus non
convenit aliam definitionem sine limitatione. Cum illa una unde Pa-
ter equè se habet unde non est melius esse Patrem, ac
non esse Patrem.

Alia est perfectio Secundum quid quæ aliquas
imperfectiones. Semper includit, et sunt omnes perfectiones
Creatæ. Supra 10. quod aliqua perfectio simpliciter potest in
aliis contineri: primo formaliter, sicut rationalitas in homine.
Secundo Eminenter sicut calor in Sole. Tertio Virtualiter si-
cut plantæ in Semine. Quartus potest aliquid contineri Emi-
nenter duobus modis; scilicet Eminenter formaliter sicut ve-
getativus et sensitivus in Anima rationali. et practice et spe-
culativus in Intellectu, vel Eminenter Virtualiter sicut Ca-
lor in Sole; denique Contineri Eminenter formaliter hodie duo-
bus modis esse potest; scilicet perfecte et quando inferioris
in Superiori continetur à primo gradu usque ad ultimam
differentiam: et imperfecte quando Solus continetur quoad sa-
biones generales et communes.

Dico primo omnes perfectiones
Simpliciter Simples Continentur in Deo formaliter Eminen-
ter pro^o Deus est Summe et infinite perfectus: et formaliter Con-
tinet in se omnes perfectiones Simpliciter Simples: Sed perfectio-
nes Simpliciter Simples nullam dicunt imperfectionem in Deo
ex^o Deus eas formaliter Continet.

Dico Secundo perfectiones Crea-
turarum non sunt in Deo formaliter, Sed tantum Eminenter per-
fecte, ita ut illas Continent non secundum rationes genericas, sed
Secundum specificas et individuales. pro^o quoad primam partem,
quæ sunt formaliter in Deo, formaliter de illo dicuntur: sed per-
fectiones Creaturarum de Deo formaliter non dicuntur: ex^o t^o min^o
constat, aliter Deus diceretur Leo, Petra & propriè et non Solus
Metaphorice: Secunda pars pro^o Deus est causa Equivoca Crea-
turarum; ex^o Continet Eminenter perfectiones illarum. Conseq^o pro^o
Causa Efficiens in ratione qua est Efficiens deest in se præhabere
Virtualiter aut Eminenter effectus, ea vero ratione qua est
Equivoca deest illis nobilitate modo, et sublati imperfectioni-
bus

bus in se prehabere, ac proinde Eminenter: Ergo d. quod autem
 Continentia illa sit perfecta, et se extendat ad res individuales
 pro^o, ex S. Thoma quest 14. art. 6. ubi ait omnia in Deo pre exis-
 tur, non solum quantum ad id quod est Comune omnibus, sed etiam
 quantum ad ea secundum quae res distinguuntur.

Ex dictis inferre
 perfectiones omnium Creaturarum multo perfectione modo Conti-
 nentur in Deo, quod patet in Veritate Solis, nam Sol non attingit per
 se primo in sebus inferioribus, nisi rationes virtutis, aut Corporis
 corruptibiles, quae cum sit potentialis aut generica, non includitur
 in ultimo illius differentis, et sic non continet res inferiores, nisi
 Continentia eminentiāli imperfecta. Deus autem sua Causalitate
 per se primo pertingit in sebus Creatis rationes producibilitatis
 quae per se primo correspondet Universalissime Causae, unde Causa
 huiusmodi si transcendit formales inbibita in modis et diffe-
 rentis Creaturarum, Deus illas continet quodam modo Emi-
 nentiāli perfectissime, et se extendit, non solum ad rationes gene-
 ricas, sed etiam ad rationes atomas et differentiales.

Dicto 3

Deus cum Creaturis non est aliquid maius aut perfectius inten-
 sive, imo neque extensive proprie quod Deus solus, ut colligitur ex
 Dicto Thoma Contra Durand et alios: pro^o ex sacra scriptura,
 praecipue ex illo versu: omnes gentes sic sunt conat eo, quasi
non sint. Ergo neque ex accessione Creaturarum ad Deum: augere
aut huiusmodi accessio nihil sit pro^o, etiam Apus: tractatu 11. in Joane: si
fueris sine Deo minus es. Si fueris cum Deo, Deus maior non est
non ille maior, sed sine illo minor.

Pro^o 2 ex S. Thoma asse-
 rente bene Creaturam se habet ad increatum sicut punctum ad lineam,
 sed punctum cum sit indivisibile aditum lineae non facit maius: Ergo d.
 Deinde alia ratione S. Thomae pro^o inferitur ex additione alicuius fi-
 nis non facit maius ex philosopho: sed Deus est simpliciter infinitus,
 creatura simpliciter finita: ex d. licet tamen non faciant maius exten-
 sive proprie, bene tamen extensive improprie, quia sunt plures res, et
 plures modi habendi earum perfectione.

DE BONITATE DEI.

De bonitate Dei dici potest, quod de Paradisi Gloria d' Augustinus descripsit: Desiderari potest, Concupisci potest, Suspirari potest, Verius ex placere non potest. Nota primo quod bonum potest sumi tripliciter, primo absolute seu fundamentaliter pro eo quod est in se perfectum in suo genere, sive cum nihil de est ex his que sequuntur ad eius perfectionem, et integritatem, sicut aqua dicitur absolute bona, quia habet omnia accidentia, et omnes qualitates sibi derivatas. Secundo potest sumi bonum respectivo seu transcendentaliter, et sub hac ratione consistit formaliter in convenientia cum Voluntate, ex qua oritur appetitabilitas per modum passionis ad illam consequentis. Tertio pro modo perfecte et rectitudine qua res intellectuales bene moliter denominantur, idque fit dupliciter, vel actuali bonitate, quatenus operantibus, bona moliter idem sepe ratione conforma exercentur; vel actualitatem, quatenus sic sepe disponit per gratiam, et habitus infusa recteque potentiam ad bene moraliter operandum.

Nota 2 quod ad rationem boni simpliciter, non solum sequuntur quod in se sit perfectum, sed etiam quod sit dispositum et perfectivum aliorum, ut docet S. Dionysius de Divinis nominibus Cap. 5. et S. Thomas 3. parte quest. 1. art. 1. dupliciter aliquid potest esse dispositum, scilicet, per modum cause efficientis, et dando illi esse, et per modum finis adiuvando appetitum creaturam quod perfecte satiendo et quietando.

Nota 3 quod aliquid potest dici tale per eventum duobus modis primo ex parte Subiecti, secundo ex parte predicati, primo modo est quando illud in Convenit ex vi essentis, et per ab alio extrinseco, sicut Theologia dicitur per eventum Naturae. Secundo modo quando non solum ex vi essentis habet aliquam formam,

sed etiam est possidet Cui tota plenitudine, et absque ulla limitatione, vel contractione, quo pacto si daretur abbedo ab omni subiecto Separata, esset salis per essentiam suam solum ex parte subiecti, sed etiam ex parte predicata, quia caret omni limitatione, et omnes perfectiones abbedonis in se contineret; his exacte notatis.

Dico 1. Deus est summe essentialiter bonus, bonitale absoluta; pro^o bonitas absolute consistit in integritate sui; sed Deus est summe, et infinite perfectus, et omnes perfectiones excogitabiles in se formaliter, et eminenter continet. Cap. 1.

Pro^o insuper Deus non solum est perfectivus aliorum in genere Cause efficientis, sed etiam in genere Cause Exemplaris, et finis, non solum enim est fons ex quo omnis perfectio nature, et omnia que sunt manant, sed etiam mensura ex cuius mensuratione ipsa perfectio satis pendet, et finis ad quem ad quod omnia ingenito pondere tendunt, in quo omnia quiescunt, et in quo est omnis amor, omnis desiderii Consummatio, omnis motus terminus, omnis que appetitus Satisfactio.

Dico 2. Deus est summe bonus bonitale respectiva, seu convenientia appetitibus: pro^o Deus habet perfectiones sibi maxime convenientes, et necessario amabiles a se, et convenientes creaturis, ut causa et finis omnium: quibus dat solum est specialiter bonus et convenienter, iustus et amicus, beatus et favorabilis, studiosus et causa exemplaris omnis iustitie, et sanctitatis, penitentibus et auctor remissionis et gratie: hinc illud Psal. 124. quod bonus israel. Deus: his qui recte sunt corde: Cap. 2. est summe bonus bonitale respectiva.

Dico 3.

Deus est summe bonus bonitate moralis: Bonitas moralis consistit in perfectione morum, que in scriptura iustitia vocari solet: sed in Deo est perfectio morum sine ullo respectu et demonstrat D. Mo
mas in opusculo de moribus Divinis: Cap. 3.

Dico 4. Deus est bonus per se, non solum ex parte subiecti, sed etiam ex parte predicati: pro^o pro^o ma pars: illud dicitur tale per essentiam ex parte subiecti, quod habet aliquam formam, vel perfectionem ex se sui essentie: hinc illud Leo. 1. n. 1. Deus Cuius natura bonitas, et opus misericordia. Cap. 4.

Secunda

Secunda pars pro: esse bonus per essentiam ex parte predicati est habere totam plenitudinem bonitatis sine ullo limitatio: sed Deus sic illam habet: cap. 7. unde S. Hieronymus de Divinis nominibus Cap. 1. ait: sponsa Deus bonus et pulcherrimus appellat: et Luc. Cap. 10: Solus Deus dicitur esse bonus, bonus omnium bonorum, bonum a quo sunt omnia bona, bonum sine quo nihil est bonum, et bonum quod sane ceteris bonum est. Cur exj (Exclamat Anselmus) per multa. Dei bonitas querendo bona anime sue, et corporis sui, anima bonum in quo sunt omnia, et satis est: Desidera simplex bonum et sufficit: postea progreditur S. Augustinus: non cum animalia non amantur, nisi quia bona sunt eis inherendo non Attrahere bonum unde bona sunt.

DE INFINITATE DEI

Noto 1. quod dupliciter potest aliquid dici infinitum, primo in ratione entis: Secundo in Cetero generis entis, quod primo modo est infinitum, simpliciter est infinitum, quia tota eius amplitudine, que est in termino, in se continet. quod dicitur est infinitum in Cetero generis entis, dicitur infinitum secundum quid, et continet tantum perfectiones illius generis 2^a si dicitur albedo infinita, illa in se contineret omnes perfectiones albedinis.

Noto 2. illud dicitur infinitum, quod caret terminis, si sit infinitum simpliciter. Levet Carere terminis in omni genere entis; si secundum quid, solum in aliqua linea.

Dico unice Deum esse simpliciter infinitum, et in genere entis infinitum: et S. Thomas hic ait 1. pro. esse Dei est per se subsistens, et inacceptum: ex 1. Inc. pro. Cur autem Dei neque Virtualiter ab eius essentia distinguatur, neque ponet in ea recipi, et licet distinguatur adus non recipitur, Cur etiam attributa Virtualiter

ten.

ten ab essentia distinguantur, et tamen non recipiantur in ea; et satis est, quia inter recipiens et receptus debet dari distinctio realis. pro Conseq. actus licet extrinsecus, et extrinsecus limitentur a causa illos producente; formaliter et intrinsecus per potentiam susceptivam, aut saltem per ~~accidens~~ ad illas limitari debent: ut ait Doctor. Contra gentes Cap. 3 cap. de vel recipi esse Deum in essentia ut possit limitari: Sed esse Dei est inceptum, et ab omni subiecto abstractum; ergo illimitabile, et sine termino infinitum.

DE IMMENSITATE DEI

Sicut Deus ratione Divinitatis est supra omne tempus ita ratione immensitatis est supra omne locum. licet per illos sit intrinsecus et substantialiter praesens omnibus locis: vultu illud Divinis de Divinis Nominibus: Maxime appellatur Deus secundum propriam magnitudinem, quae maior omnibus de se communit, et omni magnitudine extrinsecus, superfunditur et supra expanditur omnes complectens locum, omne excedens numerum, omne transcendens infinitatem.

Hoc non obstanti fuit error aliquorum dicentium Deum esse in aliqua parte determinata mundi, ut Aristot. de primo motore, Aesentes ibi esse ubi primus mobile erat, hoc autem verum est, si non solum ibi, sed in omnibus locis aeseratur esse.

Suppono igitur de fide Deum esse ubique, difficultas est, an S. Thomas recte provoverit existentiam Dei in rebus omnibus ex eius operatione: pariter a firmativa defendimus, Contra Nominales et alios: pro primo ex sacra scriptura. Psal. 138. quo ibo a spiritu tuo, et quo a firmata tua fudis, si ascendero. U. quibus verbis

Propheta

Propheta presentia Dei in omnibus seculis demonstrat, et sedens ratione
ait: eternam manum dui illic deducet me, et tenebit me dextera dui, per
manum aut dexteram Dei eius operatio frequenter in scriptura significat:
Ex q̄. Secundo ex Apostolo disputatione contra Ahermianis, in ac-
tibus II. non longe est ab uno quoque nostrum, in ipso enim vivimus
movemur, et sumus: ubi ex operatione Dei in nobis arguit Apostolus
Diurnam presentiam.

Nec valet respondere Cur Concursus has relationes
scripturae non esse formales, sed materiales, nam quicquid quod hoc
decedat Sacrae scripturae auctoritati Sanctorum PP. in sensu forma-
li allata Testimonia intellegunt: sic pro omnibus D. Hilarius in Dial
100. prope est de Domine omnibus: sic ait: adest ubique et totus est,
non prope uique Sed in omnibus omnia est.

Pro: ratione funda-
mentali ad Thomam, Agens quod operatur in omnibus seculis per virtu-
tem sibi intrinsecam deest esse immediate, et secundum suam substantiam
et presens in omnibus: Sed Deus sic operatur: Ex q̄. Mai^r Superius
ex Philosophia: ubi dicitur quod movens et motus deest esse simul, sed
hac differentia, quod Agens per Virtutes, sed ab alio participatum,
non deest esse immediate et secundum suam substantiam presens subiec-
to in quo agit, sed tantum mediate, et ratione Virtutis, ut Cons-
tat in Sole, qui non est in visceribus terrae, nisi secundum suam Vir-
tutem, et ibi aurum producit: Agens vero per Virtutes sibi intrinsecam
deest esse in mediate et secundum suam substantiam presens subiecto
in quo agit, ut constat in igne, qui non agit in subiecto distantia per
Calorem intrinsecum, sed per diffusionem. min^r pro^r Deus in omnibus se-
culis per se primo producit, et Conservat esse, quod est magis intimum
seculi: Sed illud esse quod producit non potest attingere per se pri-
mo per aliquas Virtutes a se diffusat, sed per
virtutes intrinsecas sicut identificat.

Ex q̄.

ARGUMENTA SOLVUNTUR.

Arguitur 4. Agens ex S. Thoma debet esse Coniunctum passive, movens et motum devent esse Simul: et hoc pro^o quod Agens Creatum non potest agere in distans: huiusmodi vero principium, non intelligendum est de Deo, qui cum sit Agens spirituale, et infinite virtutis potest agere in distans: Ergo ex eo quod operatur ubique non sequitur ubique esse, nisi saltem mediate. Confirma^r. Exemplo Solis illato, et Xpi Domini existentis in Cælo et producentis in nobis gratiam, et alios efectos Supernaturales.

Ad objectionem neq^m min^m, hęc enim propositio omne agens & Verificatur de omni agente Creato, et increato, licet enim tale participium non sint amplius Aristoteles a quo S. Thomas illud desumpsit, Cum tamen satis vixeat universaliter intelligendum est: = Resp^o. Secundo dicitur quod Deus potest operari in distans. ad hoc dicimus quod ex eo quod Conservet esse in sebus, inferatur intus illius presentia, quia esse non potest produci, aut Conservari in sebus, per aliquam virtutem Creatam, sed tantum per virtutem increatam identificatam cum ipso Deo. ex quo ad Confirmationem, Resp^o. quod Sol, et humanitas Xpi possunt seipredicari Cooperari per aliquam accidentalem a se difusa, sepugnat autem quod Deus sic operetur.

Ex dictis
 Colligitur 1° quod operatio Dei virtualiter transeuntis est ratio formalis per quam est presentis in sebus, ac per consequens, talis operatio per quam producit et Conservat esse in sebus causat, movet, et applicat ad operandum est ratio formalis per quam est potens esse in illis. 2° Deus est in Creaturis, sicut ens per essentiam in Entibus per participationem: sed ens per essentiam non est in Entibus per participationem, nisi quatenus ab illo causatur, movetur, et applicatur mediante operatione transeunte tanquam per rationem formalem: Ergo &c.

Colligitur 2° quod licet in Agenti ratio formalis presentis locati sit operatio, sicut in Deo aliter, et aliter, non in Angelo requiritur operatio ad contactum

UTRUM DEUS SIT ACTU ET POSITIVE
PRESENS IN SPATIIS IMAGINA-
RIIS.

PROPONUNTUR ALIQUA ET DUVIUM
RESOLVITUR.

Noto 1. quod spatia imaginaria intelligunt Theologi privata quaedam
intervalia, seu quaedam spatia vacua quae Concipiuntur extra Caelos, et quae
sepleri Corporibus possunt, sicut ante Universi fabricat fingimus quan-
dam Vacuitatem inane quae nunc occupat universus. **N**oto 2. tanquam

certum Deum esse extra totum universum, si *Si* extra Sumatur negativè
et hoc significat quod Deus nec limitatus nec contractus intra ambitum
universi, sed eius Viatus sit infinita, et immensa: unde dicitur 3 Regum
Cap 3 Caelum et Caeli Caelorum, et Capere non possunt, quanto magis Dominus
hæc? sed quod in Contractiva Veritas est: si *Si* extra Sumatur posi-
tive

siue ita ut significet si Deus sit praesens in illis spatiis:

Nota Ultimo

quod duplex potest esse praesentia, una formalis, et est per qua res est de facto praesens in aliquo loco, alia potentialis seu fundamentalis facti-
ne Causae et apta et potens in loco existere, his Apositis.

Dico 1. Deus

non est actu et positive extra Celos in spatiis imaginariis, sed nega-
tive tantum et fundamentaliter quatenus Divina Substantia non Con-
tinetur, nec Limitatur intra Ambitum Universi, et potens est ad nova
Condendos, et nova Spatia Occupandos. Pro^o ex auctoritate S. PP.
pro quibus sit S. Augustinus supra Lib. 112. in illis qui habitant in Ce-
lis, sic ait: antequam Deus faceret Celos, et Terras, ubi habitabat? et
antequam haberet Sanctos ubi habitabat? et respondet in se habitabat
Deus, et apud se habitabat, et apud se est Deus. pro^o que ex S. Thoma
ubi cumque Deus est, ibi est per operationes suas transeuntis, ut patet ex
dictis. Sed nihil operatur Deus in spatiis imaginariis, nec ibi nullus
est effectus: Cap. 6.

Pro^o 2. ab homine contra advectionem: si Substantia
Dei, esset externa extra Celos, et positive praesens in spatiis imaginariis,
maxime quia Substantia Dei ratione suae operationis est infinita in Ex-
tensione Locali. Sed hoc ratio non convincit: Cap. et precipue fundamen-
taliter Advectionis. min^o pro^o non minus Clearitas est infinita in ra-
tione durationis, quae immensitas in ratione Extensionis: Sed Clearitas
ratione suae infinitatis, non se extendit ad res praeteritas, et futuras, et
multo minus ad tempora imaginaria, nec illo scilicet Ambitu ne
Condicit: Cap. nec Substantia Dei: mai^o et certa, min^o ad tem. Cons.
pro^o ideo per res futuras et praeterite non possunt contineri scilicet
in Clearitate, quia non sunt scilicet in seut natura: Sed ideo
evenit in spatiis imaginariis: Cap. 6. unde S. Thomas in prima 2ae 32.
quest. 5. art. 5. ait: Deo non convenire ab eterno esse, non defectu sui
defectu tamen seut que ab eterno non fluxit, ut dicitur Deus esse.

Restat

nunc explicare modum Essendi Dei in sebus per essentiam, praesentiam, et
potentialitatem, quibus tribus modis Deus est praesens, quia ut explicat S. Thomas
hic art. 5. videmus quod in sebus Creatis tripliciter potest quiescere in loco,
primo per suam Substantiam, sicut Lux in aere. Secundo per praesentiam,

sicut

Sicut in Signatio et in his ad quae potest eius virtutes. Tertio per potentiam sicut Rex in suo Regno, et Sol in visceribus Terrae, modus essendi Dei per essentiam pure explicatur. Sicut quia Deus adest omnibus rebus ut Causa essendi, ut Loquitur S. Doctor hic art. 3. id est quia producit et Conservat esse in omnibus rebus, probatque omnia Verbo virtutis Suae, quae virtus non est ab alio distincta et Separata, sed ipsa est Substantia ut diximus. Secundo Deus est quoad presen-

tiam quia omnia sunt praesentia ei nuda oculis eius, et ipse Cognoscit et praesentia omnia legit, et speculative videt. Tertio quoad potentiam, quia potest operari in omnibus rebus quae vult, et in distinctione eius. Cuncta sunt posita.

Nota quod modus praesentiae quoad potentiam distinguitur a modo praesentiae quoad potentiam in actuali operatione Dei. Nota praeterea quod licet Deus sit in omnibus rebus his tribus modis specialiter est in Caelo imperio, primo ob dignitatem illius Locum. Secundo, quia in illo specialiter exprimitur Divina Majestas. Tertio, quia ibi se ipse manifestat et fruendus est.

Restat explicare quomodo Deus specialiter sit in anima Iusti per gratiam et Charitatem. Sicut Cuiusdam Thomae Deus personaliter in anima Iusti habitare, non solum quia sua dona dat: est Contra aliquos esse sentientes Deus esse specialiter in Iusto, sicut Sol remotissimis Terrae partibus, dicitur esse ratione Caloris, non vero Secundum propriam Substantiam. pro^o ex Thomae 4. Contra Gentem dicens Spiritus Sanctus Secundum suam Substantiam in habitat mente: ex non solum per dona, sed personaliter Deus est in Iusto. ratione pro^o quia per gratiam datam animae Iustificatae Spiritus Sanctus quoad propriam eius Substantiam, ut Coligitur ex illo Apostoli ad Romanos 6. Charitas Dei diffusa est in Cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis.

In super Amici per amorem non solum dant Suae, sed etiam se ipsos, et potissimum Cor, unde Cuius Spiritus Sanctus sit Cor Dei dicitur dicitur per effusionem gratiae, neque solum Spiritus Sancti persona, sed tota Amicitia per Charitatem sit praesens et intima in Anima Iusti, ut Festuluz. Iames 13. Si quis diligit me diligitur a Patre meo, et ad eum venimus: unde aperte Coligitur, quod Deus speciali modo distincto ab illo qui generaliter est in rebus, esse intime realiter praesens in Anima Iusti.

DE INMUTABILITATE D

Dico ~~primo~~ duo in presenti demonstrantur primo Deus esse omnino immutabilis. Secundo. Antea sic propria Dei immutabilitas ut possit Convenire Creaturis. Dico primo Deus esse omnino immutabilis est de fide. et Coligitur ex scriptura et P.P. Deinde latine naturali demonstratur et est prima de Thomae qua desumitur ex verbis Aristotelis quae sunt proprie fundamenta immutabilitatis, scilicet a latine dictis primo, a simplicitate, et infinitate, quae semper sunt tres Conditiones sequentes ad mutationem, ad hanc primo sequuntur potentialitas, seu privatio accidentis formae, quae se habet ut Feminus a quo: Secundo sequuntur Subiectum mutabilis, et Susceptivus diversarum formarum: Tertio Feminus ad quod, seu forma de novo producta, quae omnia Excludunt a Deo sua Aristoteli relata:

Primo quia est actus purus, et Conseq^r Caret privatione formae, quae se tenet ex parte Feminus a quo: Secundo quia est simplicissimus ac proinde Subiectum incapax motus, ille enim debet de necessitate ad motum Compositionem, cui deest in se admittere aliquam formam quae antea non habebat: Tertio quia est simpliciter infinitus, atque ita non potest et nihil de novo advenire, aut habere aliquam Feminus quae antea non habuerit.

Dico Secundo perfecta immutabilitas soli Deo Competit, Coligitur ex fundamentis istis scilicet, et ex D. Thomae, sicut enim in Deo triplex datur fundamentum immutabilitatis, ita in Ente Creato triplex datur fundamentum mutabilitatis. primo quia ex non esse ad esse Continuo fluxu tendit. Secundo quia est Compositum ex materia et forma, vel ex Subiecto et accidente, vel ex essentia et existentia. Tertio in infinito quia est imperfectus cui semper potest aliquid addi, vel auferri. Cui omnis creatura essentialiter mutabilis est, et praecipue inter eas homo: Unde D. Bernardus dicit: facilius citharas mundi enumerare possumus quam motus Cordis mei, motus animalium et Volatilibus meis motibus Comparari non possunt, sed dea motus meos non est numerus, nunc ista, nunc illa Gen. Dico Secundo.

DE ETERNITATE DEI.

Deus esse eternus, et Eternitatem esse propriam Solius Dei Sanguis omnino Certus Supponunt Theologi, et est de fide. duplex est ratio Eternitatis, prima est plenitudo Divinae Essentiae, seu ratio Entis per Essentiam, quia nihil potest esse a semetipso, et Continere in se totam plenitudinem essendi, nisi sit ab eterno. Secunda ratio est immutabilitas Essentiae Divinae, sicut enim tempus motus, ita eternitas immutabilitate consequitur, unde hic occurrunt difficultates Examinanda, prima cum secte Eternitatis definiunt Doctores, Secunda cum Eternitas includat rationem mensurationis et durationis respectu Dei.

Circa primam dico Eternitatem sectam definiunt a Doctore. interminabilis Vita tota simul et perfecta possessio, ita S. Thomas hic ait 2. explicatur hoc, dicitur Eternitas possessio ad designandum eius immutabilitatem, et stabilitatem, illud enim dicitur nos ponderare, quod si firmatiter habemus et ad quod firmare non possumus. dicitur Vita simul, ut a tempore distincta Cuius Essentia non est tota simul, sed per Successione adquirentur unde Eternitas consistit in unico indivisibili, nunc quod nunquam est existens, neque praesens, neque futurus, sed semper hodieus, quod explicat Div. August. supra illud Psal. Ego hodie genui te: ubi per hodie intelligitur Eternitas in qua inquit neque praesens quid loquitur est quasi defuit, neque futurus quasi nondum sit.

Tertio dicitur quod illa possessio vitae est perfecta, ad Excludendum nunc temporis, in qua non est quid perfectum, neque in eo res aliqua perfecta possidetur. Quarto dicitur quod est possessio vitae, potius quam esse, quia Iohannes dicit S. II. ad 2: esse non extenditur ad operationes sicut Vivere, quod non solum de operatione, sed esse praedicatur in Viventibus, quia in Viventibus Vivere est esse; Sed dicendum, quod eternitas potius est possessio vitae quam esse, quia in Deo qui solus habet Eternitatem, Vivere est esse. dicitur tandem possessio vitae interminabilis, ut designetur quod Eternitas omni termino caret ideoque Circulo Tempore

liber.

DU

AN ETERNITAS INCLUDAT
RATIONEM DURATIONIS ET
MENSURE RESPECTU ID

RESOVITUR DUBIVM

*Deus & eternitas est essentialiter duratio, est contra Aristotelem do-
cente eternitate esse ipsam naturam Divinam, quatenus habet vim Co-
existendi omni Tempore: fundatur primo, quia duratio importat quan-
dam Successionem prioris et posterioris, que repugnat eternitati, que
est indivisibilis et tota simul. Secundo quia Boetius in definitio-
ne eternitatis non ponit durationem.*

*Nra tamen Conclusio est d. Tho-
mae hic est S. ubi ait: Deum esse suam eternitatem, et tamen nulla
alia*

alia sed sit sua duratio, et in 1. dist. 4. ques. 2. art. 2. docet hec tria nomina
 et eternitas, tempus, et heur esse veluti tres species contemptas in eodem ge-
 nere, et tempus et heur sunt sub genere durationis: tempus enim est du-
 ratio seu mutabilitas, heur duratio seu corruptio, quantum ad esse:
 ex quo etiam eternitas est duratio entis essentialiter immutabilis et necesa-
 riè sempiterna.

Hinc ad fundamentum Aureoli dicimus quod ex vi
 relationis non inferitur Successio aliqua, imo et perfecta duratio dicitur
 quando aliquid durat, et pro instanti in quo durat non datur successio
 aliqua, cui successio dicitur committere esse, et perfecta duratio solum expli-
 cet permanentiam. ad Secundum respondetur ex D. Thoma quod du-
 ratio ex ratione nominis importat quandam extensionem partem, quod
 attendens Loeius potius voluit ut in nomine permanentis, ut Sep-
 timificaret eternitatem, non quamcumque durationem esse, sed esse du-
 rationem immutabilem, et perfectissimam.

Dico 2. eternitas habet
 rationem mensuræ respectu essentiaè Divinae non formaliter, sed vir-
 tualiter, est D. Thomæ hic art. 3. dicentis eternitatem esse mensuram,
 est contra Communes Societatis. probatur ratione illud est mensura
 alicuius rei, pro quod cognoscitur quod sit res essentia sive forma-
 li, sive virtuali extensione: sed eternitas Dei est ratio pro qua cog-
 noscitur quod Deus virtualiter in sua duratione sit Extensus: Ergo
 eternitas includit aliquam rationem mensuræ respectu Dei.

Secunda
 pars probatur mensura formalis et proprie dicta importat relatio-
 nem, ac pro inde distinctionem scilicet inter mensuram et mensuratum,
 quæ quidem distinctio non potest reperiri in Deo: Ergo eternitas est men-
 sura formalis, sed solum virtualis, ad modum quo natura Divi-
 na dicitur esse Causa suorum attributorum. unde no-
 to quod eternitas solum dicitur negationem
 mensuræ finis, quod Deo ut pote infi-
 nito Convenire requirit.

S. Ultimo.

ARGUMENTA SOLVUNTUR.

Arguit primo Vazquez, ex D. Thoma in prima dist. 19. art. 4. quæst. Divina inquit magnitudo nullo modo est mensurabilis, nec mensurata, nec ab alio nec esse, quia mensuratio ponit terminationem. Respondet quod D. Thomas dicit, quod Divina magnitudo non est mensurabilis tanquam à mensura formali, quia talis talis mensuratio ponit terminationem in Deo, non tamen intendit excludere rationem mensuræ virtualis infinite, et adjuvante ipsi mensurato: hoc enim in Deo nullatenus arguit in perfectione, nec terminationem.

Arguitur Secundo eternitas nec habet rationem mensurationis respectu Dei, nec respectu Creaturarum. Ex. Et Antecedens constat quoad primam partem, nam eternitas habet identitatem cum Deo. Ergo non potest esse mensura Dei. quoad secundam eternitas respectu Creaturarum habet nimirum excessum, ut pote infinita. Ergo respectu illarum &

Ad argumentum negotium quoad utramque partem eternitas namque mensuratur durationem essentia Divina, tanquam mensura homogenea et adequata; durationes vero Creaturas, ut mensura super excedens. ad primam

proportionem in Contrario dico quod ipsamet duratio secundum
 diversos Conceptos inadequate habet rationem mensurati et Men-
 surae, mensurati quidem in quantum dicitur quantitates, seu Exten-
 sione Virtualiter infinita, mensurae vero quatenus Explicat sur-
 sum uniformitate et immutabilitate in durando. ad secundum
 dico quod ille Excessus ac Disproportio, quae inter durationes Creatas
 et incies. separantur. Solut impedit quod sit mensura homogenea
 non tamen quod sit mensura in adequata et Excedens.

Dices

Ultimo mensura distinguitur a mensurato, quia relative di-
 cuntur: unde sicut si Pater realiter non distingueretur a filio
 soleretur Paternitas, ita si mensura identificaretur cum men-
 surato non esset mensura: denique mensuratum in quo soleat
 vel esse inferior mensurae: alias, si ei esset equalis non esset
 ratio Cui mensuratum non esset mensura et e Contra.

Ad

primus Resp: esse verum de mensura formalis et Extrin-
 sica, non vero intrinseca Virtuali, nam quando mensura est
 intrinseca et perfectissima, ita habet rationem mensurae quod
 intendit identificet sicut ipsum mensuratum, ut constat in
 Creaturis: Tempus enim non solum est mensura motus infe-
 rioris, sed etiam motus primi mobilis, in quo est, hinc est
 mensura durationis Supremi Angeli, et etiam aliorum extra se
 unde Exemplum adductum de Patre non Convincit primo quia
 Paternitas essentialiter exigit distinctionem reales a suo Correla-
 tivo; mensura vero licet intendit fundat relationem reales ad men-
 suratum, non tamen est formaliter Relatio.

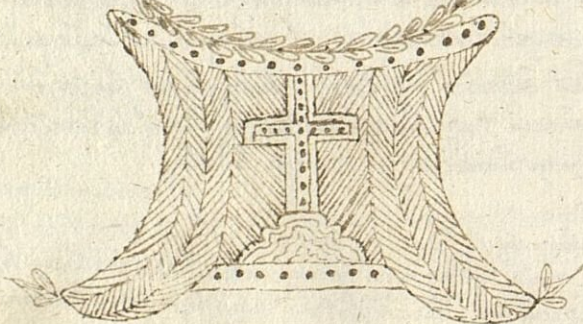
Secunda disparitas est,
 quia fundamentum relationis paternitatis fundatur in actione de
 necessitate: unde Cui de ipsa ratione actionis sit distinctio realis a suo
 termino producta, Relatio Paternitatis, non solum ratione sui, sed
 etiam

etiam ratione sua fundamenti importat distinctiones seales a filio:
 at vero mensura antecedentia ad relationes, quae fundat, non im-
 portat aliquam actionem, unde quanto perfectior est mensura, tan-
 to magis et perfectius coniungitur suo mensurato: cetera-
 ritas sic mensura, ita coniungitur suo principio men-
 surato, ut habent identitatem cum illo. Cedant &

omnia in aliquale obsequium **B.M.V.** sine
 Labe Conceptae. in obsequium **B.P.N.** Thie-
 rei Cayetani. et **B.F.N.** Avellani.
 necnon **D. Josephi** nre Religio-
 nis. **Patronis** et **D. Theresae**
 ordinis Carmelitarum Pa-
 rentis. Cedant & demum
 in honorem et gloriam
 Matris heretico-
 rum **D. Inquisitor**
Antonii de
Padua.

IHS DEO

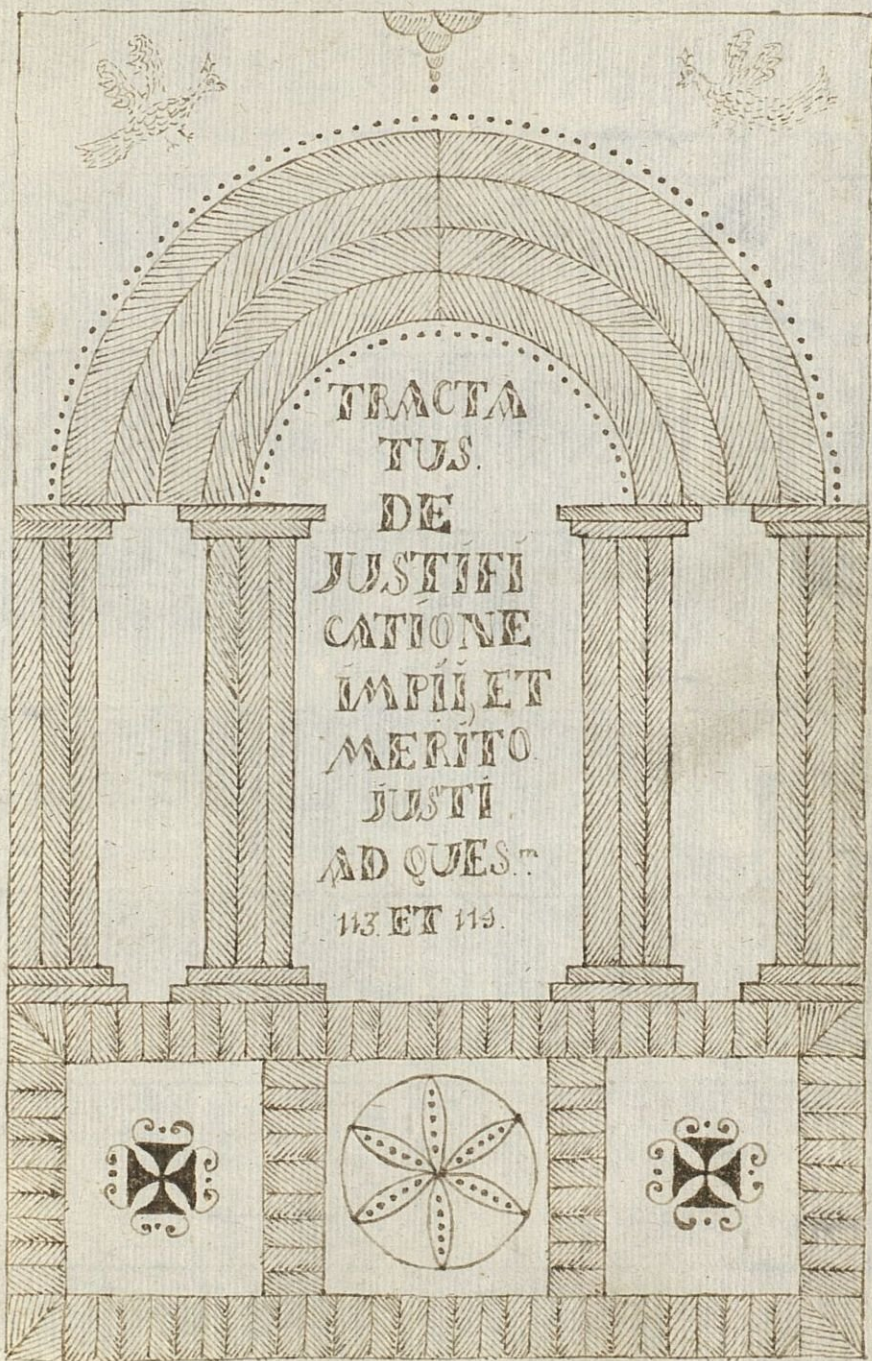

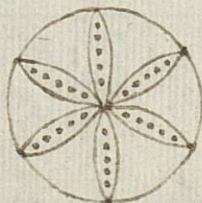

TRACTA
TUS.
DE
JUSTIFI
CATIONE
IMPII, ET
MERITO
JUSTI
AD QUES.
113. ET 114.

INACTA
LUS
DE
JUSTITIA
CIVITATE
MILITIA
MILITIA
LUS
AD
MILITIA

AN DETUR, QUID SIT ET QUE
NAM CAUSA FORMALIS JUSTIFI-
CATIONIS IMPII

ALIQUA SUPONUNTUR ET DUBIUM PER
VARIAS CONCLUSIONES SOLVITUR.

Suppono 1. dari Justificationes, quod ex de file, definitur in Concilio
Lentio Ses. 6. Cap. 7. non est Sola peccatorum remissio (scilicet Justificatio et
remissio interior per voluntariam susceptionem gratie et donorum, unde ho-
mo ex iniustus fit iustus. et Cap. 4. eiusdem Sessionis definit Justificationem
per hec Verba: est translatio ab statu quo homo nascitur filius primus
Adde ad Statum gratie et adoptionem Ver.

Contra hanc Suppositionem, quate-
nus dicitur Verax remissiones peccatorum, Arduum Hereticum 1. ex Psal. 51.
Beati quorum remissio sunt iniquitates, et quorum Verba sunt peccata, Beatus
V. 2.

Vix cui non imputavit Dominus peccata. Ex q̄ peccata non destruuntur totaliter, sed sequuntur. Ex q̄ Justificatio ~~est~~ Consistit in ^{non} imputatione peccati, et non in aliquo intrinsic. = Resp. Conc. Sexto, neq̄ ^{ad} Conseq̄^m nat̄ id̄ est. nra peccata esse facta ab eis Deo, quia esse delecta. Similiter neq̄ Secundat Conseq̄^m, nat̄ Cui nullus peccatum posset manere impunite, id̄ est dicere Deo non imputare peccata, ac peccata nullomodo esse: in eodem sensu dicitur Charitate operare multitudinem peccatorum, quia si sit fervens, ita destruit peccata quoad penas, ut nul̄ illius operetur Divinae Justitiae puniendum: ita S. Thomas Dist.

Obstant 2. Hæretici si peccata in Justificatione totaliter destruerentur nunquam relaxent, interdu sedent: sed in Justificatione non destruuntur. min^o videtur nota: in illo Math. ubi Dominus excusit omne debitum, quod Antea dimisit, dimisit Servo domus peccante. Ex q̄. Resp. Conces. Mai. Dist. min^o interdu sedent formaliter et secundat propria macula neq̄. Virtualiter et secundat quid, quatenus peccatum subsequens, ratione impræcognitionis Contra Deo remittente peccata pristina est aliquomodo manens. Conc. min^o, et neq̄ Conseq̄^m, ut peccata sint Verè remissa, et sublata Suficit quod secundat propria macula non relaxent, licet ratione impræcognitionis Deo possit exigere penas ab homine.

Sic prima Conclusio forma Justificans, seu causa formalis nra Justificationis non est Justitia Dei, seu Dea nobis imputata, neque est aliquod extrinsecum, pro. ex fundamentis Sac. 10. Siquis dixerit homines Justificari, vel sola Justificatione Xpi. Vel sola remissione peccatorum exclusa gratia, et Charitate Amalena sit. ex forma Justificans.

Pro. Ratione si homines Justificentur per Justitiam Dei illis imputatam, omnes Justitiam essent equè Sancti ac B. V. Maria: hoc licet blasphemè à Lutero dicitur in sermone de Nativitate Virginis, absurdissimè est: Ex q̄. Sequela pro. quoties forma tribuens effectus formales est eadem, et Communicata Subiectis equè Capacibus tribuit equales effectus formales; sed Justitia Dei, quæ Communicata Justis per fidem est eadem, et Justitiam sunt equè Capacibus effectus formales Sanctitatis: Ex q̄ sunt equè Sancti: Ex q̄ si homines Justificentur. S. Mai. pro. Cavendo Solutionem, nemel quod forma eadem Communicata Subiectis equè Capacibus, licet Communicata per perfectionem unionem, et applicationem tribuit equales effectus formales.

ler. Sed Iusti et B.V. sunt equi Capaces effectus Sancti, et aliunde,
forma est eadem: eaq. tribunt aequaliter effectus Sanctitatis. mai^r patet in
unione Verbi Angelo, in quo Casu non fedeliter illud magis Sanctum,
quam homines, licet illa unio perfectior est.

Pro. 2. Conclusio si Jus-
tificatio est extrinseca et peccati intrinseca, Iustus potius huc deno-
minabitur impius, ac Iustus; hoc est falsum: eaq. forma Iustificans non est
quid extrinseca. Pro^r mai^r not quando forma dealbans est extrinse-
ca Subiecto, et forma denigrans est intrinseca, Subiectus potius deno-
minatur nigrius, quam Albus: eaq. si forma d. Ant^r patet in Heliope or-
natus Vestis Alba.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

Obiit^res 1. pro Meretricis ex Titia Cap 64 facti sumus immundi om-
nes nos: eaq. omnia opera nra sunt immunda: eaq. nulla est Iustitia. Conc.
Ant. neg. Conseq^m. ex eo enim quod dicitur Titias Solus deiqua
operationes nras non esse ita perfectas, ut omni imperfectione care-
at, Cui quo bene sit interna hominum Iustitia.

Obiit^res 2. ex D. Pau-
lo 1. ad Corinthios Cap. 1. Xpus est Iustitia nra: eaq. nulla alia est
Iustitia. Conc. Ant. neg. Conseq^m. que manifeste instat: not idem Ap-
tolus dicit Xpus esse nra Sapientia, nra que spes: eaq. nulla alia
est Sapientia neque spes: falsa Conseq^a. dicitur Xpus nra Iustitia,
quia sua passione nobis Iustitiam promeruit, et quia nobis Iustitiam
donat, et etiam quia quidquid Iustitiae nobis est a Xpo velut a Capite
est. Obiit^res 3. eodem modo sedimus Iusti per Xpus, ac firmus pe-

ccatores per Adamum: Sed per peccatum Ade, Solus moraliter nobis
in herens. Constituti sumus peccatores: eaq. per Solus Iustitias Xpi nobis

mora-

moraliter inherenter Crimini Justi: Ex nobis moraliter imputata Xpi
 Iustitia Crimus Sancti. mai^r. et Expressa S. Pauli 1. ad Romanos.
 Sicut peccata in obedientia unius hominis peccatores Constituta sunt mul-
 ti: ita peccata in obedientia Iusti Constituantur multi: Ex d. 8.
 L. cap. nec^o assumptum, nam paritas non potest tenere in omnibus:
 alias sequeretur quod sicut peccatum Adu^{er} statim a Commissione
 omnes homines redderent Equales peccatores, etiam Iustitia Xpi nos red-
 deret Iustos, et equi Iustos, quod quidem falsum est: Iustus tenet in eo,
 quod sicut peccatum Adu^{er} fuit Causa peccandi, ita obedientia Xpi fuit
 Causa meritoria nra Iustificationis: peccatum vero Adu^{er} fuit Causa
 formaliter Constituentis nos peccatores, cuius effectus moralis solum peccat
 format moraliter inherenter: effectus vero Sancti, Adu^{er}, mundi, quos
 tribuit gratia Sanctificans sunt effectus phisici sequentes formam
 phisice inherentes.

Sed dices si peccatum Adu^{er} moraliter inherens dedit
 nos formaliter peccatores, et Iustitia Xpi moraliter inherens non reddet
 nos formaliter Sanctos: maior^e vim habet peccatum Adu^{er} ad nocendum,
 quam Iustitia Xpi ad sanandum: hoc dici nequit: Cap. 8. nec sequelam,
 non enim inferitur peccatum Adu^{er} habere maior^e vim, sed habere vim
 diversam, quatenus peccatum Adu^{er} dedit nos formaliter peccatores; et Iusti-
 tia Xpi nos dedit Sanctos meritorie, dispositiue, et causaliter; ne
 que hoc est detrahere Iustitia Xpi, quia non habere, quod habere non
 leve non est aliqua imperfectio. Cui cap. Iustitia Xpi non Competit
 reddere nos formaliter Sanctos, nihil minus quod hunc effectum non prestet.
 et insatur manifestans Exemplum, in firmatas dedit homines formaliter
 deviles, et Divina Omnipotentia non dedit homines formaliter frates: Ex
 maiore vim habet infirmitas, quam Divina Omnipotentia? falsa Conseq.
 Similiter pariter nos dicitur.

Obtrunt Hæretici plurima loca sacre
 scripturæ, SS. PP. et Conciliorum in quibus videtur dici nam Iustifi-
 cationem Oriri, sive a fide Xpi, sive a misericordia Dei, sive a fide ab aliis
 que Virtutibus, que omnia Læc. refert Velaminius, Alfonso de Castro
 in suo opere Celeberrimo adversus omnes hæresim, Sed ad omnia scru-
 tinia facile suspendetur, loqui de Iustificatione non in sensu formali, sed
 siquæ peccati, vel tanquam Causa meritoria nra Iustificationis. Sit Secun-
 da Conclusio forma Iustificans nos est aliquod intrinsicè inherens

et permanens in anima pro^o, ex Tridentino Ses. 6. Cap. his Ver-
bis: Vnica formalis Causa (intelligit Justificationis impu) est Justi-
tia Dei, non qua Justus est, sed qua nos Justos facit, quia videlicet ab
eo Donati renouamur. Spiritu suo mentis, et non Solum reputamus, sed
vere Justi nominamus et Sumus Justitiam in nobis recipientes & hoc ve-
rificari non potest, nisi forma Justificans sit aliquid nobis intrinsicum: ead^e

Pro^o ratione per Justificationem homo adoptatur in filium Dei:
Sed adoptio fit per aliquam formam intrinsicam: ead^e Justificatio fit & mai^o.
est Concilii Tridentino Ses. 6. Cap. 4. min^o est D. Thomae 3. quaest. 23. Cap. 1.
et Conseq^a. bene inferitur: Pro^o ratio Conclusio Causa formalis et effi-
ciens non possunt in eadem se Coalescere: Sed Justitia Xpi, et omnia
alia dona supra alata est Causa efficiens nra Justificationis: ead^e
non potest esse Causa formalis: ead^e assignanda est aliqua forma in-
trinsicam. mai^o patet, nam Causa efficiens est extrinseca, formalis vero
est intrinsicam, et ideo in vno nequeunt vni^o. minor est Certa, et Con-
tra ex tractatu incarnationis.

Obiicit termino peccati nil aliud est, ni-
si illius Condonatio; Sed Condonatio in Deo Solum dicit actus quo vult
remittere peccatum, et nobis applicare Justificationem Xpi. ead^e forma Sancti-
ficans, vel termino peccati non dicit aliquid intrinsicum. patet mai^o in
remissione offense facta ab homine. = Resp^o. Conc. mai^o. dist. 17. in
Solum dicit actus extrinseca et infirmidus nec min^o secundus et producent
formam expellentem peccatum Conc. min^o. et nec Coni. est motus dicitur non in-
ter Condonationem Dei, et hominis, nam homo remittit offensam actu extrinseca
nihil ponente in homine cui remittitur offensa: Deus vero remittit medio actu
secundo, producente gratiam et Charitatem.

Obiicit nota Contra Calvinum, Jus-
tificationem impu non Solum importare remissionem peccati, sed etiam Sancti-
ficationem, et renouationem interiores: ita Expresse docet Tridentinum Ses. 6. Cap.
7. non est Solum (scilicet Justificatio) peccatorum remissio, sed etiam Sanctificatio
et renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae et dono-
rum. hanc praenotationem praee oculos habe ad evitandas plures Equivocationes.

Sed quaevis quid sit haec forma Justificans nos, et nobis permanens?
Respa esse gratiam habituales expellentem peccatum ex intrinsicam v^o, et natura
sua, et non ex favore extrinseco Dei. pro^o. praee vnter gratia habituales est parti-
cipatio Divinae naturae et Sanctitatis, unde apelatur Sanctificans: ead^e sicut na-
tura et Sanctitas Dei ipsa intrinsicam Constituit Justum et Sanctum: ita gra-
tia ex natura sua Constituit Justum et Sanctum per participationem: ead^e non ex
favore extrinseco.

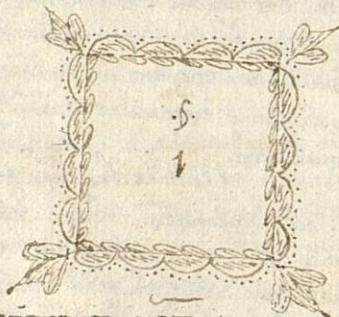

DUBIUM

2.

AN SOLA GRATIA HABITUALIS SIT CAUSA FORMALIS NRE JUSTIFICATIONIS.

STATUITUR NRA CONCLUSIO

Vazquez disput. 13. Cap. 3 aequat actus Contritionis et Charitatis formaliter
Justificari, hęc Sententia Communiter tenetur a Theologis, et Suarez h. i. in 5.
parte. Censet illas opiniones esse hereticas, et Doctrinę Concilii pariter Consona,
atque Sęnitę Conantia Vazquez Excusare, et benigna interpretatione Condu-
re. Sed in merito, nam ipse Vazquez hanc Excusationem tenet 3. par. h. i.
disp. 2. Cap. 6. non. 66. quod Sententia ut existimus. Sit nra Conclusio.

Actus Contritio-
nis vel Charitatis non est forma Sanctificans: sed sola gratia habitua-
lis: pro^o actus Contritionis vel Charitatis est dispositio ad formam Justifi-
cantis: et non est ipsa forma. Ant^o est Comune dogma Theologorum, et
Expresse S. Thomę quest. 28 de Veritate art. 8 ad 1. Confir^o Causa formalis
Justificationis non impetrat Veniam, sed illam Causat: sed actus Contritio-
nis non Causat, sed impetrat Veniam: ergo non est forma Sanctificans
ma^o patet. min^o est Concilii Tridentini Ses. 13. Cap. 3. dicente: fuit autem
quous tempore ad impetrandam Veniam peccatorum, hęc Contritionis motus
necessarius: et actus Contritionis solus impetrat Veniam peccati.

SOLVUNTUR ARGUMENTA.

Varquez obiit plura scripturae, et PP. testimonia, in quibus insinua-
 re videtur dilectione Dei esse Causa formalis rize Justificationis P^o
 ex illo Luc^o Seminantur peccata multa quonia dixerit multu: et Sanctas
 Agues. Lib. de natura et gratia Cap. 50. Charitas prosecta, prosecta
Justitia est, et alia qua plurima. Sed facile resp^o: quod Justificamur,
 et Sanctificamur dilectione et Contritione, ut ultima dispositione, non
 vero ut Causa formalis, quia Effectus qui Complete procedit in forma habitui-
 tua dispositioni a qua incoative procedit, Charitas etia vocatur Justitia,
 et Sanctitas, quia Cu sit perfectissimus gratie actus formaliter Sanctifi-
 cantis, que Conveniunt formaliter gratie. Licentia etia de Charitate. Obiit 2.

Justificatio fit per illa forma que magis opponitur peccato Essentiali. Consi-dera-
 to: Sed actus dilectionis magis opponitur peccato essentialiter Considerato,
 que gratia habitualis: Exp. d. pro^o min^o peccatur in omni statu impositae
 privatione dilectionis naturalis, non autem privatione gratie, non in statu naturae
 pure sine peccato, et non fuisse privatio gratie: Exp. actus dilectionis magis opponi-
 tur.

Resp^o: neg^o absolute mai^m, non Justificatio pro isto statu non fit per
 forma precise opposita peccato Essentialiter sumpto, sed fit per forma opo-
 sita illi rationi, que peccato principaliter dicit: peccatur autem in statu
 in quo Sumus principaliter impositae privatione gratie, quia in hoc sta-
 tu Sumus ordinati ad fine Supernaturales: unde peccatur mortale habitua-
 le, de quo Solum loquamur, principaliter impositae privatione illius prin-
 cipii, ratione cuius ordinamur ad fine Supernaturales, quod prin-
 cipium est gratia habitualis: alia Argumenta adducit Varquez quibus
 nititur probare, actum Contritionis, et Charitatis de potentia Dei absolu-
 ta formaliter Justificare homines: ut autem difficultates has Examina-
 mus et inspiciamus Sequens Divium statuamus.

DU

AN D POTENTIA EXTRAORDINARIA
 POSSIT HOMO FORMALITER JUSTIFICA-
 RI PER EXTERNUM D FAVOREM
 VEL PER SOLOM ACTUM CONTRITO-
 NIS VEL CHARITATIS SINE INFLU-
 SIONE GRATIE

ALIQUA PRENOTANTUR ET CON-
 CLUSIO STABILITUR.

*Suppono 1 dupliciter posse distingui Justificationem perfectam unam,
 imperfectam sive incompletam aliam: perfecta est quae non solum di-
 citur remissionem offensus Deo illatis, sed etiam dicitur ablationem maculae ex
 peccato in anima felicitate: imperfecta Justificatio solum importat
 offensus remissionem, et relaxationem poenae debitae.*

Suppono 2

Suppono 2. quod homo potest Considerari præcisivè ab statu
 ordinationis ad fines Supernaturales, et cum tali ordinatione, unde pe-
 catus plura imputat in homine Elevato, ac in homine Solut Considera-
 to in statu naturæ puræ, in quo statu non habet præcepta Su-
 pernaturalia, et Consequenter peccando Solut offenderet Solum Authores
 naturæ, et Amitteret ritores qui ex lumine rationis, et Observantia,
 legis naturalis resultant: in homine Elevato peccatum includit averasio-
 nem ab eo, ut fines tam naturali, quam Supernaturali, licet que priva-
 tione ritores procedentis à lumine gratiæ.

Varia sunt placita. **AA**

Cūca præposita difficultate, prima Sententia tenet hominem in omni sta-
 tu, sine ulla gratiæ intrinsicæ posse Justificari, Justificatione enim per-
 fecta, et imperfecta per Solum Dei Extrinsecum favorere: ita Scotus et alii.
 Secunda Sententia dicit Justificationem imperfectam, que Solut dicit
 remissionem peccati posse fieri de potentia absoluta sine gratiæ, non
 aucte Justificationem perfectam. ita Thomenses Soto et Ledesma. Tertia
 dicit ad omnes Justificationes requirere gratiæ intrinsicæ, non ta-
 men gratiæ habituales, sed Sufficere actum Contritionis et Char-
 tatis, qui de potentia absoluta potest esse Causa formalis Justifica-
 tionis: ita Monte-Sinos disput. 33. quest. 36. Et Marcus à Serra
 disputa. 2. et alii omnino iudicant necessariam gratiæ habituales
 ad Justificationem et remissionem peccati in omni statu naturæ: ita Jo-
 nes à S. Thoma disput. 17. art. 2. et cum illo aliqui Thomiste. in sec-
 la S. Thomæ Communiter de sententia homines ordinati ad fines Super-
 naturales non posse Justificari sine dono intrinsicæ gratiæ habitua-
 lis, bene tamen homines non ordinati ad fines Supernaturales:
 ut notat explicemus mentem.

Sit ita Conclusio non potest homo
 per extraordinariam potentiam perfecte Justificari per Solum extra-
 nev Dei favorere: præ Conclusio Justificatio perfecta non Solut dicit
 Condonationem iniuriæ, sed etiam emundationem à macula in anima,
 delicta: sed homo non potest mundari à tali macula per Solum Dei
 extrinsecum favorere, sed necessario sequitur infusio alicuius Doni

græ

quatuor et Supernaturali: Cui homo dicitur patet maius ex Superioribus, et minus
 pro macula peccati consistit in privatione gratiae, ut probant Thomista.
 Contra Scotum in tractatu de peccatis: Sed privatio gratiae solum tolli
 tur per infusionem boni gratiae et Supernaturalis: Ergo homo non po-
 terit mundari a macula per solum extrinsecum Dei favorem. patet
 minus, quia cum privatio sit Carentia formae, semper intelligitur
 in Subiecto donec forma opposita Veniat. Confitetur ea quae proveniunt
 ex natura rei, et non ex Libero Dei decreto, nequeunt mutari ex
 sola mutatione decreti: Sed macula peccati provenit ex natura illius,
 et independenter a Dei Libero decreto: Ergo requirit tolli per solum
 Dei Libera decretum: Ergo sequuntur mutationes intrinsecas. patet hae
 doctrina in homine mortuo, aut Ceco, qui semper manebit talis, ni-
 si mutetur intrinsece a se ipso.

Respondent Contrarii Dist. 20. Supra
 cet privationes: una est Physica, quae est Carentia formae quae sub-
 iectum tenetur ex natura rei tenere Vg. Carentia. Alia est moralis
 quae est absentia formae quae Subiectum tenetur habere, non ex natu-
 ra rei, sed ex Divina ordinatione: prima privatio non potest tolli,
 nisi per introductionem formae oppositae, unde Carentia non potest tolli
 nisi per positionem Virtus. Secunda privatio potest tolli per hoc
 praesertim quod cesset vel mutetur Divina ordinatio, sicut generis
 est privatio in qua consistit macula peccati: unde potest tolli, vel
 per mutationem ordinationis, vel per favorem extrinsecum dispensan-
 tem a Legis observatione, et tunc absentia gratiae non est priva-
 tio, sed negatio, et ideo non habere rationem maculae, patet hoc
 in presbitero dispensante Subditum a observatione Regulae, in quo
 casu per solum dispensationem, quae est favor extrinsecus cessat
 obligatio Regulae, et tunc transgressio, quae durante obligatione
 erat privativa, fit negativa, et desinit esse Culpabilis.

Sed Contra
 tandem Carentia gratiae habet rationem privationis moralis, quan-
 dum manet voluntaria neque sub ratione maculae potest tolli a pa-
 catore nisi ab eo tollatur quatenus est voluntaria, sed absque in-
 trinseca peccatoris mutatione non potest tolli a privatione gratiae

tatio

Ratio Voluntaria: Ergo sine mutatione intrinseca peccatoris non potest destrui, pro ut habet rationem macule, et privationis moralis, et culpabilis. potest mai^r nat Ratio Voluntaria est fundamentum moralitatis, et Culpe pro^r min^r, privatio Dei est Voluntaria peccati ordine ad Causam ex qua resultat, nec potest non esse Voluntaria, nisi talis Voluntas retractetur: Sed nequit retractari absque intrinseca peccatoris mutatione: Ergo nequit tolli a privatione Ratio Voluntaria sine intrinseca mutatione. mai^r est Certa. min^r pro^r illa privatio Cui sit actus Liber est a Voluntate Libera: Sed nequit retractari per alium actum alteri Contrarium, aut per infusionem gratia: Ergo nequit retractari illa Ratio Voluntaria, separata in privatione, a hisque intrinseca peccatoris mutatione.

Secunda Conclusio Justificatio etiam imperfecta nequit fieri absque gratia inherente etiam de potentia absoluta: Sed Justificatio imperfecta sumpta est remissio seu Condono Offense Deo pro peccato illato; Sed talis Condono nequit fieri pro talis favoris extrinsecus: Ergo pro^r min^r non potest Deus remittere Offensam nisi fiat peccatori peccatus: Sed Deus nequit peccati peccatori sine alicuius Doni Supernaturalis infusione: Ergo pro^r minor Deus peccati peccatori est peccatorum delinquere specialiter amore: hoc non potest esse, nisi illi per tale amorem aliquis effectus seu Donum infundat. Ergo mai^r est Certa, et min^r pro^r ex D. Thoma 1. par. quest. 102. art. 2. amor Dei est infundens et Ceteris bonitatis in sebus. Conferm. impossibile est transire de uno Contrahitorio intrinsece in alio, sine aliqua intrinseca mutatione ex parte alicuius extremi: Sed Cui Deus delinquit peccatore transire de uno extremo intrinseco in alio: Ergo hinc fieri debet aliqua mutatio, que Cui non possit esse ex parte Dei, debet fieri ex parte peccatoris.

Sed respondebitur Sufficere ad hoc mutationes morales, et non requiri mutationes intrinsecas Philosophice, sicut ad hoc ut Valor monetæ intrinsece mutetur Sufficit Voluntas Principis Audentis Valorem sine aliqua intrinseca recepto in ipsa moneta, sic in peccatore Sufficit Voluntas Principis Dei, ut transiret de uno non ad maiorem Valorem: Sed Contra nam hec Solutio neque aliquid Convincit, neque firmat Sententiam, nam Valor monetæ non est quid Philosophice

cut

aut intrinsecus, sed morale et extrinsecus omnino dependens à
 Volunta Principis, quod non accidit in peccatore, à cuius Voluntate de-
 pendet peccatum, vel non peccatum: imò ex ipsa Doctrina Adversariorum
 pro: nra Conclusio, quia Valor monetæ, quæ dependet à Voluntate Prin-
 cipis, nequit mutari. Valor, quæ intrinsecus mutatur Principis Volun-
 tatis: Cuius Cuius ratio offensa, quæ dependet à Voluntate peccante, non po-
 terit tolli nisi intrinsecus mutetur eius Voluntas: Sed per favoris Ex-
 trinsecus, non mutatur intrinsecus: Cuius ad hoc Justificatio imperfecta
 nequit fieri sine Dono intrinsecus.

SOLVUNTUR ARGUMENTA

Obiter i contra primam Conclusionem: Macula peccati consistit, vel in scatu seu
 in Condemnatione penæ ut docet Scotus: vel in aliquo habitu positivo ut volunt
 aliqui Thomiste: Cuius potest tolli per favoris extrinsecus: potest tamen, non si
 consistit in primo potest Deus removere penam: Si in secundo potest illos
 adstantes suspendendo Concursus. = Respō nō. Imò quod utramq; par-
 tem, non nos defendimus maculam seu peccatum habituale non consistere in
 scatu, sed esse aliquod medium inter actum peccati, et scatum, quasi effectus
 actus, et fundamentum scatus, ut ait S. Thomas in 2. quest. 82, neq; consistit
 in aliquo habitu, videt S. Doctor dicit in 4. disp. 18. quest. 4. art. 2. huius Ver-
 bi: macula non est dispositio ex actu causata, neq; habitus: et licet dixerimus
 maculam consistere in aliquo positivo, ad hoc Subsistens nra ratio, non illud
 positivum dependet essentialiter à causa voluntaria, et ideo, nisi retrac-
 tatur, vel format, vel virtual, per aliquem actum vel habitum semper man-
 re: etiam possemus dicere, quod illud positivum, non potest tolli à Deo, nisi ex spe-
 ciale dilectione, quæ nequit intelligi sine intrinseca mutatione.

Obiter 2. priva-
 tio dicitur potest tolli absq; aliqua gratia in herente: pro: Assumptis: Deus potest
 servare ordinationem hominis in fine supernaturali, et illud ad statum pure na-
 turæ transferre: Sed tunc macula tolleretur sine gratia inherente: non in
 illo casu homo fieret incapax gratiæ habituales, et eius Curantia transiret

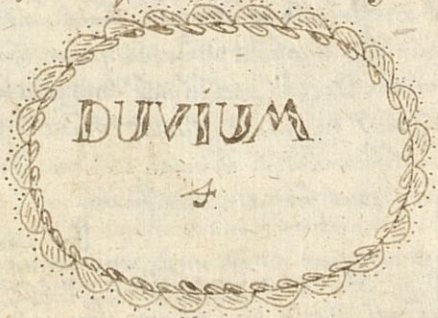
in

in negatione, que negatio gratiæ non esset macula, eaq̄ privatio gratiæ. Si
 cet in sola illa Consistat macula peccati, potest tolli sine gratiâ inherente.
 Resp. neg. Ant. ad probationem dicimus, quod potest Deus reducere ordina-
 tionem hominis in fine Supernaturales, non tamen potest facere Deus, quod
 non habuerit tales ordinationes, et hoc Sufficit ut remaneat privatio gra-
 tiæ in ratione privationis, et non reducatur in pura negatione. Obiit. 3.

de potentia absoluta potest gratia auferri sine peccato: Cui peccatum sine gra-
 tia. Conc. Ant. et neg. Conseq. et pariter: Si privatus est, quod gratia depen-
 det à Deo in esse fieri, et Conservari, et ideo per Subtractionem Concurrentis
 potest destitui: peccatum vero non sic dependet à Deo, et ideo solum potest
 tolli mediante infusione forme oppositæ. Obiit. 4. Deus potest annihilare

hominem existentem in peccato, et iterum illum reproducere absque aliquo Do-
 no Supernaturali: Sed in tali Casu maneret homo absq̄ peccato: Cui de po-
 tentia absoluta d. = Si verummodi resp. hinc Obiit. Sed breviter et
 melius dicendo, Audum. non militari Contra nram Conclusionem, in
 qua loquimur de homine dum non Corruptus, neq̄ annihilatus, neq̄
 Adversarius Audum. faveat, quia Cur Vellent Justificationem fieri per fa-
 vorem Extrinsecum, nescio quomodo annihilatio possit dari favorem.

DUBIUM

4

UTRUM ACTUS CONTRITIONIS VEL CHARITATIS ID
 POTENTIA ID POSSIT ESSE CAUSA FORMALIS NRE IUS-
 TIFICACIONIS.

STATUATUR NRA CONCLUSIO.

Dico actus Contritionis vel Charitatis nequit esse causa formalis Iustificacionis.

ificans, seclusa infusione gratie pro^o, ex Concilio Tridentino Ses. 6. Cap. 8.
gratias dicimus iustificari quia nihil coram, que iustificatione procedunt
ipsa iustificatione promerantur: ex quibus verbis sic inquirat si Con-
tritio, vel actus Charitatis esset forma Sanctificans esset Meritum Condi-
niū gratie gratie: hoc requirit esse, quia huiusmodi dicitur iustificari: cap. 10.
et ne licet hoc procedere de facto, et non de potentiā. Adhuc Conclutione lo-
qui de his que essentialiter interveniunt iustificationi, in quibus adde
de potentia absoluta requirit dispensari.

Pr^o iustione forma que ex natura
 sua requirit prestare formaliter aliquem effectum formalem, neq. per Divi-
 nam potentiam ipsam prestare potest: Sed actus Contritionis, vel Charitatis ne-
 quant ex natura sua prestare formaliter effectum formalem iustificationis:
 Ergo requirit de potentia absoluta Dei. min^o patet ex Acti. præcipue
 ex Concilio Vocante Contritionis dispositionem ad gratiam. pro^o Merit^o
 ad hoc ut forma aliqua prestet per potentiam Dei defectum formalem
 que ex natura sua prestare requirit, necessarium est, quod Deus suppleat
 defectum potentiam, vel per se ipsum, vel per alium: neutro modo Deus po-
 test suppleri: cap. 10. min^o patet, et prima pars minoris quia Cuiusd^o omne
 Cause interire materialis, et formali licet imperfectione, Deus
 per se ipsum requirit illud suppleri: Secunda pars minoris. pro^o, vel illud
 aliud quod adheret Actui Contritionis esset eiusdem speciei cum ipso,
 vel diverse, si eiusdem maneret eiusdem virtutis, et eque impotens
 ad formaliter iustificandum, si diverse, cap. non ipse actus Contritionis,
 vel illud superadditum esset forma Sanctificati.

Pr^o Secundo Conclusio iu-
 tificatio satis efficaci si actus Contritionis esset forma Sanctificans
 posset homo iustificari absque suo Concursu libero: hoc est implicatorium:
 cap. et primus. min^o patet ex Tridentino Ses. 6. Cap. 7. dicente Adul-
ter non iustificari absque motu libero voluntatis: pro^o mer^o po-
test quis iustificari actu necessario Charitatis: Ergo potest iustifi-
cari absque suo Concursu libero. pro^o Ant^o Iuxta illud, Actus Cha-
ritatis Beati est forma Sanctificans, et alius est actus neces-
sarius: Ergo idem potest facere actus Victoris. patet Con-
sequ^o hoc non est Cursus personis Conditionis
actus Victoris, quod Victoris. B

ARGUMENTA SOLVUNTUR

Obiicitur 1 potest Deus sua potentia hominem in peccato sapere ad Divina Virtus. nec solo actu dilectionis, per quem actus iustificaretur, quia esse Beatus, et in peccato implicat. Ex q. de potentia absoluta & Resp. neg. Suppositum, scilicet quod possit dari Beatitude sine habitu gratia, nam Beatitude est perfectus actus vitalis procedens a principio radicali vite Supernaturalis, quod est gratia, et ideo sine illa requiritur. Resp. Secundo admitendo Casu, et Resp. Ant. scilicet, quod expelleretur peccatum habituale formaliter per actus dilectionis, nam dilectio Patris non opponitur directe peccato habituali, sed tantum actuali: unde solus Expelleret peccatum habituale dispositivum, sicut posito Calore ut Octo, et Deo impediente introductionem ignis, non tollitur forma illius Subiecti formaliter per Calorem, sed solum dispositivum. Item Tertio illud hominem non fore Beatum, quia Beatitude sapienter gratia consummatur et permanens ex natura sua, sed solum esset virtus, et dilectio per modum transeuntis quomodo non Constituitur status Beatitude.

Obiicitur 2.

Supposita elevatione hominis, et Supposito peccato tenetur homo sepe naturali ad se reconciliandum cum Deo deficientibus Sacramentis. Sed si Contritio non potest esse forma Sanctificans, homo sic non tenetur: Ex q. min. pro non potest homo teneri ad Contritionem obligationem ad se reconciliandum cum Deo, nisi Contritio sit forma reconcilians et Sanctificans. Dist. ma. ad se reconciliandum cum Deo precise opponendo forma iustificantes neg. ma. ap. nendo dispositiones, et quid quid cadet sub eius potestate sine ma. et neg. min. non homo tenetur sepe naturali ad se reconciliandum cum Deo per illa media, que ponere potest cum q. Contritio deficientes Sacramentis. Sic media efficacis ad se reconciliandum cum Deo, efficacis dispositiva, tenetur homo illa p. m. e.

Obiicitur 3. quod habet rationem dispositionis in productione aliter forme, non habet rationem finis, sed media: Contritio est finis respectu amissionis cum Deo: Sed non est dispositio, sed ipsa forma Sanctificans et efficiens reconciliat. min. potest ex d. Thoma 2. 2. Licentia

inte-

interiora actus Charitatis habent rationem finis, quia ultimus hominis bonus est quod omnia Deo inhaerent. = *De exp. Cons. m. n. q. min. ad fin. thomistic. explic. illud. interiora actus Charitatis obtinent rationem finis in actu ad Amicitia Conci., quia omnes actiones bonae ordinantur ad habendum Dei Amorem, qui Amor est ultimus et maximus, qui nemo potest ponere: habent rationem finis et amicitiae habituales neq. quia Contrario ordinatur ad Consequendum gratiam, qua homo se habet dignus sedu. motione. vel aliter dic. quod est finis intermedius, non ultimus, vel quod est finis ultimus, non finis ultimo desideratus, vel quod est finis ultimus sub eius potestate, non ultimus absolute.*

AN GRACIA HABITUALIS ET PECATUM
MORTALE POSSINT CONIUNGI IN EODEM
SUBIECTO DE POTENTIA DEI ABSOLUTA?

ALIQUA SUPONUNTUR, ET REFERUNTUR SEN-
TENTIE, ET VERIOR ELIGITUR.

Suppono t. quod in hac providentia peccatum non coniungitur aut gratia et perfecta Charitate, et hoc asserere est manifestus heresis damnabilis a SS. P. 5. inter propositiones Michaelis Bai, que videntur potest in P. Lacoeix.

Supo.

Supremo 2. quest^m procedere tot de peccato habituale quod de actuale
tot de ommissione, quod de Commissione, uterque procedit, vel de Deo Conser-
vante gratiam in Anima peccante, vel de Deo de novo producente gratiam
in Anima peccato affecta.

Variæ sunt Sententiæ in presenti, prima di-
cit peccatum tot habituale quod actuale, posse Coniungi cum gratia de po-
tentia Dei absoluta: ita Scotus et eius Discipuli. Ceteræ peccatum et
gratia solum interesse pugnare, ex lege à Deo prefixa: hanc Sententiã
Defendit Latio Suarez. Secunda Sententiã dicit gratiam et peccatum posse
Coniungi in eodem instanti, quando quis peccat præterit gratia, ita M.
Lorca, qui Author operis Vi Argumentatus postea cessavit, se nun-
quam posse dici tale unum in eodem instanti temporis. Sed in instan-
ti naturæ, tot Sententiã. Difficili est alena Condemnatio
propositionis Michaelis Vaz. Tertia Sententiã, que est And. Lincei. Co-
munis Thomistarum, et Aliorum extra Scholam negat possibilitatem talis
Unionis. Cui ipso Cægo.

Sic nra Conclusio peccatum mortale tot habitua-
le, quod actuale nequit Coniungi cum gratia, nec de potentia Dei abso-
luta: pro^o ex prima Iohannes Cap. 3. ubi dicitur quod ex Deo peccatum non fa-
ciunt, quoniam Semen ipsius scilicet gratia Sanctificans in eo manet:
in his Verbis non solum Apostolus negat Comparabilitatem gratiæ cum
peccato, sed profundè insinuat rationes, que sic breviter potest pro-
poni: gratia est Semen Dei, seu natura Divina participata: sed natura
Divina participata nequit uniri cum peccato: ead. d. mirè patet, nec gra-
tia etiam participat proprietates naturæ Divinæ. pro^o Conclusio ratione qua
insinuat S. Thomas homo per peccatum fit dignus pena æterna, et per gratiam
meretur eternam vitam: sed implicat esse dignum simul Vita et morte,
premio et pena: ead. etiam implicat &

Pro^o 3. Conclusio forme quædam effec-
tus formales sunt essentialiter oppositi, essentialiter inter se opponuntur.
Sed effectus formales primarii gratiæ et peccati sunt essentialiter oppositi:
ead. gratia et peccatum essentialiter opponuntur, sed que essentialiter opponun-
tur, adhuc de potentia absoluta nequeunt uniri: ead. gratia et peccatum
nam^o primi subordinati pro^o effectus primarius gratiæ est Constitutio huma-
netatis iustæ et Amicitia Dei, effectus formalis peccati est illius Constitutio
inimicitia Dei, et iniustitia: hi effectus essentialiter opponuntur. Cægo d.

Illuc

Hic efficacissime rationi potest dici Cui Suarez illos effectus gratiæ habituales non esse primarios, sed secundarios, et sic possunt separari a gratia, sicut extensio localis a quantitate. Sed contra, quia ad minus sunt effectus primarii gratiæ, sedere homine condente Divinæ naturæ, et filii Dei adoptivi. Sed hi effectus essentialiter pugnant Cui peccato: ergo saltem ex hoc Cap. nequeunt coniungi. Contra Secundo non illi effectus licet essent secundarii sunt radicati in natura gratiæ sicut proprietates in Essentiâ. Ergo licet de potentia absoluta possent illi effectus desse animæ, repugnat tamen quod in anima essent effectus peccati privative vel contrariè oppositos effectibus gratiæ, patet hoc Conseq. in possibilitate, quæ licet posset ab homine actualiter separari, ab eadem potentia Dei absoluta non potest competere ei in possibilitate.

ARGUMENTA SOLVUNTUR.

Obicitur, si gratia et peccatum non possent coniungi in anima esset factio aliqua oppositio: nulla est assignabilis oppositio; ergo possunt coniungi. mai^r est contra mai^r pro si aliqua esset assignabilis oppositio, sive privativa, vel contraria, sed neutra, potest assignari. Ergo nulla mai^r pro quoad primam partem, peccatum habituales iuxta Memoriani Sententiâ, non consistit in privativo: ergo non opponitur privative gratiæ, et licet consistat in privativo, non consistit in privatione gratiæ, sed in privatione felicitatis desite. Ergo idem quo d. prius; pro^r Secunda pars: Contraria sunt que habent idem Subiectum: Sed peccatum et gratia non habent idem Subiectum: Ergo non opponitur Contraria mai^r patet, peccatum esse in potentia, gratia vero in Anima, pro^r Secundo eadem pars, peccatum mortale, et Veniale sepe sunt eadem species; sed peccatum veniale non opponitur Contrariè gratiæ: Ergo nec peccatum mortale, mai^r patet in peccato facti gratiæ et sed.

Resp. Conc. mai^r neg^o mai^r ad privationem rei mai^r quoad eademque partes: dicimus peccatum actuale

tuale, privative et Contraria operi gratie habituali, non immedie,
Sed mediate, nec peccato actuali Causat habituali Consuetudine in
privazione gratie habitualis, et ideo Cui illa immedie privative ope-
ratur, et sic peccato actuali a quo habituali Causatur operi gratie
diatice etiam privative.

Ad primam privationem dicitur. mai^o Contraria In-
digne debent habere idem Subiecto, vel proximo, vel immedie vel
mediate et remoto Conc. illa Subiecto proximo et immedie
ita ut nunquam Sufficiat remotus et mediatu nisi mai^o et dicitur mai^o
peccatu non est in eodem Subiecto proximo et immedie in quo est gratia
Conc. mai^o, remoto et mediatu nisi mai^o, et Conseq^m. Explicatur licet Sub-
iecto immedie peccati actualis Sit sola Voluntas Subiecto mediate
est ipsa Anima, Sive persona peccans, gratia habitualis licet Sit
in Anima tanquam in Subiecto proximo et immedie. Tamen sicut
hominem Constituit Conuersus a Deo. Solum habitualiter, quod Sufficit et
operatur Contraria inuicem que se Expellunt.

Ad de Secunda pri-
uationem dicitur. mai^o peccatu mortale et Veniale. Sep. Causa Sunt
eiusdem speciei essentialis. Sumpta ex obiecto et fine proximo Conc. mai^o
speciei accidentalis Sumpta ex fine operantis nisi mai^o et Conc. min^o
nisi Conseq^m duplex est distinctio de Specie in peccato mortale et Ve-
niale, una essentialis illis actibus in quibus Constitunt peccata de-
sumpta ex obiecto et fine proximo, qui dicitur finis operis, et in haec
Conueniunt peccata mortale et Veniale factis: altera speciei et ac-
cidentalibus, et Sumpta ex fine ultimo operantis qui dicitur in morta-
le est Creatura ad quam Convertitur peccans, non Venale in peccato Ve-
niale, et ideo peccatu Veniale non operatur gratia.

Obiecta de. et gra-
tia expellatur. Existente peccato necessarium est quod Deus suspendat
Concursu quo illud Conservabat: Sed peccatu non infert Deo neces-
sitate suspendente. Sicut Concursu: Sed de potentia absoluta et pro-
xim^o. Licet gratia postulet ut non Concursu in Subiecto male affec-
to, potest Deus non agere secundum exigentiam gratie et Superna-
turaliter eam Conservare: Sed peccatu non infert Deo h. Resp. di-
stin^o. Mai^o necessarium est quod Deus suspendat Concursu amich-
lando gratia nisi mai^o et suspendat Concursu mediate alia forma
incompossibile Cui illo Conc. mai^o, et dicitur mai^o, peccatu non infert neces-
sitate. Sicut suspendendi Concursu Conservatur gratia Conc. ex suppo-
sitione

sitione quod permittit peccatum nec min^{us}, et Conseq^{uenter} ad propositum
in Contrario dicimus, quod exigentia ex parte peccati, ut gratia non
conseruetur est oppositio privativa, quae necessario tollit formam oppositam,
licet enim peccatum actuale non opponatur gratiae oppositione privativa
et immediata, bene tamen oppositione privativa mediata et antea dicimus.

Obiicit S. quod
peccatum simul cum gratia existat non repugnat ex parte Dei: est scilicet
tunc possibile: pro^{ter} Ant^{ea} Conseruare gratiam cum peccato, non est intrinsece
malum, sicut mentiri, neque extrinsece ex parte finis, quia Deus potest
habere infinitas rationes et fines suos operum occultas hominibus: est
nec extrinsece nec intrinsece repugnat Deo. Confir^{mat} in peccatore fidei
Conseruat Deus habitum fidei et non in heretico, et tamen potest Deus
hoc inmutare et Conseruare habitum fidei in heretico, et propter quod
libet peccatum auferre fidei a peccatore fidei: est licet sit specialiter re-
pugnancia inter gratiam et peccatum, sicut inter habitum fidei et he-
resim, potest Deus de potentia absoluta utrumque coniungere.

Resp^{ondetur}
ad Inquir^{entem} neg^{atur} Ant^{ea} nat^{uram} repugnat Sapientiae et Iustitiae Dei, quod
simul iudicet homines dignum morte aeterna, et aeterna vitam impo-
nat aet^{ernam} quod simul odio, et Amore homines prosequatur: unde in-
sensatio gratiae cum peccato multipliciter involuit Contradictionem. In Deo
licet non sit intrinsece malum morale, non ideo a Deo potest fieri:
sicut facere homines irrationales, licet non sit malum morale, non
potest a Deo fieri ad Confir^{mat} neg^{atur} Ant^{ea} quod Secundum partes, nec
eodem modo repugnat coniungere gratiam cum peccato, ac fide cum infide-
litate, quia semper invenitur oppositio privativa.

Obiicit S. potest
Deus homines in gratia non acceptare ad vitam aeternam, et Existente
in peccato ad vitam acceptare: est pariter potest efficere S. Resp^{ondetur} Con-
firm^{atur} prima pars Ant^{ea} neg^{atur} Conseq^{uenter} licet enim Deus possit utendo sua ab-
soluta potentia, et non attendendo ad Jus quod homo habet ad glo-
riam, et non acceptare ad illud: non tamen potest facere, quod per-
manendo in statu gratiae sit intrinsece indignus gloria: ad hoc
autem quod sit simul in gratia et peccato, requiritur quod simul sit
intrinsece dignus gloria, et intrinsece indignus, quod quidem om-
nino repugnat.

Obiicit S. peccatum in quo Existit expellit gratiam,
non gratiam quae non est: est gratia quae est: est Coniunguntur. Resp^{ondetur}
peccatum expellit gratiam quae est in tempore immediate antecedenti, et non

est in hoc instanti. imo implicat expellere gratiam, quae in eo instanti
 sit; Expellere enim est Causare non esse expulsi, et Consequenter in
 instanti in quo expellitur gratia, datur non esse gratia; Sicut in instan-
 ti in quo Causatur gratia, non potest esse Carentia gratiae. ad alia Ar-
 gumenta eiusdem tenoris Respondendum est Sistendo in hac Dialectica

Obiicit 6
 Aliqua Doct^r in R. intendentes defendere M. Luce Sententiam, di-
 ficilem inueniunt Argum^m, quod nati tenentes Sententiam
 ac Sententiam M. Lucae corroborat, quod quidem sic se habet, in
 instanti precepto Charitatis in ipsa instanti quis omittit, in eodem ins-
 tanti existit peccatum omissionis Coniunctum cum habitu Charitatis, et
 Consequenter cum gratia. pro hoc assumptum, in eodem instanti potest
 homo expedire adimplere preceptum Charitatis, alias omnia non esset
 Libera, neque peccaminosa, sed Coniunctura expedire potens per habi-
 tum Charitatis: ead in eodem instanti existunt & Omnia aliorum solu-
 tionibus, ad Argum^m facilitati via Resp^o neg^o assumptum, ad pro-
 uationem dicit. Mai^m potest adimplere preceptum per gratiam et Cha-
 ritatem neg^o Mai^m per influxum influendum ad hoc Concessit Conc. Mai^m.
 et neg^o Mai^m et Conseq^m. dicimus illa omissiones duntaxat esse Libera
 sine Charitate, quia fraudare preceptum esset potens per auxilium
 fluendum ad non fraudandum: quod si dicas, ead Coniunctura peccatum
 cum auxilio fluendo Conc. Conseq^m, non enim reperitur inconueniens,
 imo ab omnibus est admittendum peccatum posse Coniungi, et de facto
 Coniungitur cum peccato mortali, ut patet in materia de Auxiliis.

Obiicit 7 pe-
 catum habet quid infinitum. Sed gratia non opponitur, neque potest opponi
 infinito, quia est finita: ead possunt Comparari. Distin. Mai^m, non & per
 modum equalis in diversa linea Conc. Mai^m. per modum forme in
 Compossibilis, neg^o Mai^m. dicimus quod gratia non opponitur peccati sa-
 tione infinitudinis reperta in gratia, quia nulla est, sed ratione incom-
 possibilitatis, quae inconpossibilitas cum sit essentialis a Deo Vincit ne-
 quit: vel melius dicit gratia etiam esse infinite samabilitatis ratio-
 ne Formae, quae expellit, quia scilicet, nos Libera a malo infinito.

Obiicit

Vltimo demus Casus, quod Deus habeat decretum Conseruandi Libera

per

per totam continentiam (gratia) supponamus etiam quod Deus sevellet
 Letus hoc deest ita ut Letus tenetur sub mortali assensu seve-
 lationi: hoc supposito sic videtur Letus potest coniungere omissionem
 peccaminosa assensu cui gratia: Cui possibile est coniungi peccatum
 et gratia. pro Ant potest Letus omittere assensu preceptum omisso-
 ne peccaminosa: Sed omnia peccaminosa assensu essentialiter, supponit
 gratia existens: Cui potest coniungere omissionem peccamino-
 sa cui gratia. Conseq patet, premisse statant probande et in primis
 proba non, sevelatio obcura non necessitat de illius assensu: Cui
 Letus potest omittere assensu, et Conseq omittere omissionem peccamino-
 sa. pro non primis. Solus, omnia assensu Supernaturalis pecca-
 minosa supponit essentialiter potentiam ad assensu Supernaturalis.
 Sed potentia ad assensu Supernaturalis predictae sevelationis su-
 ponit essentialiter gratia: Cui omnia peccaminosa supponit essentialiter
 gratia. pro non potentia ad assensu, de quo loquimur, et quo
 Letus assensu se habere gratia supponit essentialiter sevelatio-
 nis de existentia gratia: Sed sevelatio de existentia gratia supponit
 essentialiter gratia: Cui potentia ad mentem, assensu Supernaturalis,
 se habere gratia, supponit essentialiter existentia gratia.

Hoc
 Anquam fallax est et potest instari in Sententia Plurium P.P. ase-
 sentiu gratia inducere favore Extremis ad expellenda peccatum:
 omnia tamen instans et alia Solutionibus. P. asp quod in casu positio de
 cetero Consequenda gratia per tota claritate esset Decretum formaliter
 vel virtualiter non permitendi Leto peccatum mortale, et ideo Letus
 est impotens ad omissionem peccaminosa talis assensu: unde neganda est
 posse omittere peccaminosa ad proiam dicimus Letus non necessitate ad
 assensu ex in sevelationis, sed quia sevelatio continens actum proximum
 ad assensu Supernaturalis coniungibilis est cui peccato: quod si di-
 cas Cui potest dari preceptum quidem latere. Materie Supra quod Letus
 non potuit transgredi directe ab homine. Gratias Concedo Conseq quia
 nullum aparet inconveniens in hoc, pat Deus potest imponere preceptum
 non eliciendi actum Charitatis, quod quidem per actum Charitatis non po-
 test transgredi.

Vel aliter P. esp. ad Indum, conc posse Letus omi-
 ttere peccaminosa: Sed negamus quod hinc Coniungentia peccatum cui gra-
 tia, pro quo observandum est sevelationis esse Letus, non ablatum gra-
 tia

trahit ex merito beneplacito suo, nec propter aliquod peccatum mortale in gratia
 revelatione includitur non esse licet peccatum per omissionem assensus huius
 revelationi: hoc autem revelatio tenetur ex parte actus primi ad assensum illius
 et potest coniungi ad omissionem peccaminosa, quia licet revelatio non conec-
 titur essentialiter ad existentiam suam, sed solum ad hoc quod est gratia
 non defectiva ex merito beneplacito dei, nec vi alterius peccati distincti,
 ab omissione: unde licet non potest unius assensu assentiri ad sequens re-
 velationem, sed uno assensu assentiri nunquam peccatum peccato licito
 et ab omissione huius actus et altero quasi reflexo potest assentiri existentie
 huius assensus, seu existentie omnium peccaminosa.

UTRUM AD JUSTIFICATIONEM REQUIRA-
 TUR MOTUS LIBERI ARBITRI ITA UT SINE ILLO
 NEC IN POTENTIA IN ABSOLUTA POSSIT DARI.

STATUITUR PRIMA CONCLUSIO.

M. Dominicus de Soto, et Licetus de Soto, cum aliis avertunt motus liberi Ar-
 bitri, ita esse necessarios ad remissionem peccati, ut nec de potentia Dei absoluta po-
 sset absq; illo remitti, opponit Senet Cajetanus, et Communis Theologorum cum quibus-
 dam Concluseris, Nonq; motu liberi arbitri potest dari Justificatio impia, ita D.
 Thomas et pro: breviter quia ita opponitur ad peccatum, ut actu de potentia Dei
 absoluta nequeant esse simul: eaq; infra gratia necessario destruitur peccatum.

citat

etiam sine motu Liberi Arbitri ubi nota aliud esse sequi Libero arbitrio ad
infusionem gratiæ, aliud sequi ad Justificationem, et licet admittamus sequi Li-
berum arbitrium ad receptionem gratiæ non imo tenemur credere esse necessariū ad
Justificationem.

Dices infusio gratiæ Conectitur essentialiter cum motu Liberi Arbitri:
Ergo implicat absq̃ illo infundere gratiæ, nō. Ant. Cuius falsitas patet in lau-
centio nō a Sacerdote cui quando fuit Bapuzatus (Salem quæ est nomen inposue-
runt) infusa fuit gratia absq̃ motu Liberi Arbitri. Contra tale instantia, et
Simul contra alias quæ possunt fieri. Sic efficaciter Inquit, vel motus Liberi
Arbitri sequitur, ut forma Sanctificans, vel ut ultima dispositio ad illud, quod
cumq̃ dicitur nobis fieri. Ergo absq̃ motu Liberi Arbitri potest dari Justificatio:
ergo tenet rita Conclusio, et nō instantia. Maior patet, nā requiritur ad dandam
aliud, ad quod descendit motus Liberi Arbitri, min⁹ quoad primam partem pro. In mo-
tus Liberi Arbitri sequitur ut forma Sanctificans quodquid Conclui asserunt falsū est,
nā ex ipso nemo hucusq̃ vidit motu Liberi Arbitri esse formam Sanctifican-
tem. Ergo primū nō potest dari. Si Secundū, ergo potest. Deus absque motu Li-
beri Arbitri Justificari homines nullo Consequitur. Deum infundere formam
absq̃ ultima dispositione. Ergo si per unum motus Liberi Arbitri sequitur ut dispositio. Sed

intuitus ex Doctrina nobis tradita Divi S. huius tractatus, quod cum peccatū sit essen-
tialit̃ voluntariū sequitur essentialit̃ ad sui expulsiōnem seu extirpationem voluntariā:
ergo essentialit̃ sequitur motus Liberi Arbitri. Sed ad hoc videtur Argum^m in-
mediate, ante factū, nā vel gratia habet sufficientem vim ad expulsiōnem volun-
tariā peccati in peccato, vel non? si dixerit ergo preter gratiā nulla peccata-
tio reduritur. Si Secundum, ergo gratia non habet sufficientem vim ad ex-
pulsiōnem peccati. Ergo non operatur cum illo ex natura sua, patet hoc vlti-
ma Conclui. nā iusta adversarios expulsio voluntariā in peccato peccati est ne-
cessaria ad expulsione peccati cum qua voluntariā iusta ipsos, non opo-
nitur gratiā.

ARGUMENTA SOLVUNTUR.

Obicitur t̃ ex S. Thoma 3° parte, Art. 2. quest. 86. ubi dicit impossibi-
le est peccatū personale veniri sine penas ubi M. Soto dicit iusta
S. Thomam esse absolute et simpliciter impossibile, et S. Thomam
alibi videtur docere quod Adulto privato usu rationis posse se
mitti

peccatū, si habeat motū Liberi Arbitrii antiquā amitteret usū rationis,
ergo iusta S. Thomā & Boetio. cō. Cajetano S. Thomā in primo loco in-
teligendū est de potentia ordinaria, non de absoluta, neq̄ obstat
quod accēdit Soto, nam id quod naturalit̄ est impossibile, naturalit̄
absolute dicitur impossibile. eodē modo interpretandū est S. Thomā
in alio loco.

Obiicit 2. Deus nequit Supleere genus cause dispositive,
Sed determinatio voluntatis concurret in genere cause dispositive ad
infusionē gratiæ; eadē S. pro. mai. requirit Deus Supleere genus cau-
se materialis, Causalis dispositive determinat ad materiale est S. nego
mai. ubi illud dicit. Clariū gratia, non potest Supleere genus Sēlis multū
dispositivū Conc. efficiendū dispositionē, neq̄. quā solutio patet etiā ex Phi-
losophis.

DUBIUM

7

AN ACTUS CONTRITIONIS VEL CHARITATIS
UT ULTIMO DISPONENTES AD GRATIAM PROCE-
DANT AB ILLA EFECTIVE VEL AB AUXILIO TRANSE-
UNTE.

Suppono 1. Soluti procedere presentē difficultatē de Selectione et Contractione,
quæ ultimo disponunt ad gratiā nat̄ de aliis dispositionibus Tempore precedentibus
nemo deinceps procedere ab Auxilio transeunte. Suppono 2. not non inquirere
an gratia sit principium immediatū Contritionis vel Charitatis, nā Su-
ponimus gratiā non esse immediatē operativā. Difficultas Soluta est an gra-
tia sit principium mediātū illorū actū illorū spiritū mediis habitibus opera-
tione penitentiæ et Charitatis quæ simul infunduntur Cū gratia in instanti
Justificationis, vel an illi actus procedant abiq̄ aliquo articulo Prædictivo
distinto à gratia. Circa Solutū dividuntur in 2. Jam intra quæ extra
scilicet S. Thomā et quilibet Thomista intendit S. Thomā pro se stare, plo-
et dictamen. Nōne hic essentis prædictæ questionē plus Subtilitatis
quæ utilitatis habeat, nā tal omnia Antiquorū Versatū in herentia, sit
Cū Communē Thomistarū Conclusio.

Actus Contritionis et Charitatis ut ulti-
mo disponentes ad gratiā effective procedunt ab illa, et non ab auxilio
tran-

transiente et Communicata: Conclusio videtur confirmari ab Ang. Luceo precipue
 hic . . . . . ubi hec habet: Acta Justificatio unguis originalis, consistit in
gratia infusione, per eam enim et liberum arbitrium movetur (mediis ha-
bitibus Charitatis et penitentiae) et culpa remittitur. Est si culpa non remi-
titur nisi per gratiam habituales, et ad hoc homo disponitur per motum
liberi arbitrii, ipsa motio procedit a gratia. Sed actus Charitatis et Con-
tentionis sunt dispositiones, et motus libera arbitrii. Cap. 8.

Pro ratione
 de ratione essentiali actus vitalis est quod procedat a principio vitali
 radicali: actus Contentionis et Charitatis sunt vitales vita Supernaturali-
 ta: Est procedunt ab aliquo principio vitali radicali: Sed sola gratia est
 principium vitale radicali: Cap. 8. Secundo actus meritorii vitæ eternæ su-
 perant gratiam habituales: Sed Contentio et Charitas sunt actus meritorii
 vitæ eternæ: Est supponunt gratiam, et ab illa procedunt. max^a est Certus, et
 constat in tractatu de merito. min^a est S. Thomæ hic art. 2 ad 4 preparatio
 hominis ad gratiam habendam quædam est simul est ipsa infusio gratiæ, et
 factus operatio est quædam meritoria, non gratia que ea habetur, sed gratia que
 non habetur: Cap. 8. Tertia ratio Philosophica organizatio Corporis est
 ultima dispositio ad receptionem anime, que solum procedit ab anima, ut
 tradit S. Thomæ 1^a par. quest. 36. art. 3 ad 1. Sed sic se habent Contentio et
 Charitas ad animam, sicut organizatio ad infusio anime: Cap. 8.

Pro ultimo
 Conclusio actus dilectionis disponere ad gratiam non obest quo minus ab illa
 procedat: est dicendum est de facto ab illa procedere. Ant^a pro^a multiplex primo
 Apud Dominum in primo sui Conceptionis instanti se disposuit ad gratiam ha-
 bituales per actus dilectionis: Sed hic actus a gratia procedat: Est actus dilectio-
 nis de max^a est S. Thomæ 3^a parte quest. 33. art. 3. Secundo Calix ut Octo præ-
 ceptis fiamus ignis, ut ultima dispositio, et alia procedit ab igne: Est 8. Tertia
 actio creata Angeli, que in Sententia plurium Adversariorum et fiamus fiam
 rena recipitur in Angelo, et illud in genere efficientis procedit Est id quod præ-
 ceptis.

SOLVUNTUR ARGUMENTA

Obicitur ex Tridentino Ses. 6. de Justificatione. Cap. 1. ubi assignans causam
 Conversionis ad Deum disponentes ad Justificationem docet esse gratiam excitantem
 et adjuvantem, que distinguitur ab habituali: Est dispositiones ad Justificationem
 non oriuntur a gratia habituali. Omnis Vana Solutionibus dicimus, vel quod
 Conciliat. Sicut refert principia Supernaturalium actionum disponentia ad gratiam
 que principia sunt gratia excitantem et adjuvantem, solum tamen Nestorius dis-
 putatione, an ultima dispositio procedat vel non a gratia habituali vel
 dicimus sub ratione gratiæ adjuvantem, que Canon 3. eiusdem Ses. nominat-
 tur, adjuvantem spiritus sancti, recte potest intelligi gratiam habituales, que
 hec dicitur a S. Thoma in operante, et cooperante, que veniente, subsequen-
 te, et adjuvantem.

Obicitur de hec est vera Causa hinc homini infunditur
 gratia.

gratia habitualis quia est contritio: Eas contritio non procedit a gratia
 dicit. Ant. quia est contritio, si quia dicente Causabiliter. *Thom. d. sup.*
contra Conc. Ant. Si quia dicente Causabiliter. *Thom. d. sup.*
 Ant. pro quo recte intelligendum est alia *Thom. d. sup.* Solvenda nota ordine de re
 tenet circa Justificationem: primo Deus ex intentione dandi gloriam vult
 ordine intentionis seminare peccatum, et infundere gratiam: deinde vult con-
 tritionem vel dilectionem disponentem ad ipsam, et videns utramque futuram in
 eodem instanti ex vi decreti intentionis vult dilectionem procedere a gratia
 et tandem ordine Executionis vult existere gratiam et deinde influere in
 dispositionem ad ipsam, in quo sensu decretionis nunquam est verum dicere
 Deum Conferre gratiam ut Conteramus quomodo Vult gratiam et Charitatem
 ut possimus Converteri et diligere, hic enim est effectus ^{formalis} illius, gratia
 autem actualis et transeuntis finis cuius gratia est operatio quia ef-
 fectus formalis gratie transeuntis est non propter se, sed propter operatio-
 nem, et ideo Verificatur de illa Conferri ut operemur sicut autem de
 gratia habituali cuius finis cuius gratia non est operatio. *Obiect. 3. n.*

dispositio ad gratiam procedit ab illa, Sequitur pro prior ad illam esse
 gratiam et non esse. Conseq. est falsum: *exp. Ant.* Sequela pro. prima parte.
 Constat, quia implicat pro priori ad illam disponente, quia pro gratia ad il-
 lam existat. pro. Secunda parte implicat pro aliquo priori existente Contri-
 tione pro quo non intelligitur seminare Causabiliter Cause efficienti: Sed
 pro priori ad gratiam tale Causabiliter non Causat: *Exp. pro illo priori non exis-*
tat: patet enim quia pro illo priori non intelligitur gratia a qua effective de-
pendet Contritio: Exp. pro illo priori non seminat Causabiliter Cause effici-
ti. Vnde respon. Obiectioni huic, nos autem dicimus Contritionem existentem
duo habere, et dependere a gratia, et illam dispositive Causare: potest Exp. inte-
ligere Contritionem existentem sub uno munere quoniam intelligitur sub alio.
vnde ad Thoma^m distinguenda est Mai^m implicat intelli^m existentem sub
omni munere quoniam seminat Causabiliter efficienter Conc. sub aliquo mu-
nere, vel Mai^m et Conc. min^m, vel Conseq. assumptum manifestatur in Causa
tate materiam que duo habet et seminare Causabiliter forme, et Causare
formam, et pumen pro aliquo priori intelligitur sub uno munere quoniam intelli-
gitur sub alio ita in presentia dicimus.

Obiect. ex Thoma 1. par. quest. 82.
 art. 2. ad 3. alio modo potest intelli^m preparatio Voluntatis humane ad
 consequendum ipsam gratiam habitualis donum, ad hoc autem quod se preparat
 homo ad susceptionem huiusmodi doni non oportet presupponere aliquod do-
 num habituale in Anima, quia sic procederet in infinitum. Ex hac et alia
 Auctoritatibus intendit Joannes a S. Thoma hic *Thom. d. sup. 28. n. ad Conclusio-*
nes non esse de mente Ant. Th. formatum Argum^m sic, iuxta S. Thoma^m
ad preparationem ad gratiam non debet presupponi aliquod donum habi-
tuale.

tuale in anima, nam si presuponeretur de illo alio remaneret eade difficultas et clarescit procedens in infinito. Sed si Contritio et Charitas procedunt a gratia presuponunt demum habitum in Anima: Cuius Respon. Thomae intellexit esse de preparatione imperfecta ad gratiam, quae quidem preparatio a gratia non oritur, et si Contritio et Charitas sequi se ultima dispositione dicimus debet excludere aliud hunc habitum a gratia, non autem excluderet ipsam gratiam sub duplici mense de quo supra.

Obiicit Thomae homo per Visionem et Ambulationem non potest seipsum disponere ad habendos Oculos et pedes, quia tales actiones efficiere est a potentia Divina et propria: Cui si actus Contritionis et Charitatis procedunt a gratia non poterunt ab ipsa disponi, vel si ab ea disponuntur non procedunt ab ipsa. Consequenter autem, nec Contritio, et paritate disparitas consistit in eo, quod Visio et Ambulatio Cui sunt actiones successive non possunt fieri in instanti. Unde, supponunt potentiam in homine, non solum prioritate naturae, Sed etiam Temporis et Existentiæ, et sic importat quod homo per Visionem ad exercendos Oculos se disponat, at vero actus Contritionis Cuius actio instantanea dicitur ab homine in eodem instanti Justificationis in quo gratia infunditur, et solum illa procedit prioritate naturae atque adeo licet ab ipsa effective procedat, potest tamen ab illa disponere per modum Dispositionis concomitantis.

Obiicit 6 nulla causa efficiens dependet a sua operatione vel effectu: Cuius gratia habitualis non potest dependere in genere Cause materialis Dispositivæ, sive, ab actibus quos effective producit: Sed si produceret Contritionem dependere ab illa: Cui non producit. Distinctio 1^a nulla causa efficiens si sit pure efficiens Cuius, si sit simul efficiens et formalis neque. Solutio patet ex dictis, distinguendo diversos respectus gratiæ naturæ quæ respicitur quod sit causa efficiens et formalis, ut est articulus movens est pure efficiens et non dependet a dispositionibus, ut tamen est prima Sanctificans dependet ab illis in genere Cause Dispositivæ.

Obiicit 7 Vltimo Dispositio ad Aumentum gratiæ non oritur ab ipso Aumento effective: Cuius respectu actus gratiæ ad primam deitatem procedit ab ipsa effective: Cuius autem, nec Contritio et Charitas est nam Dispositio ad primam deitatem non est meritoria illius: Dispositio autem ad Aumentum gratiæ illud meretur, Cuius que principium merita nequeat Cedere sub ipso merito: Dispositio ad Aumentum gratiæ nequit procedere effective ab ipso Aumento, bene tamen Dispositio ad gratiam. Hæc Sufficienter dicunt pro hoc tractatu de Justificatione impio Volens qui omnia cedunt in honorem et gloria SS. Trinitatis. SSVM. SPN. Cayeta. ni, et S. Anselmii Avelin. D. Josephi. V. Serr. Dei Simonis de Roxas, Cedant et demum in honorem Hispanorum et Gloriam Hæc D. Inquit Laurentii.

LAUS DEO ET B. A.

TACTATUS
DE

SACRA-
MENTIS
IN
GENERE

Quod cum per huncmodi officium est Deus, Exequenti 36. etiam se
super Ventos suos et Aurillas aqua mundi qua emundantur ab omni
his inquinamentis suis, hoc presertim in Iacobi a Repto Tomo primo
du. institutum adimplet. hęc siquidem sunt Velut. Vasa quędam que et
declinat Congitum Ferdinandi Des. 1. Cap. 6. Quam illud quibus Sanctifican-
tis Liquore in se continent et ex se descendunt: hi sunt fontes illius Sal-
vatoris. itaque hęc et locis hęc ex quibus haurire possunt in quibus aqua
vivat, quę fiat in robis fons aquę Salientis in Civitate eterna d

QUID SIT SACRAMENTUM.

Nomen Sacram^m duobus praesertim modis apud Sacros scriptores acceptū reperitur: primo pro se occulte et latente, quo sensu Apost^l ad Ephes. dixit ut notū nobis faceret Sacram^m voluntatis tuae, et Sap^l 2° nescierunt Sacra Dei. Secundo pro ignis s^ci Latentis et occulte Signis ut ad Ephes. hoc Sacra^m magis est. ego autē dico in Xpo et in Ecclesia. Ibi Patrum ab Apost^l Sacra^m magis appellatur, quia est Signū magis alicuius s^ci Latentis et occulte nempe Communionis Xpi cum Ecclesia, in hac autē posteriori acceptione nomen Sacra^m Communionis s^ci SS. PP. usurpatū est ad exprimendos Sacras quasdam Ceremonias ad hanc Justificationem Divinitus institutas, et in hac acceptione nomen Sacra^m in presenti Sumimus, et quid sit inquiramus.

Plures definitiones Circumstantia Sacra^m in Communi quae admitti non possunt, quarum praecipua est: Signū s^ci Sacra^m, nam hae definitio convenit aliis ac definitio. Sacerdotis et licet magis sibi significat Sanctitatem et Serpentes et in Cruce pendentes &c. et fumen nec dracōnis, nec Serpente erunt Sacra^m: ea illa s^ci definitio est Vera; ea est illa quae habet Thomae hic ait de Signis s^ci Sacra^m in quantum est Sanctificans homines quae Comm^o admittit a Concilio et PP. quo p^onto.

Sit nra Conclusio h^o t^o generica Sacra^m in tota sua Latitudine pro ut nova et Vetera Comprehendit est factio Signi ad Placitū Dei Significantis gratiā et Expressa Thomae hic ait de et alio Cetero, ut opponat^r s^ci Cetero in s^ci. iuste aliquos AA. Constat ex Sacra Scriptura: ubi Sacra^m de novo quae veteris Legis explicantur per rationes Signi. Siquidem de Caelestitutione quae praecipit Sacra^m Veteris Legis erat dicitur Lenens. Ecce Signū fidei inserit Deus et Populū iudeorum: de Sacra^m nove Legis patet etiā ex Tridentino ses. 6. Cann. 8. ubi definitur Sacra^m nove Legis continere ac significare gratiā et esse invariabilis gratie, visibilis forma.

Hae rationes ut enim supra dicebamus Sacra^m pro ut Comprehendit Omnia definitur per rationes Signi; sed cui Competit nominis definitio, deest Competere sibi significata per nomen: ea illi Competit factio Signi, quod autē talis factio Signi sit ad placitū Dei p^onto, ille s^ci Sensibilis antequam esse videretur ad hoc et spirituales Significantes, nullatenus ea Significantes: sed post Constitutionem et Caelestitutionem Dei illa Significantes: ea sicut Signa ad Placitū Dei gratiā, Sanctificantis patet Cetero; nam in hoc sicut factio Signi ad Placitū Dei, quod sine adquisitione alicuius nove substantiae et praesertim ex voluntate et institutione potentis id facere Significant quod antea non Significantes.

Sit Secunda Conclusio Sacram in Comuni nullatenus dicitur ratione Cause, si dicitur Causa Sacrae pro Causalitate Phisica efficientis instrumentali, si autem dicitur Causa Sacrae pro Causalitate efficientis moraliter est de ratione essentiali Sacrae, non solum ratio Signi Verum etiam ratio Cause, prima pars pro ratio essentialis Sacrae debet omnibus convenire, sed Causa, et Phisice instrumentaliter Sanctificatae non convenit omnibus Sacrae, nam Vetera Sacra non Causabant gratiam Phisice, sed solum moraliter de quo infra: Cap. 6.

Secunda pars Conclusionis patet eadem ratione per oppositum: illa est ratio essentialis Sacrae quae omnibus Competit, sed Causa et gratia modo dicto omnibus Competit: sed h. min. patet si aliquibus non Competeret maxime Sacrae Veteribus. Hec Causa gratia modo dicto non est Signa et figura passionis Christi sicuti intus. Cuius Deus gratia in antiqua lege operabatur ut docent Theologi quia Cuius ratio Signi inseparabilis est vix excitativa moralis ergo Causabatur gratia &c.

Contra primam Conclusionem Obicitur si Sacra in Comuni est formalis in genere Signi sequitur quod potest dici ens rationis: sed hoc videtur absurdum: ens non est in ratione Signi. Sequitur pro non esse Signum naturale, quia naturaliter non significat gratiam ergo instrumentale et ad Sacra: sed Signum ad Sacra formalis sumptus iuxta Thomam est ens rationis: cap. 6. Respondeo omnia Verba Solutionibus quae possunt videri apud Lonet: Sacra esse aliquod reale sumptus pro materiale, quia materiale pro quo supponit ut ens reale, pro formalis potest dici ens rationis, quia est relatio rationis ad Signatum de quo late Lonet

Dices ergo Sacra est dependenter ab intellectu Ex operatione factum patet Consequenter, nam ens rationis habet totum suum esse ab intellectu. Respondeo quod quia Sacra supponit pro materiali et non pro formalis absolute et sine aliquo aditu est Verum dicere Sacra permanere nullo cogitante intellectu, si daren fuerit restrictio de Sacra pro formalis Certum est illa non esse actu absque operatione intellectus, sed solum esse fundamentalis proxima quod non est inconveniens.

Obicitur contra Secundam Conclusionem implicat idem pertinere ad duo genera primario diversa: sed genus Signi, et genus Cause sunt primaria diversa, sed Signum est aliqua ratio Causa seu Virtus Causativa est vera qualitas pertinens ad genus qualitatis: cap. 6. Dicit implicat idem Phisice et naturale Conc. Ma. idem morale sed artificiale vel Ma. et Conc. Min. vel Conseq. itaq. Verum est quod totum naturale seu Phisice non potest pertinere ad duo genera primario diversa, non ita autem Verum est totum morale seu artificiale quia sunt Sacra ad duo genera potest pertinere: ratio est quia totum artificiale constat sebus diversorum generum unde potest ad diversa genera pertinere et Conseq. itaq. optinet Sacra Constitui in ratione Cause et Signi modo dicto.

Queres Cur per Sacra sit Signum? Respondeo de ratione Sacrae esse significare perfectam Sanctificatae quae ex se per gratiam constat ex Do. Th. dicente Sacra esse donum temporale et significare donum eternum pro ratione ad rationem Sacrae ut sic significatio illius Sanctificatae per quam distinguitur ab omnibus non Sacra, solum gratia Sanctificans hoc factum, nam sicut in Vetera lege essent multe Ceremoniae quae gratiam Causabant et significabant gratiam tamen quae Causabant erat seculis et imperfecta: cap. 6.

Queres.

Quæritur secundo an Sacra^m sit signu^m unius seu tantu^m? Resp^o Sacra^m
 ut sic sua significare nempe passionem Christi, gratiam, et gloriam etc. D. Th.
 et pro^o Sacra^m est essentialit^r signu^m gratiæ, sanctificantis homines: est et passio-
 nis et gloriæ, pro^o Conseq^uent^r gratiæ hanc habitationem ad sanctorum hominum
 ad Causam efficientem spiritum vel materiam, et ad gloriam, tanquam ad fi-
 nis: Est si Sacra^m significabat gratiam &

DUVIUM

2.

AN ITA SIT ESSENTIALE SACRAM^{to} ESSE
 SEMPER ALIQUA RES SENSIBILIS, UT NEC
 IN POTENTIA IN ABSOLUTA POSSIT ALIUD ESSE.

Sic rati^o Conclusio non potest aduc^{ere} de potentia Dei absolute institui Sacra^m
 in aliqua re spirituali seu Sensibili. pro^o ratione fundamentali, de ratione
 signi est quod sit Sensibile: Sed de ratione Sacra^m est quod sit essentialit^r sig-
 nu^m: est requiritur Sacra^m quod non sit Sensibile. mai^o pat^r ex definitione
 quod ex D. August. Sacra^m D. Th.^o signu^m est quod proprie speciat^r quod sen-
 sibus ingere^{re} facit aliq^uid aliud in cognitione. Vnde Confirm^{atur} Deus aduc^{ere}
 de potentia absolute requirit essentialit^r signu^m metaphysicæ Mutari: Est si de
 ratione metaphysicæ Sacra^m est que signu^m, et de ratione metaphysicæ signi
 ut que Sensibile non poterit Deus aduc^{ere} de potentia absolute institui
 Sacra^m in aliqua re spirituali seu Sensibili.

Dices institutio Sacra^m est ad
 placitum instituentis eam sicut elevavit materiam Sensibilem, et orationem Cau-
 sam, potuit sem spiritualiter et insensibilem elevare ad Causam gratiæ.
 pat^r Conseq^uent^r nam non repugnat Deo esse elevare orationem internam vel gra-
 tiam Causam in qua Deus saltem esse internam habere quodquid gra-
 tiam habet de facto. = Responsio quod licet esse possit elevare aduc^{ere}
 ad internam et insensibilem ad Causam gratiæ, non ideo habent
 rationem Sacra^m essentialit^r generari cum institutio de quibus est questio
 quia ultimum sequitur quod sit signu^m Sensibile quod est de es-
 sentia metaphysicæ Sacra^m, unde licet Sacra^m sint instituta
 ad placitum Dei, non ideo tamen quod poterant illa
 institui in re spirituali, sed ideo quod inter
 omnia Sensibilia poterant elevare quodlibet
 libet ad Causam vel Significandam
 gratiam

DU.

DUVIUM

3

AN RES SENSIBILES QUIBUS IN SACRA^{ti}
VITUR DEVEANT ESSE DETERMINATE
A DEO

Sic nra Conclusio in Sacra^{ti} no^{ti}ve legis (de quibus est Sarrus) usen-
dit est materia. Quia determinata pro^{ti} ratione theo^{ti} S. The. sed in quibus
constituit Sacra^{ti} no^{ti}ve legis solus deus determinat ab A. D. Sacra^{ti} no^{ti}
sed deus potest instituire Sacra^{ti} ex b. ma^{ti} est contra, non pro^{ti} Sacra^{ti}
no^{ti}ve legis non solum habent esse. Cuius J. Secunda quod possunt ordi-
nari ab hominibus, sicut alie sa^{ti} ad cultum J. sed habent utroque
esse. Causa et media. Quia ad nra^{ti} iustificationem solus deus est
Author aut institutor nra^{ti} salutis et iustificationis. cap. 6.

Dices ecclesia de
facto variabit Sacra^{ti} Matrimonij pro^{ti} assumptum ante Concilium. Ma-
teria Matrimonij fuit Consensus Viri et femine sensibili^{ti} expressus sive
claus sive palat^{ti} et sic corat^{ti} Sacerdote et nihil omnino statuit Concilium
nullum fore deinceps Matrimonium nisi alio Consensus expressus contra
hunc corat^{ti} Sacerdote et Sacerdotis. cap. 6.

Ut hinc obiectum sit, quon-
datus notandum est quod licet materia Sacra^{ti} no^{ti}ve legis fuerit J. Xpo
instituta et determinata, non oportet tamen quod eadem determinata sit esse
et rationis in omnibus. Sed sufficit quod sit mater^{ti} in quibusve Sen-
sa pro^{ti} expedat unius rationis unicus pro^{ti} Sacra^{ti}. Videtur enim materia
fructum esse determinata in specie ultima nomine in aqua elementali, quia in
varias species dividitur. Materia Eucharistie est panis triticus qui in varias species
panis tritici dividitur. Sic similiter in illis Sacramentis. Hoc supposito.

Dicimus materiam
in qua Xpus instituit Sacra^{ti} Matrimonij esse Contractum legitimum inter legi-
timas personas celebratum, quas autem Conditiones debeat habere. Contractus ut sit
legitimus sit, Xpus non determinavit, sed hanc determinationem reliquit Cele-
sti, hanc autem pro^{ti} temporum Varietas exposcit, potest novas et diversas Con-
ditiones statuire, et Contractus sit legitimus, ita ut qui uno tempore civili-
teribus Conditionibus legitimus erat, alio tempore ob defectu^{ti} aliarum Condi-
tionum que ecclesia statuit non sit legitimus: hoc modo Contractus Matrimonij
sui olim etiam^{ti} oculo celebratus erat legitimus, et Conseq^{ti} materia Matrimo-
nij. Nam post Concilium J. quod determinavit Contractus illic non esse le-
gitimum nisi corat^{ti} Sacerdote et duobus Testibus celebratum deinceps esse materia
Materi

matrimonii, quia debuit esse Contractus legitimus, qui est materia in qua
 tale Sacram^{tu} Xp^{us} instituit, hoc autem non est ecclesiae mutare materiam Sacra^{ment},
 sed aliquid subcontrahere Materiam.

Quod patet exemplo non si quis episcopus
 ponit quod panis. Intendit, quod est materia Eucharistiae Consummatur
 et debet esse panis, non Materiam a Xp^o determinatam, sed so-
 lus impeditur ne panis ille habeat rationem Materiam, eo quod ille non est et ve-
 ritas panis, et Xp^{us} in Verbo panis hoc Sacram^{tu} instituit, propter ecclesia
 non mutabit materiam Matrimonii que ex institutione Xpⁱ est Verus et
 legitimus Contractus, sed solum fecit quod ille qui antea erat legitimus
 Contractus deinceps propter inove

Obicitur 2. ecclesia Latina ordinat Sacerdotes non per Calicem et patenam
 Traditionem Cui panis et Vino supra pontis, sed per manus impositionem;
 ecclesia vero Latina e converso; sed Xp^{us} instituit hunc Sacram^{tu} in una ex
 predictis rebus vel actionibus: Ergo si illud instituit in impositione manus,
 ecclesia Latina mutavit materiam, vel e contra ecclesia Latina, postquam eade
 dicatur sequatur ecclesia possit mutare voluntaria Materiam Sacra^{ment}. — Res-
 p^{on}da 1. iuxta veritatem opinionem Xp^{us} S^uus determinasse quod materia ordinis
 esse signum visibile designatur Traditionem potestatis ad consecrandum simul
 Cui Verbis id significantibus, non tamen determinasse in indubitibus quodna-
 mque materia ad hoc signum, sed id ecclesiae dispositioni relinquitur, pro ea eccle-
 sia potuit diversa signa introducere, quibus Traditio illius potestatis si-
 gnificaretur, nulla inducens mutationem de illa materia quod Xp^{us} de-
 terminavit formalit^{er}; et sic ecclesia Latina determinare potuit per Vino si-
 gnificativo Traditionem potestatis consecrandi manus impositionem, et ecclesia
 Latina Traditionem Calicis et patenam Cui panis et Vino supra pontis, quin
 nec alia mutavit materiam Sacra^{ment} formalit^{er} a Xp^o determinatam, circa de-
 terminationem Verbi pro materia Sacra^{ment} veteris sedis est de fide solum pen-
 neri ad Deum illas determinasse, sicut de fide determinavit, ut Constat ex
 exodo et Levitico: Fatigant ad illud pertinet determinare materiam Sacra^{ment},
 quibus homines suscipiantur, qui potuit Latina Sacram^{tu} instituisse, sicut deus
 Latina Sacra^{ment} potuit instituisse, quia in eis Conspicibatur gratia sanctificant^{is} et
 solum deus potest gratiam causare: Cui^{us} & ita huc Angelus Baccop^{us}.

DUVIUM

4.

UTRUM IN SACRAM REPERIANTUR OTER
 MINATA VERBA

Si nra Conclusio Sacra^{ment} nrae Legis Constante determinatis Verbis Conclusio
 est de fide ut tenet M. Soc^{us} pro de Tridentino Ses. 26. Can. 2. ubi dicitur quod
 salva illius sententia, ecclesia potest statuisse aut mutare que magis expediant uti-
 litati suscipientium, et ipsorum Sacra^{ment} venerationi pro temporum varietate: ex qua
 patet

his Verbis deus Constituit Sacra^{ta} substantia et essentia non sunt adesse dispo-
sitioni, sicut, sed a Xpo. Immo determinata: sed Verba sunt de essentia
Sacra, et illorum forma de qua infra leg. 8ta

Pro deinde ratione, Quia prima
instanciam Sacra^{ta} protulit determinata Verba quibus conficiuntur, et quibus
Ecclesia utitur in illis conficiendis, ut patet in consecratione Eucharistiae, hoc est
Corpus meum, et in Baurismo, Baurisantes eos in nomine Latini & et si in ali-
quibus Sacra^{ta} determinata Verba non constant, constant tamen ex Traditione
Apostolorum et Ecclesie: Cap. Sacra^{ta} 8ta

Pro cuius intelligentia notandum est quod di-
fici modo potest intelligi quod Verba sint determinata nempe materialia et
formalia: materialia quoad sensum exteriori, et numerum syllabarum, formalia quoad
sensum et significationem: unde omnia que idem sunt formalia, significam, et eadem se-
ferunt significationem sunt eadem Verba formalia, sicut importent de vestra Entita-
tes, syllabas, et modos ex quibus constant: unde omnia prima sive hebraea, sive
sacra sive Hispanica, sive Latina, sive Arabica que significam Latine Verba sunt for-
malia idem nomen quia habent idem significationem formalem sicut Materialia, sicut dicitur
fuerit est quia Verba et notitia sunt instituta ad significandum eorum Conceptum,
hoc autem fit quocumque nomine.

Quando Cap. dicimus sequi determinata Ver-
ba ad sacra^{ta} intelligimus determinationem quoad sensum et significationem, utre-
late syllabarum de Materiali se habent, quare in quocumque idem esse potest con-
fieri sacra^{ta} in sensu et significatione Verborum sequentium: unde Valerius ait Sa-
cra^{ta} Remissionis sub his Verbis: ego te absolvo, ego semper tibi peccata tua, sicut Baur-
ismo, ego te absolvo, ego te absolvo, sive profertur Latine, sive Hebraice, sive Gre-
ce, sive lingua Bulgara non dicitur ut Verbis Equivalens, nisi in
Causa necessitatis aut quando Ecclesia permittit Conficere Matrimonium lingua Bulgara, vel
Baurismo quando administratur a Laico, vel femina.

Denique est notandum quod quando
dicimus ad sacra^{ta} sequi formalia Verba non est intelligendum, quod ad omnia sacra^{ta}
requirantur Verba que sint formalia Verba, sane enim Matrimonium Contractum solum
per nubes, signa, vel scriptura que formalia non sunt Verba, quia dicitur non sunt Equiva-
lencia sed solummodo est primus Consensus et Voluntas Contractantis quod ad
hoc sacra^{ta} sufficit, ideo pro illa sacra^{ta} Matrimonium Conficitur, quod quidem speciale est
in hoc sacra^{ta}

Dices si ad omnia sacra^{ta} nove legis sequuntur forma determina-
ta Verborum Constant ex scriptura, sicut constat ex scriptura: Primum sufficit
ad verificandum conclusionem quod in ipsa probatione Conclusionis ultima, quod
constat, vel ex sacra^{ta} scriptura, vel ex bulla Pontificis et Ecclesie.

DUBIUM

9

AN OMNIA SACRA NOVE LEGIS COMPONENTUR
EX REBUS, ET VERBIS TAMQUAM EX MATERIA
ET FORMA ET TAMQUAM EX PARTIBUS ESSENTIALIBUS.

Respondendum est sacra^{ta} nove legis Constantia solum et Verbis contra dicendum negant
sacra^{ta} Matrimonium et penitentiam solum et Verbis Constantibus, quia ab omnibus ter-
citatis. Respondendum est de parte scripturae in omnia sacramenta in quibus enumerata
sacra^{ta}, sed sacra^{ta} haec omnia sacra^{ta} tribus perficiuntur, solum lingua ma-
terialia,

tertia, Verbis tanquam forma et Persona Ministrum Constituentem Sacram^m Cui intentione faciendi quod facit Ecclesia, quod si aliquis dixerit non conficit Sacram^m.
 Sic prima Conclusio in Sacra nove Verbis les habent ratione materiae, et Verbis ratione forme, patet ex Arist. dicente si quis negaverit ad integrum et perfectam remissionem peccatorum sequari. Res actus in penitente quasi in materia Sacra penitentiae, Confessione, et Sacram^m factio.
 anathema sit. Est factum deservit

Pro^o ratione quando aliqua duo ad Constituentia aliqua d^o sunt, ita Comparantur inter se, ut uno Concurrente et Determinabili, et aliud ut Determinans Comparantur tanquam materia et forma. Res et Verba ita se habent in Constituentio Sacra: est b. mai^o patet nam utroque d^o Limitatur materia p^o in ore Determinabili Comparantur ut materia, et omne quod d^o mutatur forma substantialiter in ore Determinabili, ut forma licet proprie materia et forma non sint, ut patet in omnibus Compositis naturalibus, distinctibus, et accidentibus, min^o p^o se que cum fluxu mutentur. Aqua enim significatur determinatur per Verba ad unum significandum, Aqua enim significatur potest (Verba sunt Aquae Sacra) et ablutione propter sua humilitate, et seipsum propter sua individualitate, ac Veris quando dicitur Ego te baptizo, manifestatur quod Aqua Verba in Sacramento ad significandum emundationem spirituales Res et Verba ita Comparantur ad Constituentia d^o.

Secunda Conclusio, Res et Verba sunt partes essentialis et intrinsecae Sacrae nove Verbis, ita J. Romas pluribus in Sacris per haec Verba, Verba et Res sunt de essentia Sacra, p^o in prima ratione est, et alia potest mutari que non sunt de essentia Sacra, ut diximus ex Arist. sed ecclesia non potest mutare Res et Verba ut sententia salvaverunt. Est b.

Pro^o sententia sustinendo fundamentum Contrae^o sententiae, ut aliquis peccans dicitur intrinsecae Constitui ex aliqua se, non est necesse quod illa Res formalis, sed sufficit quod Virtual^o remaneat in ipso, maxime si totum sit successivum, sed licet Verba consecrationis transierint formaliter in ipso Sacra Eucharistiae (quo modo utuntur Contrae^o) Virtual^o remanent in specie trahens panis et Vin. quia iste species remanent determinate et modo, sed ab illis Verbis ad significandum significandum Conquid et sanguine d^o per modum Cuius et potus spirituales. Est b. mai^o patet quia ut denominatio fiat et Verba consecrationis, licet non est necesse quod Consensus existat, nunc formaliter, sed sufficit quod existat Virtual^o in ordine ad d^o denominationem componenda, ubi dicitur in Summa de Verbis successivis quod denominationem, omni non est minus nota, unde ad illius preservationem supercedimus.

Contra prima Conclusionem Obicitur et Sacra matrimonii Verba ad utroque Contractante prolata sunt equaliter significati et determinationis: Est non est intelligibile quomodo Verba unius d^o habeant ut materia et Verba alterius ut forma. Est in uto saltem Sacra non potest assignari materia et forma et Conseq^o v^o v^o. Sacram^m d^o Secunda Consequencia patet Exp^o prima que se p^o ut materia duo Comparantur ut materia et forma, tunc esse inaequalis determinationis, ita ut unum se habeat ut Determinabile et aliud ut Determinans, ita non remanent Verba ab utroque prolata. Est b. = Res d^o d^o duplex minus in Verbis seu in Consensus Verbis Explicati, nempe Additionis, et acceptationis, si Consideretur Consensus quatenus est d^o d^o sui ipius habet ratione materiae respectu alterius Consensus Considerati ut acceptatio, et Contra: unde quilibet Consensus habet ratione materiae et forma peres divergas Considerationes quibus ad invicem sunt quod Determinabile et Determinatum.

Obicitur

155 **Obiectis** Contra secundam Conclusionem Sacram^m Eucharistie est permanens: est omnia ex quibus componitur intrinsicè dumquid ex partibus essentialibus debent esse quia permanent: sed Verba Consecrationis sunt transeuntia et fluant et desinant esse probatione finita: Ergo non possunt esse partes essentielles. Respondeo quod omnia ex quibus componitur Sacram^m Eucharistie, verent esse permanentia, vel Physice, vel Moral^{ia}. Sicut autem Verba Consecrationis non permanent Physice, permanent Verò Moral^{ia}: hoc patet quia ut diximus in probatione conclusionis in hoc dicto transitus, datur enim, verò et proprie hoc dicitur transitus ad substantiam essent^{ia} Physice, et Consensus solus moral^{is}. Simil^{iter} accidit in Sacram^{to} Eucharistie quod verò et proprie existit Physice, transeuntibus Verbis solis moral^{ia}.

Quæritur quæ mutatio ex parte Materie et forme sedet Sacram^m invalidum? Respondeo primo quod essentialis, patet Sacram^m Constitutum essentialiter per Materiam et formam: Ergo destructio forme vel Materie, est destructio Sacram^{ti}, mutatio essentialis Materie et forme est eadem destructio quod quæritur, patet in naturalibus nam Variatio essentialis Materie et forme destructio Componentis Ess^{entia} est. Respondeo secundo quod Variatio accidentalis non impedit Valorem Sacram^{ti} patet in forma quæ videtur esse in Baptismo scilicet Baptizetur, scilicet Christus in nomine Patris & quæ accidental^{iter} distinguitur a forma latine, patet etiam in administratione, Baptizetur in lingua Vulgari quæ quotidie accedit et distinguitur accidental^{iter} a forma instituta à Christo Domino, patet etiam ratione, Variatio in accidentibus non essent^{ia} essential^{iter} sed patet in Componentibus naturalibus, sed in materia et forma Sacram^{ti} seperiuntur aliqua accidentia: Ergo eadem Variatio non est. Ceterum non est modica difficultas in assignando quæ mutatio presentem in Verbis debeat reputari essentialis, quædam verò accidentalis: dicimus enim Variationem essentialem quæ sensus Verborum Corruptis, ita ut non retineat eandem sententiam a Christo instituentem, intendit: illa verò esse accidental^{iter} quæ eandem sententiam et Significationem retinet, alia sepulchre ignoratur à D. Thoma nempe quod si mutatus, sed teneat ex parte principii dictionis Regulariter sensus Verborum et est essentialis: si autem se debeat ex parte finis dictionis neque est essentialis mutatio, neque sensus Variatus, sed illud accidentalis. Ut si quis dixerit Ego te Baptizo in nomine, habet in verbis Baptizaret quæ forma Variatur ex parte principii dictionis et Conseq^{uentia} essential^{iter}, ita Simil^{iter} qui in Consecratione per Corpus Christi, per Calicem talis pronuntiet absolute loquendo non Consecrat Sacram^{to}, quia huiusmodi Variatio vel Authoritas D. Thomæ (scilicet) vel est essentialis: si autem quis dixerit ego te Baptizo in nomine Patris et filii et spiritus sancti Valde de Baptizate quæ Variatio sedet ex parte finis dictionis: et licet Verba sit proleta nō significent formam ex accommodatione eius, vel potius ex Probare. Nam Baptizaret, Cuiusmodi aliquis se Baptizaret ille significat ac in illis Patris et filii et spiritus sancti.

DISPUTATIO
2

DE EXISTENTIA SACRAM^{TI}

DUBIUM

AN IN STATU INOTIENTE ALQUA FUERINT DE FACTO SACRA

Omnia aliquidis que gestione ad statum naturæ humane, barbice in presenti orati

inotientie

inocentis appetitus homo in sui Conditione saluta fuit a Leg institutus, et Cox-
 pius cunctis omnino animis Subiecto, et inter partes anime Vires inferiorem obid spem
 nantia Subiectantur: factum, et ipsa factio Deo: ex eo autem quod corpus est animo Sub-
 iectu Continetur nulla quoniam accidere in Corpore, qui tunc super Corpus sepeli-
 naret: unde nec mors, neq; infirmitas locu habebat in homine ex Subiectione tenen-
 tiam vniu erat in homine, immutabiliter tranquilla, quia factio huiusmodi nul-
 lis factioibus in ordinatis agitabatur: Ex eo vero quod Voluntas hominis erat Deo Subie-
 ta homo sepeliebatur omnia in Deo sicut in Clamulo, sicut in quo erat iustitia et innocentia
 Constituit: hoc S. Thomas de illo felicissimo statu.

Supponere etiam oportet nulla Sa-
 cramta fuisse instituta pro illo statu beatissimo: unde questio est: An pro illo statu
 innocentie aliqua fuisse instituta Sacramta, Cetero quo Adamus in illo perseueraret, aben-
 dendo peccate aliq; quod facti status ex sua Conditione Corpis, et Conseq; si durasset usq;
 ad fine mundi, neq; diuinitus Deu iusta alio providentia potuisset huiusmodi Sacra-
 menta pro illo statu presens Durat: Solu esse dicenti Conditionibus illis respectivo
 fit ad providentia illa statu Conseq; quod quod ad presens decretu quod Deus des
 factu habuit perseuerantia Adam pro illo statu, si non peccasset in sensu sic Con-
 clusio.

Ad hoc si perseuerasset in statu innocentie nulla fuisse instituta Sacramta
 pro, non Contingit Sacramta illi statui: Ex b: Ant pro perfectio status innocentie Con-
 nite in eaq; pars inferior, et omnia Corporalia Obidione Sati Superiori, et hoc
 Soti Deo a quo inherere suscipitur, ut dicitur ex descriptione facti statui a S. Thoma
 facta: facti perfectioni minime b: Ex b: pro min Sacramta sunt quod elementa Cor-
 poralia quibus homo se Subicit, ut per ea Sanctificatur et perfectatur: sed hoc Sub-
 iectis opinetur illi perfectioni importantia elevatione et d'ominu supra res Corpo-
 reas: Ex b: Obidione durante, statu innocentie aliqua peccarent, sed pro illo statu
 instituit Sacramta: Ex b: Resp: hoc Argum: nil probare, na in questione loquitur
 cut S. Thoma de hominibus in illo statu, non autem de illis, quia ab illis se darent
 per peccatu, isti enim eo ipso quod peccarent ad statu innocentie non pertinerent,
 naq; illud iteru Consequenter adu se darent: peccarent: unde, nadeamus Conseq;
 na si aliqua peccarent, Capite, scilicet, Adamo non peccante non idco instigandum es-
 sent Sacramta, quia tunc quis peccatu esset per accidens, et in laueritimi, unde non
 opus erat semeliter generalit ut Sacramta.

Dicas homines in statu innocentie habu-
 erunt Sacramta si perseuerassent: et etia Sacramta. = Resp: neq; Conseq; Supponit
 ut na ofense Deo Sacramta est de pure nature, ut probat S. Thomas et sic vult
 illoru de vobis estimo, etia pro statu innocentie pro quo omnia precepta naturalia
 obligabant, non ita Sacramta, na non sunt de pure nature, cut immediate Lumen
 naturale non Consequenter.

.....
DUVIUM
 2
 .....

**AN IN LEGE NOVA ALIQUA DEBUERINT ESSE SACRA
 DISTINTA A SACRA ANTIQUE LEGIS.**

Supponimus aliqua fuisse Sacramta in statu salu nature, quic fuit post lapsum: Ille vult
 ad lapsum scripta, sive ut ali voluit usq; ad Abraham Cui Circumcisio fuit a Deo in-
 timada in hoc statu vult et aplicatio Sacramta pertinebat ad Principe familie
 pro peccatu originali in Parvulis, et pro actuali in Adultis. Suppono Secundo in
 lege

Lex scripta que in ipso vel Abbaen, vel Nisi fuisse aliqua Sacram^{ta}, constat hoc
ex variis locis Scripturæ, præcipue de Circumcisione. Vt gemas dicit de aliis con-
tat ex Exodo et ex Levitico ubi purificationes et expiationes populi man-
vantur, et alia quæ plurima, in hoc conveniunt Theologi, his notatis.

in nova Lex Leget esse Sacra a Xpo instituta distincta à Sacram^{ta} Antiquis veteris.
pro Nisi, sicut aliqui Antiqui Libros Sabati sunt per Nisi Xpi. Veritas tamen
nos Sabatum per Nisi Xpi vel Nati et Nisi: Cuius b. L. Sacram^{ta} sunt Nisi
na protestantibus probat quia homo iustificatur: Sed necessarium est alio Nisi sig-
nificare facta, et alia presentia, seu potentia, eade enim res aliter significatur
facienda, et aliter facta, ut contra Faustum ait Augustinus: Cuius alia essent es-
se Sacram^{ta} quibus Xpius significatur presens, et parat: Cuius b.

in rebus Nisi sunt Sacram^{ta}: de Sacram^{ta} Eucharistiæ aliqui Nisi affirmant,
sed hoc mittit: nos autem Theologicè respondimus negativè, quia Sacram^{ta} sunt
medicæ ad consequendâ Nisi: medicæ Curant Consequuntur Nisi: Cuius b.

DISPUTATIO

3.

DE EFFECTIBUS SACRAMENTI

QUIVIUM VINICUM

QUOMODO SACRAMENTA CAUSANT GRATIAM

Sacra, nove Legis Causæ gratiæ non sicut in hinc est Causa de fide, Contra Te-
uticos asserentes dicendum Totam Causam gratiæ mediante, fide quæ excitant fidei vero
asertunt gratiæ et nisi iustificationis Causam tanquam instrumentum quæ veluti manu
aperendimus, et quæ gratiam iustitiam Xpi, et nisi imputative facimus: fidei hinc
fuit est inquam Divina Voluntas, quæ potest et Voluit mediis Sacram^{ta} sensibili-
bus nobis gratiæ Conferre, et Vitæ eternæ Consequamur.

Secundum est secundum Sacra
nove Legis Conferre gratiæ ex opere operato, ita dicitur et in Tridentino, gra-
tiæ autem Causam ex opere operato, ut illa Causam ex in opere ut facta à Xpo, quæ
ex merito Xpi in, Nisi, non vero ex merito Confitentis, Nisi, vel recipientis
Sacram^{ta}, ut patet in Paulinimo in quo Nisi, nisi gratiæ Conferre, quæ per aliquem
actum fidei ad illam se dirigunt, nisi ex merito Nisi, gratiæ Conferre, quæ Nisi
potest esse in peccato et Nisi, Sacra Conferre: Cuius solam Causam gratiæ ex opere ope-
rato, Difficultas est Circa Modum, cum Causam gratiæ Nisi instrumentum, vel Nisi
moraliter.

Ad Nisi Concluse Sacram^{ta} nove Legis Nisi instrumentum Causant gra-
tia

... a Testimonio Conciliorum et S. S. P. P. obstruimus, quia esset in infinitum pro-
cedere, Circa quod videtur tenet, Testimonium Conclusionis et proinde arguenda non possu-
mus, nisi ut non legimus ut ad providendum que pendem ex S. Oblant, in quibus
facto a priori et prima voluntas Causa generat sunt instrumenta Sacram, et mo-
di Causali tati rkonit. unde totum Consequenti Conclusioni probatur pro Causa in-
teligenti.

Supponendum est una ex duobus Causis, ut sic est in Causa Instru-
ca, et moralis illa est que actione sua Virtutis immediate facit per effectum
moralis que Virtute sua actioni immediate non producat effectum, sed intentionali
factum movet Causas efficientes ad productionem effectus per Modum Causali, per sua-
tum, imperit, et utrumque genus Causa, dicitur in prima parte et instrumenta-
tali: Causa Principalis dicitur illa que virtute propria forme agit: 2^a
ipso producendo Causa, Causa Instrumentalis est illa que non virtute
proprie forme Sed alterius forme, Superioris sibi Communicate, Instruce operatur
1° Secunda dicitur Causa Principalis dicitur illa que propria 2^a
tali, et intentione inducit Causas efficientes ad producendum effectum, Causa instru-
mentalis moralis est illa que non propria Virtute et intentione movet Causas effi-
cienter, sed ut subordinata voluntati et intentioni alterius 1° 2° Testis Sicut pro-
curator ut ea mediante agamus ducit ad danda Libertate Causivo, sed est
Causa Principalis moralis, sicut vero et Secunda sunt Causa instrumentalis mo-
ralis Libertatis Causivo, quo Supra.

2° Conclusio prima Consequenti dicitur
quod 2° de Virtute, cap. 3. ubi docet quod illa operatio que secundum se non habet
Causam virtutis sed magis Concedit non sufficienter Valvat illam Libertate sed per
Sacram Virtutis sed neg agnoscit in illa virtute modum que in illa, sed Con-
tra Causam virtutis moralis non datur Sacram antiqua sed, nec est essent signa
patroni Xpi sicut Causa virtutis Deus gratia Consequat habebat Virtutes
quodam modo virtutis Deo ab Consequenda gratia de merito Xpi virtutis et
in Sacram virtutis non sed nulla alia virtutis datur que illa virtutis moralis et entis
tali, Causa est illa non elevat supra Sacram Virtutis, Virtutis neg datur in modo
operandi, sed datur ex parte per significate virtutis abundantiam gratia per
virtutis Xpi sed facta.

2° alia Consequenti Sacram penitentie dicitur
produci, cui etiam alia Sacram. Concedit patet a penitentie. Ant patet ex d. Thoma in
sent. dist. 18. quod 2. ubi docet quod penitentie ut est Sacram virtutis factive tot
ut peccata ex parte macula, quia gratia datur, sicut in ducens ab ipso virtutis
gratia. Sed inducens ab ipso dicitur dicitur, sicut in ducens ab ipso virtutis
dicitur Ant eodem modo produci gratia Sacram penitentie, dicitur dicitur illa pro-
ducit penitentie ab ipso, ut dicitur gratia produci sed et illa pro motu
ad virtutis virtutis virtutis ego de virtutis necessitate est ut dicitur virtutis virtutis
peccata tenent: sed hoc non potest, nisi vere et facte virtutis producantur, et Causa
2° Instruce Quia Causa Instruce instrumentalis est illa, que virtutis et facte inflat in
effectum, et efficienter movet factum et illi improprie et metaphorice Causali
dicitur.

ARGUMENTA SOLVUNTUR.

Quia prima dicitur in puncta sui receptionis gratia non conferat proprie se-
cipiens virtutis, recedente potest virtutis dicitur, Sed bene non Causa
Instruce, quia dicitur non est, sed dicitur, et quod non est Instruce a se non potest. Cui
tali magis = Sacram, quod dicitur quomodo recedat virtutis, dicitur non est in se, sicut
vel tamen in sua Virtute, virtutis in Causa, quia tunc elevat ad Causam
sui gratia, quod dicitur in puncta sui receptionis dicitur producere se non
sunt potest impedimentum.

Instruce

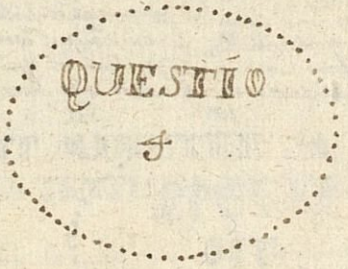

nutritiva, nutritio Vere spiritus est firmi Eucharistie. Gratia Sacram^{ti} peni-
 tentie ad Satisfaciendum. Quia qui peccata post Satisfactio^{em} Communit. gratia a-
 cram^{ti} extremam ad certitiam quibus Sanguis ex merito multo perit, et
 ad Vincendum Demone tentationes in articulo mortis. gratia ordinis ad auxi-
 lia pro bono vni in officio suscepto. gratia Sacram^{ti} matrimonii ad fidelitate^m Comu-
 gale^m servandam Cuiusque gratia habenda.

Quis an Sacram^{ti} nove Legis causat
 prima vel Secunda gratia? Resp^o Sacram^{ti} mortuorum per se primo Causat pri-
 ma^m gratia. Secundo Sacram^{ti} mortuorum Secundo^m producere Secun-
 da^m gratia. prima^m potest patet in penitente, qui accedit ad Sacram^{ti} Confite^m et
 suscipit ex vi Contritionis, ille enim per Sacram^{ti} non fecit prima^m gratia,
 sed solum augmento gratia^m habere per Contritionem. Secundo^m potest pro^{pter} Septimum
 accidit quod Exortio^m proximo^m non potest aliquid Sacram^{ti} suscipere, ni-
 si extrema^m unione^m; hoc credendum est Divina^m Clementia^m instituisse hoc Sa-
 cramentum^{um} ut hinc Casus illi suberiat et per accidens et Secundo^m prima^m gra-
 tia^m Confiteat, quia defectus est sine Contritione^m aliter. illa^m dicitur pri-
 ma^m gratia^m que primario infunditur Subiecto nondum habenti aliquam gra-
 tia^m et Conseq^{uenter} existenti in mortali. Secunda^m gratia^m dicitur que ad-
 venit Subiecto iam^o grato, seu qui prope^{ter} supponit et illa^m dicitur.

DE CHARACTERE

QUID SIT CHARACTER ET IN QUO RECIPIATUR ET EXPONITUR

Character nomen suavit^{er} id est Significat ac signum quo aliquis se solum signare,
 Characterem imponi a Baptismo, Confirmatione, et Ordine
 nam Sacram^{ti} que Characterem non imponunt ponunt iterum, Baptismus, Confirmatio,
 et Ordo iterum non ponunt. Ergo^o Sic^o pro^{pter} Conclusio^m Character Sacram^{ti} non est actus,
 sed reducitur ad potentiam, pro^{pter} nullus habitus est imperans ad bene vel male operan-
 dum, sed determinatus; atque Character est imperans ad bene vel male operandum, ut
 constat in Sacramento^m quod dicitur Character^{em} Sacerdotali ad Communiandum^{um} bono vel malo^m sine
 Ergo Character non est actus vel potentia^m que perficit Subiectum in ordine ad operati-
 onem absolute^m sive bene sive male.

Dicitur

homo ille habere facultatem instituenda Sacram^{ta} Cap^{to} mai^{or} est causa, non nulla est
per se sequenda Maior sequentia in Communione non potestate Superiori Causa quod
natura Causa qualis est natura humana Xpi. pro^{ter} man^u instituere Sacram^{ta} nil aliud
est quod designat Ceremonias, et res sensibiles, per quas in substantia debet, et signi-
ficata gratia, facultas explicata esse potestas ad illud actum. Cap^{to} Sic secunda Conclusio

potestas Excellentis qui sunt in Xpo ad instituenda Sacram^{ta} potest homini p^{ro}
Communione pro^{ter} potestate Excellentis Convenit Xpo in quantum dicitur Coloss. et poten-
tia absoluta potest homo p^{ro}ter Constituta Caput totius ecclesie. Cuius potest^{as} gratia et operis
ordinari ad institutionem aliquid hominum, sicut de facto Filium p^{ro}ter ap^{er}t non solum
naturale, sed morale. Potest humana generari quantum ad transmissionem iustitiae originalis,
vel p^{ro}ter naturam illius in posterum: Cap^{to}

Dices Susceptio imp^{er} est quod minus quod Causa
tio Cui ecclesie ut docet Sacerdos Ap^{osto}l^{us}. Sed Xpius non potest Communione Principis
v^{er}um Quamvis Cuius et Jera: Cap^{to} neque v^{er}um iustificandi et instituendi Sacram^{ta} in hoc
Cuius v^{er}um quod dicitur ex parte facti, sic quod minus susceptio, quod Causa d^{icitur}
quia sic terminatur ad esse naturale, sicut vero ad esse supernaturalis, ex parte
Sacerdotis modo Excellentis Causa, quia ex nihilo fit aliquid ex quo sequitur quod
est potest^{as} ad instituta p^{ro}ter ad institutionem gratia, et imp^{er} iustificatione, p^{ro}
tice Sacram^{ta}, sequitur tamen iusta Doctrinam v^{er}um instituta p^{ro}ter

causationis. Obstat Contra secundam Conclusionem potestas Excellentis Convenit Xpo habere
Unionis supernaturalis, Cap^{to} non potest Communione p^{ro}ter Causa dicitur, non potest Communione
p^{ro}ter Causa dicitur eminentia, quanta fit in Xpo Domino, Conc. modo imperfectior dicitur.

QUISNAM SIT MINISTER SACRAMENTORUM ET ALIA DE INTENTIONE ET NUMERO SACRAM^{ENT}

Sic prima Conclusio de lege ordinaria solus homo, et non Angelus est Mini-
ster Sacram^{ent}, Cuiusmodi Sacram^{ent} consistit Verbis et rebus sensibilibus ad administrandum
Completo Cuius v^{er}um potest legi, hoc Convenit homini, non vero Angelo: Cap^{to} Secunda
Conclusio de lege ordinaria Angelus potest Sacram^{ent} conferre Cuius v^{er}um
historias quas videtur potest in dicit. Secunda Conclusio, homo Conferre hoc Sacram^{ent}
tunc obis tunc nobis Commune potest esse Minister idoneus Sacram^{ent} Cuius v^{er}um
supra dicitur de Characteribus.

Quaesitum an sequatur intentio in Ministro ad verbum
Sacram^{ent} hoc quod illa recipientis, nec deest illius defectus supra primum est et
finitur ad Causam in Conc. h^{ic} Si dicitur ad verbum Sacram^{ent} sequitur sequitur in Mini-
stro intentionis licet non exp^{re}ssis et explicita, tamen implicite et in actu signato
intendit facienda quod Causa facit, sed quod respicitur ad instantiam de d^{icitur}
no qui adus intentionis aliorum dicitur per seipsum et per seipsum alio
rationem dicitur dicitur quod dicitur quia dicitur habere intentionem
tunc facienda quod dicitur facit in Causa. Secundo pro^{ter} sua sine verba mate-
ria dicitur non sequitur gratia, ut omnia concedunt: Cap^{to} de intentione intentionis
non est dicitur, p^{ro}ter dicitur Sacram^{ent} ex defectu materiae vel forme, ita ex defectu
intentionis.

Quaesitum an dicitur, vel dicitur potest Conferre Sacram^{ent}? Resp^o negative,
nat^{ur} Sacram^{ent} dicitur Conferre Verbis modo humano p^{ro}ter, Verba dicitur, vel dicitur
non sunt Sacram^{ent}. Quaesitum quod intentio sit necessaria ad verbum Sacram^{ent}? Resp^o absolute
non esse sequitur, ut dicitur omnia, habet tamen non esse sufficientem, quia est aliquas
ad intentionem et deliberationem, v^{er}um vero esse sufficientem, Consistit h^{ic} in eo quod
licet actu dicitur in dicitur in dicitur intentione p^{ro}ter quod dicitur ad agen-
dum dicitur

7

[Faint, illegible handwriting]

Ad Vnum P. D. Hier^{mi} Sanduastin C. R.
Domus Sti S. N. Cajetani
Palma Balearicum
1753

Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

